

Universitatea *Transilvania* din Braşov

TEZĂ DE ABILITARE

**DIRIJATUL CORAL – EDUCAȚIE, CREAȚIE
INTERPRETATIVĂ, MANAGEMENT ȘI RELAȚII UMANE**

Domeniul: MUZICĂ

Autor:

Conf. univ. dr. Ioan OARCEA

Universitatea Transilvania din Braşov

BRAȘOV, 2017

CUPRINS

A. Summary	5
B. Realizări științifice și profesionale și planuri de evoluție și dezvoltare a carierei	9
B.1. Realizări științifice și profesionale	9
Introducere	9
1. Parcursul universitar și profesional anterior conferirii titlului de Doctor în Muzică	11
2. Teza de doctorat – confluență și deschidere spre cercetări ulterioare	25
3. Realizări științifice și profesionale după conferirea titlului de Doctor în Muzică	33
3.1. Activitatea didactică	33
3.1.1. Valențele multiple ale educației muzicale	33
3.1.2. Valențele formative ale limbajului muzical	39
3.1.2.1. Virtuțile muzicii/artelor în realizarea excelenței școlare	40
3.1.2.2. Virtuțile muzicii/artelor în prevenirea dezangajării și abandonului școlar	42
3.1.3. Rolul disciplinei Dirijat coral în sistemul de învățământ și viața social-culturală	44
3.1.4. Formarea vocii corale – obiectiv determinant al interpretării expresive	50
3.1.4.1. Disfuncții ale auzului muzical, generatoare ale cântatului fals	52
3.1.4.2. Metode și tehnici de cultivare a vocii cântate	53
3.2. Activitatea interpretativă, dirijorală – concerte	56
3.2.1. Introducere	56
3.2.2. Activitatea dirijorală – concerte	58
3.3. Creația vocal-simfonică, în concerte și ateliere masterclass	67
3.3.1. Dramaturgia sincretică a creației și interpretării vocal-simfonice	67
3.3.2. Rezonanțe expresive ale creației vocal-simfonice în conștiința coriștilor	71
3.3.3. Metodologia abordării creației vocal-simfonice în atelierele corale	75

Teza de abilitare	Ioan OARCEA
3.3.4. Repere interpretative în <i>Mass C-Dur</i> de Franz Schubert	78
3.3.5. Proiecte vocal-simfonice în studiu – <i>Le Roi David</i> de Arthur Honegger	81
3.4. Management cultural-educativ, proiecte și parteneriate culturale	
Festivalul Coral Internațional de la Brașov – <i>Transilvania CorFest</i>	96
3.4.1. Management cultural, instituțional și coral	96
3.4.2. Proiecte și parteneriate culturale corale	104
3.4.2.1. Valențe culturale și socio-umane ale parteneriatelor corale	108
3.4.3. Festivalul Coral Internațional de la Brașov – <i>Transilvania CorFest</i>	111
3.4.3.1. Ateliere corale – Repertorii	113
3.4.3.2. Concerte	115
4. Concluzii cu privire la relevanța și originalitatea contribuțiilor personale	118
4.1. Contribuții la dezvoltarea activității didactice și educației muzicale	118
4.2. Contribuții la promovarea culturii corale românești	119
4.3. Contribuții relevante în managementul cultural, instituțional și coral	119
4.4. Contribuții la creșterea calității și vizibilității instituționale	120
B.2. Planuri de evoluție a carierei academice	121
Realizări științifice și profesionale, obiective prioritare, direcții de orientare	121
1. Activitatea didactică	122
2. Activitatea de cercetare științifică și profesională	122
3. Activitatea interpretativă – dirijorală	126
4. Management cultural	127
B.3. Bibliografie	131

(A)SUMMARY

The habilitation thesis entitled, *CHOIR CONDUCTING – Education, Interpretative Creation, Management and Human Relations* aims to present the personal professional, scientific and academic achievements during the interval 1986-2016, subsequent to having been awarded the title of Doctor of Musical Arts until the present time, as well as laying-out the main directions of evolution and academic career development. The purpose of the present theoretical endeavour is to acquire the habilitation certificate and the recognition of the author's capacity to act as doctoral coordinator. The chosen title wishes to express in a unique interdisciplinary vision, the personal pursuits and the significant achievements, in the specialization, in terms of the primary, determinant and coordinating role of choir conducting. The originality of the habilitation thesis consists of the fact that the entire theoretical endeavour is founded on the author's practical experience, which is interlaced with interconnected fields of the teaching activity, musicology research, interpretative creativity and cultural management.

Being methodically structured and meticulously evidenced using documents that confirm the truthfulness of the statements, the dissertation presents a concise radiography of the professional journey, with social connotations and educative artistic implications.

Chapter 1 – *The academic and professional track prior to being granted the title of Doctor of Musical Arts*, presents in a chronological manner the specialty university studies accomplished, the teaching and management activity, as well as the results obtained as professor, manager, specialty school inspector and member of the national committee for music.

The interpretative creation activity, is related especially to national and international cultural manifestations, at which I took part acting in capacity of conductor: concerts (*a cappella* and vocal-symphonic), festivals, contests, choir projects and partnerships, master class workshops, lectures and choir conducting classes or CD and DVD recordings. The vocal-symphonic creation represents a permanent pursuit, same as musicology research and concert performances.

The specialty cultural management activity was manifest, both on national and international level, by participation to conferences, forums and thematic symposiums, acting in capacity of conductor, festivals and contests manager, jury member, founding member and president of ARCC, member in the board of directors of international professional associations.

The scientific activity of musicology research is represented by scientific research projects and grants, books and specialty courses, articles and studies published in the indexed magazines ISI/BDI or in volumes of the international conferences.

The appreciation of the professional and management activity was assessed through prizes, diplomas and distinctions awarded on national and international level.

Chapter 2 – the theme of the doctorate thesis *Social-community valences of choir singing*, is connected to the personal professional experience and activity as conductor, professor and manager.

Choir singing is one of the first social communication manifestations of the human being, in which the individual sensibility and spirituality are resonating with the ones of the other participants to the artistic act.

The first chapter aims to present the suggestive and communication force of the human voice, as well as the specific methods of social-community expression of choir singing, by permanently relating them to examples taken from the reality of the national and international cultural life.

Chapter 2 presents in detail the track covered by the message of the choir music from the composer, via the conductor and choir to the spectator public. The stages of the formation of a choir ensemble, like the preparation of a concert, imply teaching talent and professional insight, as well as a profound knowledge of the individual and collective human psychology.

The last part of the work is dedicated to choir concert, moment with distinct significance in which the interpretative creativity reaches its maximum parameters, especially due to the presence of the audience.

Chapter 3 – *Professional and Scientific Achievements after being awarded the title of Doctor of Musical Arts*. If the completion of the doctorate thesis represented a creative synthesis moment of the basic professional concerns, the period following this endeavour of my scientific research could be described as opening and specialization into four syncretic directions: teaching activity, conducting and performance activity, vocal-symphonic creation

– concerts and master class workshops, cultural management – projects, partnerships and choir festivals.

The musical education is an instructive process, and at the same time, an art with human valences, which promotes, with a formative role, basic aesthetic values and it addresses preponderantly to affectivity and feelings. The language of sounds is a language of intelligence and sensibility, which can have a determinant role in achieving academic performance, or can be a solution for the problem school dropout.

The role of Choir conducting as a subject in the educational system and in the social-cultural life aims at the development of psycho-pedagogical skills, interrelations and management skills, required in the educational and artistic-musical communication processes.

The development of the choir voice, as determinant objective of the expressive performance is a continuous process of progressive formation of sensations and vocal technique skills.

The syncretic thinking of the vocal-symphonic performance synthetises three elements, with complementary implications in the plan of musical expressivity and architecture: *the choir*, *soloists* and *the orchestra*.

Every concert has a special, distinct significance with novel moments of affective experience, some unpredictable and with a great charge of the musical communication message. The success of the endeavour to organize a concert is determined by the choral culture of the singers, the teaching and musical artistry, the personality and managerial skills of the conductor, as well as the feed-back of the choir singers to the inputs of the conductor.

The completion of the vocal-symphonic project *King David* by Arthur Honegger in the academic university area may constitute a model for a complex, syncretic approach to which all study programs contribute.

The intelligence management, as well as that of the cultural heritage value, implies a profound understanding of the intellectual and artistic sensibility drives specific to highly endowed individuals and an atypical managerial coordination, in consensus with aspects of creativity that result from their individual experience.

The complex and long managerial activity, performed in institutional academic structures, as well as the one specific to the professional social-cultural management of the boards of administrators of national and international professional associations, was finalized through special accomplishments on short and long term.

The 30 year long activity as conductor and manager of the Astra choir, lead to the accomplishment of cultural events of wide scope, with national and international sonority.

Chapter 4 – *Conclusions related to the relevance and originality of the personal contributions.*

Through the manifestations performed and the results obtained, the institutional-academic and cultural-interpretative noticeability of the vocational training and community culture from Brasov has had a significant valuable ascension.

In the teaching activity, a great relevance is given to the results obtained based on the implemented programs, their contribution to the enrichment of the bibliography and documentation corpus dedicated to teachers and students, articles, studies and books edited, as well as the repertoire collections realized for various types of choirs.

The institutional management activity, in capacity of director, school inspector member of the national committee for music, materialized in projects, educational programs and drafting of documents with national impact are achievements with complex and long lasting sonority.

The conducting activity performed consistently and methodically has contributed to the formation of a professional vocal-choral culture. The remarkable quality of the vocal performance contributed to the participation of the choir to the most prestigious artistic manifestations.

As far as the cultural management is concerned, the coordination and support of cultural manifestations on a national and international level contributed to the promotion of the Romanian choral creation and culture. A personal, original contribution, with international relevance is the design, organizing and support of the International Choir Festival *Transilvania CorFest*, manifestation which promotes *Transilvania* University of Brasov as an international cultural space.

B. Realizări științifice și profesionale și planuri de evoluție și dezvoltare a carierei

B.1. Realizări științifice și profesionale

Introducere

Teza de abilitare intitulată *DIRIJATUL CORAL – educație, creație interpretativă, management și relații umane* își propune prezentarea propriilor realizări profesionale, științifice și academice, din perioada 1986 – 2016, consecutiv conferirii titlului de Doctor în Muzică și până în prezent, precum și trasarea principalelor direcții de evoluție și de dezvoltare a carierei academice. Scopul demersului teoretic de față este acela al dobândirii atestatului de abilitare și recunoașterea calității autorului de a conduce lucrări de doctorat.

Disciplină complexă, de sinteză, cu arie largă de interferență în sfera disciplinelor teoretice și practice conexe, *Dirijatul coral* deschide perspective de înțelegere și comunicare artistică între compozitori, interpreți și public. Prin extrapolare, cu o funcție complexă și o sferă mai largă de cuprindere, elementele de conținut și abilitățile profesionale specifice dirijorului, se interferează complementar cu cele din aria profesională educativă și managerială.

Titulatura aleasă dorește să exprime într-o viziune interdisciplinară unică, preocupările și realizările semnificative proprii, din domeniul specialității, prin prisma rolului prioritar, determinant și coordonator al dirijatului coral.

Creația artistică interpretativă personală se află într-o conexiune reflexivă față de activitatea de cercetare științifică, muzicologică și management cultural. Cele trei componente sistemice se află într-un sincretism complementar cu intercondiționare reciprocă și efecte în promovarea valorilor estetice fundamentale cu virtuți formative.

Ceea ce surprinde în această îngemănare sistemică este faptul că elementele de limbaj semantic ale creativității generative și interpretative muzicale, care exprimă esențe de natură artistică, irațională (*emotio*), pot și sunt abordate parțial printr-o gândire sistemică cerebrală și tehnici de analiză științifică intelectuală (*ratio*). Fenomenul artistic muzical, în toată complexitatea formelor sale de manifestare, constituie domeniul de studiu sistematic al cercetării științifice de specialitate în care se manifestă disciplinele muzicologice, iar Dirijatul

coral ca recreație-interpretativă a compoziției originale aparține predominant disciplinelor muzicii practice.

În istoria culturii și civilizației *Dirijatul coral*, este una dintre cele mai vechi profesii, cu funcție cultural-educativă și valențe social-umane complexe. Ca limbaj de comunicare socio-comunitară, dirijatul este o formă de exprimare a creativității, inteligenței și sensibilității umane în care se manifestă o arie largă de iubitori ai muzicii, profesioniști și amatori.

Originalitatea tezei de abilitare constă în faptul că întregul demers teoretic are la bază experiența practică a autorului în care se interferează arii conexe din activitatea didactică, de cercetare muzicologică, de creativitate interpretativă și management cultural.

Structurată metodic și argumentată minuțios prin documente care confirmă veridicitatea afirmațiilor, disertația face o radiografie concisă asupra traseului profesional, având conotații sociale cu implicații educative și artistice.

Activitatea profesională, desfășurată la toate nivelurile sistemului de învățământ, cu responsabilități multiple la dimensiune națională, mi-a oferit șansa cunoașterii și evaluării sub raportul eficienței formative a întregului sistem educativ, preponderent vocațional.

Capitolul dedicat activității didactice, în care se integrează profesional și dirijatul coral, analizează propriile realizări profesionale, scoțând în evidență valențele multiple ale muzicii, cu virtuți complexe și definiții în formarea personalității umane și a caracterului.

Expunerea este o pledoarie pentru creșterea rolului educației artistice în programele școlare, datorită virtuților intrinseci ale artelor/muzicii vizând realizarea excelenței școlare și/sau prevenirea abandonului școlar.

În subsidiar, am făcut din propagarea educației și culturii românești o profesiune de credință, asumată și manifestată în spațiul evenimentelor naționale și internaționale: concerte, ateliere masterclass, jurii, conferințe, consilii de administrație, studii și lucrări științifice, editate în volume ale conferințelor naționale și internaționale.

Analiza propriilor realizări științifice și profesionale semnificative conturează profilul de personalitate și evoluție a unei cariere care se manifestă în următoarele direcții: activitate didactică, creație artistică interpretativă, cercetare muzicologică și manageriat cultural.

Poziția și responsabilitatea academică de a conduce lucrări de doctorat are conotații complexe de formare continuă, ce conferă posibilitatea valorizării în planul activității educative a unei experiențe personale și a transferului fondului de cunoștințe spre studentul doctorand.

1. Parcursul universitar și profesional anterior conferirii titlului de Doctor în Muzică

1.a. Studii de specialitate

Primele studii universitare le-am finalizat la Facultatea de Muzică, din cadrul Universității din Timișoara, urmate apoi de cele de la Conservatorul de Muzică *Ciprian Porumbescu* din București, cu media 10 la examenul de licență. Lucrarea de licență, la specialitatea Analize și Forme muzicale, a avut ca temă *Simfonia a VII-a de Anton Bruckner – Analiză de formă*, iar specializarea obținută la finalul studiilor este *Muzică, Compoziție muzicală, Muzicologie – Muzică vocală și instrumentală*.

1.b. Activitatea didactică și managerială

Din anul 1974 până în 1990 am fost profesor de muzică titular la Școala Generală din Budila (conform dispoziției guvernamentale) iar din anul 1983 și la diverse școli din Brașov – nr. 2, 9, 19, 21, 28. La Școala Generală nr. 19 din Brașov am fost director în perioada ianuarie – septembrie 1990. Între anii 1986 – 1990 am fost profesor colaborator la catedra de Chitară clasică de la Școala Populară de Arte din Brașov.

Perioada desfășurată ca profesor de educație muzicală la Budila o consider definitivă pentru pregătirea mea didactică; acolo am învățat să fiu dascăl, am avut responsabilitatea comisiei diriginților și am înțeles ce înseamnă rolul socio-comunitar pe care trebuie să îl aibă un profesor; relația cu părinții elevilor a fost excelentă și chiar am fost ales de comunitate vice-primar în timpul unei sesiuni legislative: am avut și un director, competent și discret, care mi-a fost model pentru viitoarea responsabilitate de director al Liceului de Artă.

Între anii 1990 – 1996 am fost profesor asociat al Facultății de Muzică din Brașov, la Teoria Muzicii și Forme muzicale.

Din anul 1990 am fost încadrat ca profesor titular la Liceul de Artă din Brașov, pe catedra de Teoria muzicii-Solfegiu-Dictat muzical. Între anii 1990 – 1998 și 2006 – 2011 am fost director al Liceului de Artă / Muzică din Brașov, iar între anii 1998 – 2006 inspector școlar de specialitate la Inspectoratul Școlar al Județului Brașov. Începând din anul 1994 sunt membru în Comisia Națională de Muzică (vicepreședinte între 1998 – 2002). Rezultatele

manageriale obținute în această perioadă de activitate sunt evidențiate în CV-ul personal și documentele Liceului de Artă / Muzică.

În calitate de membru al Comisiei Naționale de Muzică: am făcut parte din colectivele de elaborare a următoarelor documente naționale: *Regulamentul Concursului Național al Liceelor de Muzică / Artă*; *Regulamentul Concursului Național de Muzică – cu Anexa 1 și 2*; *Programa de titularizare a profesorilor din Liceele de Artă / Muzică*: am fost membru în echipa de inspectori a MECT pentru evaluarea managementului din Liceul de Muzică *George Enescu* și Liceul de Artă *Dinu Lipatti* din București; membru al grupurilor de lucru pentru subiectele de Bacalaureat; membru al grupurilor de lucru pentru elaborarea programelor școlare de specialitate; Consultant al COSA pentru lucrarea *Standard ocupațional – Director unitate de învățământ* – domeniul: învățământ, educație, cultură, mass-media, București.

În calitate de profesor, director al Liceului de Artă și inspector școlar am fost: membru în juriul etapei naționale la *Olimpiada Națională de Muzică – Studii Teoretice*: Iași – 1996, Odorheiu Secuiesc – 1998, Arad – 1999, Craiova – 2000, Baia Mare – 2001, Botoșani – 2002, Târgu Mureș – 2004; membru în juriu la *Concursul Național Coral* : Năvodari – 1996, Timișoara – 2002, Bacău – 2004, Iași – 2007; inspector coordonator la: *Olimpiada Națională de Muzică* – etapa națională, 2003, organizată la Brașov; director artistic la: *Concursul Coral Iacob Mureșianu* (2002 – 2004); *Festivalurile de Colinde și Paști* (1999 – 2005); *Concursul Internațional de Interpretare, Pian*, 1997; *Concursul Internațional de Interpretare, Vioară*, 1996; *Concursul Internațional de Interpretare, Vioară – Pian*, 1994, 1995; *Concursul Internațional de Interpretare – Instrumente de Suflat, Percuție*, 1995; Festivalul Internațional de Folclor *Constantin Brăiloiu*, 1995; *Concursul Național de Compoziție Muzicală Tudor Ciortea*, 1995; *Concursul Național de Interpretare, Instrumente de Suflat, Percuție*, 1993, 1994; *Concursul Național de Interpretare, Pian – Vioară*, edițiile 1991 – 1993.

În calitate de dirijor al Corului de cameră Astra, activitatea managerială s-a manifestat prin următoarele responsabilități: din 1996 – membru fondator, președinte al *Asociației Corale ASTRA*; din 1996 – membru fondator, președinte al *Asociației Române de Cânt Coral*, afiliată Asociației Corale *A Coeur Joie-International*, membru al consiliului de administrație; director artistic al Festivalului Coral Internațional de la Brașov – 1996, 1999, 2002, 2005.

Participări la forumuri, simpozioane internaționale în calitate de membru al consiliului de administrație al ACJ-I: 2007 – Belgia, Namur; 2006 – Elveția, Lausanne; 2004 – Brașov,

organizarea Consiliului Internațional Coral; 2003 – Franța, Saint Léger sous Beuvray; 2002 – Franța, Lyon; 2000 – Belgia, Namur; 1999 – Canada, Montréal; 1998 – Maroc, Marakesh; 1998 – Franța, Lyon; 1997 – Brașov, primul Consiliu Internațional Coral ACJ-I   n România; 1996 – Elveția, Lausanne – primirea ARCC   n Asociația Corală Internațională, ACJ-I. Participări la forumuri internaționale, ca membru al consiliului de administrație al Forumului Coral Balcanic: 2001 – Bulgaria, T  rgoviște; 1999 – Grecia;

1.c. Activitatea științifică, granturi de cercetare științifică

Membru în grantul CNCSIS – *Integrarea tehnologiilor informaționale și de comunicație specifice învățământului la distanță într-un program de artă și cultură*, Academia de Muzică *Gheorghe Dima*, Cluj-Napoca, 2008; finanțat de Ministerul Educației și Cercetării și finalizat prin editarea cărții *Administrația artistică în stil antreprenorial* – volum colectiv.

Formarea profesională continuă am realizat-o prin participări la cursuri de profil:

Institutul Român – *Cadrul European de Asigurare a Calității și cerințele managementului calității pentru școli și grădinițe* – București, 2007;

Managementul Instituției Culturale, Cluj-Napoca – organizat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, CNCSIS și Academia de Muzică *Gheorghe Dima*, 2007;

O nouă mentalitate față de copiii rromi – pregătire formatori – Brașov, Moeciu de Sus, 6 – 9 aprilie 2000 și Sibiu 15 – 17 iunie 2000;

Ministerul Educației Naționale – Proiectul de reformă a   nvățăm  ntului Preuniversitar, componenta *Management și Finanțare* – Centrul Regional Sibiu, 1998 – 2000.

  n vederea desfășurării eficiente a orelor la catedră, am realizat următoarele colecții și cursuri cu caracter didactic: *Renașterea, Antologie corală*, vol. I, II, Liceul de Artă, Brașov, 2005, 2007; *Panis angelicus, Antologie corală    C  ur Joie*, Brașov, 2000; *Variațiunea, Tema cu variațiuni* (2 vol.) anexă la cursul de *Forme și Analize muzicale*, Universitatea *Transilvania*, Facultatea de Muzică, Brașov, 1997; *155 de exemple muzicale*, anexă la cursul de *Forme și Analize muzicale*, Universitatea *Transilvania*, Facultatea de Muzică, Brașov, 1996; *Antologie corală pentru copii*, Casa Corpului Didactic, Brașov, 1994; *Ah, ce bucurie ! Antologie corală*, CCD, Brașov, 1993; *Elemente teoretice și practice privind interpretarea partiturilor corale*, teză, gradul I, Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu”, București, 1988; *Metodă de orchestră școlară – studierea limbajului muzical cu ajutorul instrumentelor muzicale, pe principiul celulelor ritmice*, Casa Corpului Didactic, Brașov,   n Volumul "Creativitate și eficiență în   nvățăm  nt", pg. 16, poz. 9, Brașov, 1983; *Metodă de orchestră școlară*, manuscris, Brașov, 1982; *Transcripții, reducerii, armonizări, orchestrații*, proprii.

În colaborare cu Inspector General de Muzică în MECT, Prof. dr. Gorgăneanu Crinela, am coordonat elaborarea lucrării *Culegere de teste de Teoria muzicii, Solfegii și Dicteuri muzicale* – destinată pregătirii elevilor pentru Olimpiada Națională – Brașov, 2001.

1.d. Activitatea interpretativă, dirijorală – națională și internațională

În primii 10 ani, cand am activat ca profesor de muzică într-o școală generală, am format o orchestră școlară care a obținut Premiul II la etapa republicană a Festivalului Național *Cîntarea României*. Mărturia performanței interpretative, realizate cu orchestra *Menestrelii* este editarea unui CD, în anul 1986.

CD – MENESTRELII – Școala Generală din Budila, Dirijor: Ioan Oarcea, *ISAC Production, Palatul Culturii, Brașov – 1986*

Tot în același an, 1986 am fost solicitat să dirijez *Corul de cameră ASTRA*, al Sindicatului Învățământ din Brașov, alături de care, încă din primii ani am obținut rezultate remarcabile: Premiul I la Concursul corurilor de cameră *Gheorghe Dima* (1986), Premiul Uniunii Compozitorilor la Concursul *Ioan D. Chirescu* (1986) și nominalizarea pentru a reprezenta România la Concursul Internațional *Georgi Dimitrov* de la Varna, unde corul a avut o prestație apreciată. În anul următor corul a participat la Festivalul Muzicii de Cameră de la Brașov, în organizarea Filarmonicii *Gheorghe Dima* și a Ministerului Culturii.

Iată una dintre aprecierile presei, în *Valori ale muzicii de cameră*, din Revista *Cîntarea României*, 9/1987, articol scris de muzicolog Veronica Berbescu-Zbarcea, TVR București:

“Micro-concertul susținut de corala *Astra* condusă de prof. Ioan Oarcea – formație ce a dus în această vară, solia artei amatoare românești la un prestigios concurs internațional din Bulgaria, la Varna – s-a situat la cotele adevăratei măiestrii artistice, acolo unde se pierde imaginara linie de demarcație între amatorism și profesionalitate. Cîntînd lucrări din repertoriul universal în limba de origine (engleză, germană, rusă, latină) cu o dicțiune și o limpezime remarcabile, corala *Astra* a trecut cu dezinvoltură de la echilibrul și sobrietatea muzicii lui Händel, la virtuozitatea madrigalului de Thomas Weelkes, la continua mișcătoare armonie din lucrarea *În codru* [*Waldesnacht*] de Brahms, la diafanul ce se transformă treptat în dramatic, pentru ca apoi să scadă (să cadă !) în finalul de adîncă interiorizare al piesei *Reverie* de Aleksandr Tekeliev.

Dar măsura valorii acestui ansamblu mi se pare a fi fost dată mai cu seamă de către cele trei lucrări ample aparținînd compozitorilor romîni. Căci abordarea *Suitei scurte* de Alexandru Pașcanu, sonorități tînguitoare, cvasi-improvizatorice (în *Doina de oraș*), de

maximă virtuozitate (în *Sîrba pe scaun*, ce ne evocă spiritul celebrei *Chindia* a aceluiași autor), sau a *Arhaismelor* de Sigismund Toduță, precum și a piesei *Patria* de Dan Buciu, reclamă o profundă însușire a tehnicii de cînt, o foarte bună rezolvare a omogenității de ansamblu și mai ales o înaltă școala interpretativă, astfel încît gestul dirijorului să devină purtătorul tuturor semnificațiilor muzicii.”

Participarea la *Concursul Iacob Mureșianu* a fost apreciată prin acordarea Premiului Uniunii Compozitorilor și reliefată în presa vremii:

“Despre corul de cameră *Astra* al Sindicatului învățămînt din Brașov s-au rostit și s-au scris numeroase cuvinte măgulitoare. Formația, precum o corabie temerară, a străbătut timpul cu mai mulți comandanți-dirijori. ... Ultimii doi ani aparțin comandantului de navă, Ioan Oarcea, excelent profesor de muzică, muzician fin, cu pasiuni de filigranist și înclinații de cercetător. Din 1986, de cînd s-a instalat la pupitrul dirijoral, succesele s-au succedat într-un veritabil tur de forță, formația încununîndu-se cu premiul întîi și titlul de laureat în Festivalul național Cîntarea României, cu premiul Uniunii Compozitorilor și trofeul „Gh. Dima”, fiind socotit cel mai bun ansamblu din țară, ceea ce i-a deschis drumul spre concursul coral internațional „Georgi Dimitrov” de la Varna (R. P. Bulgaria), unde a reprezentat cu cinste muzica romînească.

Ca și palmaresul său, și repertoriul corului este impresionant. Arhitectura repertorială cuprinde lucrări care se întind pe cinci secole, de la muzica preclasică, pînă la muzica modernă, cu accent pe promovarea creației românești. Să mai adăugăm că pentru corul *Astra* au scris special, cu dedicație, Alexandru Pașcanu, Mircea Neagu, Vasile Iliuț, Adrian Pop, Dan Voiculescu, Constantin Catrina, Boris Cobasnian.” (Ermil Rădulescu, Revista ASTRA, nr. 5 / 1988)

După momentul revoluției din anul 1989, activitatea profesională de dirijor al Corului *Astra* a continuat prin susținerea de concerte, parteneriate corale și turnee de concerte, dintre care evidențiez doar câteva: parteneriat cultural cu Corul *Bardos Lajos* din Budapesta (1991-1992); turneu de concerte în Franța, Anglia și Italia (1994); concertul vocal-sinfonic cu oratoriul *Messia* de Georg Friedrich Haendel, în cadrul Concertului mondial pentru *Hospice*, în colaborare cu Orchestra simfonică a Filarmonicii din Brașov (1994);

DVD – Oratoriul MESSIA – Georg Friedrich HAENDEL; Corul ASTRA, Brașov, Dirijor: Ioan Oarcea; Corul VOX HUMANA, Sf. Gheorghe, Dirijor: Zsolt Szilagy; Orchestra Filarmonicii din Brașov, Dirijor: Corneliu Dumbrăveanu, DVD, TvP+, *Concert Mondial pentru Hospice, Brasov – 1994*

Au continuat participările la festivalurile corale: *Arnhem, International Choir Festival* din Olanda (1995), *La beauté des voix roumaines* din Elveția și *Renaissance* din Franța (1995) și *Festivalul Oratoriului Musique en Morvan* de la Autun, Franța (1996).

Mărturii din presă:

„*Brillant concert de la chorale Astra* – La formation dirigée par Ioan Oarcea, a fait briller dans le ciel musical de ce festival, la plus haute qualité vocale. La maîtrise de la direction, les voix travaillées des choristes la précision de l’interprétation, le sens des nuances ont donné une vie, une âme incontestable à chacun des morceaux présentés pour le public: oui, Astra a été véritablement un astre éclatant dans ce cinquième festival.” (*Rhones-Alpes, France*)

„*Le public de Saint-Etienne fait une ovation à la voix roumaines* – Cette formation de 30 chanteurs, touchés par la grâce, réussit ce tour de force d’allier la perfection technique au charme et à l’émotion. Le public de Saint-Etienne, subjugué de bout en bout, a fait ce soi-là une ovation à la voix roumaine.” (Willi Oberhaensli – *Journal de Moudon*, 20 juillet 1995)

CD – *Le chœur de chambre ASTRA* – Concert a L’Eglise “St. Etienne” de Moudon, Elvetia; Direction: Ioan Oarcea; *MS 215 Mediason P.-A LUTHY, Elvetia & IsacProduction, Brasov, Romania – 10.07.1995*

Concert à Saint-Martial, Avignon – „L’excellente qualité de l’interprétation a envoûté l’auditoire qui c’est laissée également séduire par la beauté et la richesse de ces musiques que l’on a peu l’occasion d’entendre et surtout par un chœur remarquable sous la direction subtile, précise et nuancée du Prof. Ioan Oarcea.” (*Journal Le dauphine Vaucluse matin, Avignon*, 3 juillet 1996)

Momentul de deschidere spre viața corală internațională a fost anul 1993, în urma întâlnirii cu Academicianul și compozitorul francez Marcel Corneloup, președintele Asociației Corale francofone *A Cœur Joie – Internațional*, care, alături de compozitoarea Irina Odăgescu-Țuțuianu, a participat la ultima ediție a Festivalului Coral Internațional *Gheorghe Dima*, desfășurată la Brașov. Aprecierea activității Corului de cameră Astra și încrederea acordată au dus la realizarea turneelor de concerte din anii 1994 și 1995, urmate de invitația de a face parte din asociația corală internațională.

În anul 1996, la Brașov, am fost membru fondator și președinte al *Asociației Române de Cânt Coral (ARCC)*, iar afilierea la Asociația Corală *A Cœur Joie – Internațional* a fost decizia

membrilor fondatori, ca urmare a comuniunii de idei dintre statutul celor două asociații corale și a invitației de asociere primite de la forumul coral internațional.

Oarcea, I.: *Une association chorale À Cœur Joie en Roumanie*, în, CHANTER, la revue quebecoise du chant choral, Vol 26, nr. 1, Quebec, Canada, 1999., p. 11

Pentru a înțelege dimensiunea vieții corale mondiale și deschiderile oferite vieții culturale corale românești, se cuvine o scurtă incursiune istorică. Formarea, la nivel european și mondial, a actualelor structuri asociative de comunicare și colaborare culturală, prin arta cântului coral – *Federația Internațională a Muzicii Corale (FIMC)*; *Europa Cantat (EC)*; *Federația Corală A Cœur Joie Internațional (ACJ-I)* – a avut loc la mijlocul secolului XX, după șocul incertitudinii și însingurării generate de război; primii pași fiind făcuți între Franța și Germania, prin organizarea Festivalului tineretului de la Pasau – Germania.

Realizarea de proiecte și parteneriate corale internaționale a fost posibilă datorită afinităților culturale și socio-umane între membrii formațiilor corale cât și a obiectivelor comune, promovate: „educație corală, prin participarea la activități și manifestări corale; educație culturală, prin deschiderea spre toate formele de exprimare artistică; educație comunitară, cu deschidere spre toate categoriile sociale; mișcare populară, cu deschidere spre toți cei care cântă; situarea cântului coral printre prioritățile educației naționale, cu rol în formarea și dezvoltarea personalității tinerilor”. (Oarcea, pg. 64)

Personalitate marcantă a vieții culturale franceze dar și mondiale, dirijorul și compozitorul Marcel Corneloup este unul dintre artizanii manifestărilor corale internaționale, din a doua jumătate a secolului XX și în mod special a celor organizate sub egida Federației Corale *A Cœur Joie*, al cărui președinte a fost peste 30 de ani.

Exprimând spiritul mișcării corale mondiale, în mesajul adresat corurilor prezente la Festivalul Oratoriului *Musique en Morvan* de la Autun, Franța, 1994, directorul festivalului, Marcel Corneloup, D.H.C. al Universității Naționale de Muzică din București, preciza:

„Nous avons chanté pendant les jours sombres et difficiles de la division de l’Europe en Est et Ouest, et aujourd’hui nous chantons toujours, maintenant que l’Europe est unifiée. Le chant choral nous rappelle que nous appartenons tous à la même civilisation, notre musique a ses mêmes racines, dans la polyphonie”. [„Am cântat în timpul zilelor sumbre și dificile ale divizării Europei în Est și Vest, și astăzi cântăm la fel, acum, când Europa

este unificată. Cântul coral ne amintește că aparținem aceleiași civilizații, iar muzica noastră are aceleași rădăcini, în polifonie” (Traducere IO] (Oarcea, pg. 58)

Cuvintele ilustrului maestru exprimă o realitate și o profesiune de credință cu privire la rolul incontestabil al creației și interpretării corale în realizarea unității culturale și sociale la nivelul continentului european dar și pe plan mondial.

Mișcarea corală francofonă *A Cœur Joie (ACJ)* a fost fondată de César Geoffroy, Franța, la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, iar continuatorul său cel mai fidel, Marcel Corneloup, a realizat o deschidere internațională impresionantă, prin: parteneriate corale internaționale, organizare de ateliere corale masterclass, concerte și festivaluri, precum și prin realizarea unei comunități corale francofone *A Cœur Joie Internațional (ACJ-I)*, afiliată *Organizației Internaționale a Francofoniei (OIF)*, din care fac parte: Franța, Belgia, Elveția, Canada, Germania, Anglia, Maroc, România și țările africane francofone: Benin, Camerun, Congo, Coasta de Fildeș, Gabon, Senegal, Togo. Deschiderea internațională se poate observa prin prezența în cadrul federației *A Cœur Joie* a unor țări non-francofone (Germania, Anglia) care împărtășesc aceleași principii și valori socio-culturale și umane.

Titulatura *A Cœur Joie*, în traducere liberă, spirituală – să cântăm cu inima plină de bucurie – reprezintă o manieră de viață socio-culturală „La joie ...est comme une energie qui rayonne d’un être, une lumière d’or qui lui dore tout ce qu’il voit.” – scria Paul Valéry în *Mauvaises pensées et autres*. [„Bucuria este ca o energie care radiază dintr-un suflet, o lumină de aur care dă strălucire la tot ceea ce se vede”] (Oarcea, pg. 63)

Emoția generată de cântarea vocală, care dă naștere unor puternice trăiri interioare, are mai mare forță expresivă decât perfecțiunea rece a unei interpretări impecabile, pentru că raporturile sociale și umane care ne unesc pornesc întotdeauna din inimă. De aceea, corurile care s-au raliat asociației preferă organizarea de manifestări artistice bazate pe comunicare și schimburi de valori culturale și umane – festivaluri, reuniuni, parteneriate corale – și mai puțin concursuri, care presupun existența unei concurențe cu efecte contradictorii.

Caracteristica esențială a mișcării corale *A Cœur Joie* reiese din primordialitatea factorului uman. Fără să neglijeze calitatea interpretării muzicale, *A Cœur Joie* reunește toate formațiile și persoanele care iubesc muzica vocală și cadrul asociativ coral. Este o cooperare care reunește fără excepție toate generațiile, bărbați și femei, diferite prin naționalitate, poziție socială, credințe religioase și opinii politice. Această reuniune de suflet a demonstrat forța de

care este capabilă trăirea artistică sinceră a personalității umane individuale precum și valoarea educativ-formativă a muzicii corale.

Istoricul detaliat al fondării și activităților ARCC și ACJ-I le-am prezentat în:

Oarcea, I. : *Cântarea corală, modalitate specifică de exprimare socio-culturală*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2010, ISBN 978-973-1910-73-4 (pg. 61–68)

Ideea de comunicare și asociere se găsește în însăși natura existențială a omului, iar istoria culturii universale a consemnat în toate timpurile existența cadrului asociativ – economic, militar, cultural – grefat pe structurile sociale comunitare existente.

Forumul Coral Balcanic (FCB), s-a născut din aceeași rațiune a comunicării internaționale prin intermediul artelor. Pornind de la inițiativa câtorva dirijori de coruri, participanți la *Festivalul Coral Internațional* de la Tetovo (FYROM–Macedonia), *Forumul Coral Balcanic* se dorește a fi o alternativă culturală de apropiere între națiuni, în condițiile existenței unei situații politice sensibile și incerte în Balcani.

Astfel, în 1999, la Atena a luat ființă *Forumul Coral Balcanic* care reunește coruri și asociații corale din: Albania, Bulgaria, Grecia, Macedonia, România, Serbia și Turcia. Membrii fondatori, care formează și consiliul de administrație al forumului, sunt: Milto Vako (Albania), Emil Yanev (Bulgaria), Stojan Stojkov (FYROM–Macedonia), Vassilis Makridis (Grecia), Ioan Oarcea (România) și Miloje Nikolic (Yugoslavia / Serbia).

Exemplul poate fi urmat de artiștii care trăiesc în zone afectate de puternice conflicte sociale și politice, pentru că prin cultură barierele umane dispar. Un exemplu în acest sens este cel al țărilor africane care, dând dovadă de inițiativă, doresc să se exprime independent și liber în planul vieții social-economice, dar și în plan cultural, printr-o amplă manifestare, care cuprinde într-un tot unitar vocea muzicală continentală, intitulată *Africa Cantat* – o alternativă la manifestările corale *Europa Cantat* sau *America Cantat*.

Pe plan mondial obiectivele *Federației Internaționale Corale Mondiale (FIMC)* evidențiază atitudinea umană și artistică a mișcării corale, precum și integritatea principiilor și obiectivelor pe care le promovează : „comunicarea umană la scară mondială; crearea unor spații de comunicare și integrare artistică, sociale și religioase; proiecte de formare a noilor dirijori; stimularea și dezvoltarea creativității.” (Oarcea, pg. 74)

Fondarea *Asociației Române de Cânt Coral (ARCC)* și afilierea la *Asociația Corală Internațională (ACJ-I)* a contribuit în mod evident la dezvoltarea vieții corale din România și

implicat a activității profesionale personale. Prezența corurilor din ARCC la manifestările corale internaționale, organizate predominant în cadrul *ACJ-I* a reprezentat o deschidere reală spre viața corală mondială a culturii corale românești.

Dacă în anul 1994, într-o perioadă de deschidere culturală spre viața corală francofonă, la Brașov am organizat *Simpozionul Coral Internațional*, la care au luat parte 10 dirijori din Benin (Africa), Franța, Elveția și România, datorită integrării în viața corală internațională și a sprijinului asociației ACJ-I, în 1996, la Brașov am fondat *Festivalul Coral Internațional*. Prima ediție, cu 4 ateliere și peste 400 de participanți a fost urmată de edițiile din 1999, 2002, 2005, 2013 și 2015. Numărul atelierelor, concertelor și al participanților – dirijori și coriști – a crescut progresiv, iar acum festivalul se bucură de o atenție specială pe plan mondial. Detalierea manifestărilor festivalului de la Brașov am făcut-o într-un capitol special, dedicat Festivalului Coral Internațional *Transilvania CorFest*.

În calitate de dirijor de cor dar și de orchestră simfonică, am susținut concerte *a cappella* și vocal-simfonice, în țară și străinătate, alături de formații similare, orchestre simfonice și dirijori din: Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Canada, Cehia, Elveția, Franța, Germania, Grecia, Italia, Olanda, Serbia, Spania, Țara Galilor, Ungaria, Venezuela și România. Prezentarea integrală a activității corale se găsește inserată în *Anexa Concerte*, din care, într-o enumerare selectivă, voi prezenta cele mai importante momente ale activității corale.

În anul 1996, a avut loc participarea la Festivalul Oratoriului *Musique en Morvan*, de la Autun, Franța și prima ediție a Festivalului Coral Internațional de la Brașov.

În 1997 am susținut două concerte vocal-simfonice la Brașov (*Messe C-Dur* de Franz Schubert și *Iona* de Giacomo Carissimi) urmate de turneul de concerte din Cehia, Franța și participarea la Festivalul Coral Internațional *Tesside International Eisteddfod* din Anglia.

Cele mai relevante manifestări din 1998 au fost: participarea ca membru în juriu la Concursul Național German de la Regensburg; susținerea de concerte și a unui atelier *masterclass* cu muzică corală românească în cadrul Festivalului Coral Internațional CHORALIES, de la Vaison la Romaine, Franța; susținerea unui atelier *masterclass* în Alsacia și Lorena, Franța și cele două concerte vocal-simfonice dirijate în compania Orchestrei Simfonice a Filarmonicii *Dinu Lipatti* din Satu Mare.

CD – *XVIe Choralies de Vaison la Romaine* – Chœur ASTRA de Brașov, Roumanie, Direction: Ioan Oarcea; Programme CD 1 – pozițiile 6, 7; *SACEM SDRM DS 898-021*, Production *DROP Studio*, France – 11.08.1998

CD – *Muzică corală românească*, Corul ASTRA și Corul atelierului nr. 12, Dirijor : Ioan Oarcea (Romania); *Cantata Douces mémoires* de Alain Payette (Canada) (primă audiție), Corul ASTRA și Corul atelierului nr. 5, Dirijor: Jean-Pierre Guindon (Canada); *ISAC Production, Festival Coral Internațional, Vaison la Romaine, Franța, 11.08.1998*

În anul 1999 au fost patru evenimente importante: parteneriatul cultural cu compozitorul și dirijorul Norbert Ott din Franța; concertele susținute în cadrul Festivalului Coral Internațional de la Kifissia, din Grecia și participarea ca membru fondator la înființarea *Forumului Coral Balcanic*. Tot în 1999, a avut loc Festivalul Coral Internațional de la Brașov, ediția a II-a.

Anul 2000 a fost bogat în manifestări profesionale: *masterclass* susținut în Belgia – *Săptămâna muzicii corale românești*; membru în juriul Concursului coral de la Preveza, Grecia; concerte în cadrul Festivalului Oratoriului de la Autun, Franța (*Te Deum* de Hector Berlioz); *masterclass* de muzică corală românească la Festivalul de la Shediac, Canada.

În afara concertelor *a cappella* și a celorlalte manifestări susținute, anul 2001 a însemnat, îndeosebi, turneul de concerte din Canada (Montréal, Québec, Ottawa) la invitația dirijorului Jean-Pierre Guindon (Corul Basilicii din Montréal) și a dirijorului François Provencher (Corul Coup d'oeur, Québec) cu participarea la Festivalul de la Québec.

CD – *Iac'asa* – Corul de cameră *Astra*, Dirijor : Ioan Oarcea, *ISAC Production, Digital Recording, P&C Brașov – 2001*

CD – *6 Coruri românești cântă piese corale grecești de Vassilios Makridis*, CD de autor – în interpretarea corurilor din Brașov, 2001, *Maketec Studio – Tsamadou, Exarhia, Athens, Greece – 2001*

În 2002 am susținut concerte vocal-simfonice la Biserica Neagră (*Requiem* de Maurice Duruflé și *Der Allmacht Wunder* de Johann Lukas Hedwig), în colaborare cu dirijori și coruri din țară (Hans Eckardt Schlandt), din Canada (Jean-Pierre Guindon, dirijor ACJ Canada și Nicole-Anne Tremblay, profesor la Universitatea din Montréal) și din Franța. În Elveția, la Lausanne, am susținut un atelier *masterclass* cu creații corale românești în cadrul *10éme Semaine chantante internationale*. Tot în 2002 a avut loc Festivalul Coral Internațional de la Brașov, ediția a III-a, cu o participare internațională impresionantă.

CD – *10éme Semaine chantante internationale*, Lausanne, Suisse – Corul atelierului Musique de Roumanie – Direction: Ioan Oarcea; *CD digital audio, A Coeur Joie, Suisse, Lausanne – 12.07.2002*

CD – *Der Allmacht Wunder* – Johann Lukas Hedwig; Corul ASTRA, Brașov – Dirijor: Ioan Oarcea; Bach-Chor, Brașov și Orchestra Filarmonică din Brașov – Dirijor: Hans Eckardt Schlandt; *Konzertaufnahme: Schwarze Kirche, Kronstadt, 04.12.2002*.

CD – *Colinde din concerte* – Corul de cameră *ASTRA*, Dirijor: Ioan Oarcea; *CD dedicat concertului din 17 decembrie 1989, ISAC Music Production, Braşov – 2002*

În 2003 au fost parteneriatele culturale cu formații corale din: Canada (Moncton), Belgia (Bruxelles) și Elveția (Lausanne); participarea la Festivalul Oratoriului *Musique en Morvan (Simfonia Psalmilor* de Igor Stravinski); *masterclass* cu muzică românească în Londe les Maures; *masterclass* cu *Requiem* de Gabriel Fauré la Festivalul SAMFEST, Satu Mare.

CD – *Requiem* – Gabriel Fauré, Corul Festivalului *SAMFEST* și Orchestra Filarmonicii din Satu Mare, Dirijor: Ioan Oarcea; *Isac Production, CD audio, stereo DDD, Satu Mare – 20.08.2003*

În 2004 am pregătit Corul Astra pentru două concerte memorabile, în cadrul stagiunii de concerte a Orchestrei Simfonice a Filarmonicii din Braşov: *Stabat Mater* de Antonin Dvorak și *Messa di Gloria* de Giacomo Puccini; am pregătit corul Filarmonicii de Stat din Arad pentru concertul cu *Messa di Gloria* de Puccini, din cadrul stagiunii de concerte și am susținut concerte în cadrul Festivalului Coral Internațional de la Lamia (Grecia).

CD – *Stabat Mater* – Antonin Dvorak, Orchestra Filarmonicii din Braşov – Dirijor: Daisuke Soga; Corul *ASTRA*, Braşov, Dirijor: Ioan Oarcea; *Osaka Symphoniker Chorus* (Japonia), Dirijor: Daisuke Soga; *SINMUSICA CD1 0408100-1PR, CD2 0408100-2PR, Biserica Neagră, Braşov – 06.05.2004*

În 2005 au avut loc trei parteneriate culturale internaționale (*Corală Franco-Germană* din Paris, *Kammerchor Schaffhausen* din Elveția și *Northern English Singers* din Anglia) și patru concerte de excepție: la Catedrala Americană din Paris, la Schaffhausen, în Elveția, iar în Braşov la Parohia Romano-catolică și Biserica Neagră. Tot în 2005, a avut loc Festivalul Coral Internațional de la Braşov, ediția a IV-a.

CD – *Chants religieux et profanes de Roumanie; Psaume 42 – Felix Mendelssohn-Bartholdy; Te Deum – Georges Bizet*; Choeur *ASTRA* de Brasov (Roumanie), Direction : Ioan Oarcea, Chorale Franco-Allemande de Paris, Direction: Bernard Lallement, Piano: Lucian Nireşteanu, Bruno Gousset; *SACEM SR 1050517-1, Cathédrale Americaine de Paris, France – 17.05.2005*

În 2006 am susținut în parteneriat cu *Corul Sammartini* din Bruxelles două concerte, la Biserica Neagră și Ateneul Român din București, cu două lucrări vocal-simfonice de excepție: *Magnificat* de Johann Sebastian Bach și *Dixit Dominus* de Georg Friedrich Händel.

CD – *Magnificat – Johann Sebastian Bach, Dixit Dominus – Georg Friedrich Haendel*, Corul de cameră *ASTRA*, Braşov – Dirijor : Ioan Oarcea; Corul *Sammartini*, Bruxelles – Dirijor : Marian Mitea; Orchestra Filarmonicii din Braşov – Dirijor : Marian Mitea; *STUDIO, Bruxelles – Biserica Neagră, Braşov – 04.07.2006*

Tot în anul 2006 au fost manifestările: concertul din cadrul stagiunii Filarmonicii din Braşov (*Carmen și muzica Spaniei*), turneul de concerte în Spania și Elveția, un atelier *masterclass* la Festivalul Coral Internațional *SAMFEST* de la Satu Mare cu lucrări de Vincenzo Bellini, Felix Mendelssohn-Bartholdy și Gavriil Musicescu (în colaborare cu Orchestra Filarmonicii *Dinu Lipatti* din Satu Mare) și un concert la Biserica Neagră cu *Credo Mass* de Wolfgang Amadeus Mozart și *Trauerkantate* de Paul Richter.

În 2007 au fost două concerte, cu *Requiem* de W. A. Mozart și *Misa în La* de César Franck.

1.e. Ateliere masterclass, lectorate și cursuri de dirijat coral susținute

Fiecare atelier coral masterclass are o semnificație aparte, sub raport muzical, al relațiilor umane și mai ales a promovării culturii, creației și interpretării muzicii corale românești.

Atelierul dedicat muzicii corale românești din 1998 a avut loc în cadrul Festivalului Coral Internațional *Choralies – Vaison la Romaine*, Franța, la care participă în medie 5000 de coriști, dirijori și compozitori. Tot repertoriul s-a cântat în limba română, iar aprecierile referitoare la muzica corală românească au fost excelente; ca urmare, prezența coriștilor străini la toate edițiile Festivalului Coral Internațional de la Braşov a fost impresionantă.

1998 – dirijor titular, *Atelier de muzică corală românească* la Festivalul Coral Internațional *Choralies Vaison la Romaine, À Cœur Joie*, France;

La atelierele masterclass susținute în Alsacia și Lorena fiecare formație corală studiasă anticipat partiturile corale din creația compozitorilor români. Fiecare sesiune de lucru a avut o conotație muzicală și umană diferită.

1998 – dirijor titular, *Ateliere de muzică corală românească* și lectorate pe tema muzicii românești în Alsacia și Lorena: Nancy, Metz, Epinal, Freyming Merlebach, Bar le Duc – sub patronajul *À Cœur Joie* de Lorraine, France;

În atelierul masterclass de la Shediak, Canada am fost surprins de interesul coriștilor, dar mai ales al dirijorilor (11), pentru specificul muzicii corale românești. După doi ani, la ediția din 2002 a Festivalului coral de la Braşov au fost prezenți 350 de coriști canadieni, delegația fiind condusă de însuși ambasadorul Canadei la București.

2000 – Canada, Shediak – dirijor titular la Festivalul Coral Internațional – *Atelier de muzică românească* – sub patronajul Federației Corale *À Cœur Joie* din Canada;

În anul 2000 *À Cœur Joie*, din Belgia, sărbătorea 40 de ani de activitate și în acest cadru festiv, la nivel național, au aniversat patru muzicieni români. La atelierele de muzică corală românească au participat peste 500 de coriști, printre care dirijori și editori radio. În 2005, am revenit în Belgia, susținând un alt *masterclass* în centrul universitar de la Louvain.

2000 – Belgia *Săptămâna muzicii corale românești*, dedicată compozitorilor: Timotei Popovici, Vasile Popovici, Nicolae Lungu și Alexandru Șumski. *Ateliere corale* desfășurate în: Namur, Liège, Charleroi, Arlon, Bruxelles, Soigny – dirijor titular în cadrul manifestărilor dedicate aniversării a 40 de ani de activitate a Federației Corale *À Cœur Joie, Wallonie-Bruxelles*, din Belgia;

Parteneriatele corale dintre România și Elveția sunt printre cele mai frecvente, alături de cele din Franța, iar interesul pentru muzica românească este evidentă prin prezența permanentă a coriștilor și dirijorilor elvețieni în festivalurile de la Brașov și Satu Mare.

2002.VII.06-14 – Elveția, Lausanne – dirijor titular la Festivalul Coral Internațional – *Atelier de muzică corală românească* – sub patronajul *À Cœur Joie Suisse*;

2006.VII.21-23 – Elveția, Lausanne, Cullayes – dirijor titular, *Atelier de muzică corală românească* – sub patronajul *À Cœur Joie Suisse*;

Alături de festivalul de la Brașov, Festivalul Coral Internațional de la Satu Mare are dinamism, deschidere și profesionalism, iar *atelierele masterclass* și concertele vocal-simfonice realizate s-au bucurat de prezența a numeroși coriști din țară și străinătate.

2003.VIII.16-22 și 2006.VIII.16-20 – Satu Mare, dirijor titular, *Ateliere vocal-simfonice* – în colaborare cu orchestra Filarmonicii *Dinu Lipatti*, la Festivalul Coral Internațional *SAMFEST* sub patronajul *ARCC* și *ACJ – International*;

Les Automnales sunt reuniuni corale organizate de ACJ-Franța cu o participare impresionantă (în medie 150 coriști și dirijori) în care dirijorii atelierelor sunt invitați pe baza solicitării participanților. Muzica corală românească este o temă de repertoriu agreată și solicitată.

2003.IX.16-26 – Franța, Londe les Maures – dirijor titular *Les Automnales* – Atelier de muzică românească – *À Cœur Joie France*;

2004.IX.14-24 – Franța, La Rochelle – dirijor titular *Les Automnales* – Atelier de muzică românească – *À Cœur Joie France*;

Prezența muzicii corale românești în atelierelor corale masterclass, susținute cu participarea coriștilor și dirijorilor din străinătate a reprezentat o deschidere certă a culturii românești spre viața culturală mondială, cu efecte în dinamizarea relațiilor culturale și social-umane.

.
. .
. .
. .
. .
. .

TEZA DE DOCTORAT**Valențe socio-comunitare ale cântării corale**

Susținută la Academia de Muzică *Gheorghe Dima* din Cluj-Napoca, în data de 17 decembrie 2007 și evaluată de comisie cu aprecierea *Summa magna cum laudae*.

Tematica tezei de doctorat este legată de experiența și activitatea profesională personală ca dirijor, profesor și manager în cadrul instituțiilor, asociațiilor și formațiilor muzicale pe care le-am condus, cu referințe exprese raportate la creația și interpretarea corală.

Ideile inserate în lucrarea de doctorat sunt rodul acumulărilor profesionale a peste 30 de activitate în domeniul cântului coral, activitate începută încă din studenție, la Universitatea din Timișoara, când activam ca și corist în cele două coruri ale Facultății de Muzică – Corul de cameră *Menestrelii* și Corul mare – precum și în Corul Filarmonicii *Banatul*, sub bagheta unor profesori de excepție, maeștri ai artei dirijorale corale: Ion Românu, Damian Vulpe, Doru Murgu și Diodor Nicoară. La toate aceste activități și experiențe corale, se adaugă cea de la Opera din Timișoara, ca student angajat cu ½ normă, unde urmăream cu asiduitate magia dirijorală din fiecare realizare scenică. Experiența corală acumulată în perioada studiilor de la Timișoara a fost completată și aprofundată apoi, cu cea a profesorilor Iovan Miclea și Petre Crăciun, la Conservatorul de Muzică *Ciprian Porumbescu* din București.

Ca student, pentru moment nu realizezi cât de importantă este pentru tine însuși misiunea fiecărui maestru profesor de dirijat, dar mai târziu recunoști în propria ta activitate toate influențele pe care fiecare din ei și-au lăsat-o în propria ta formare profesională.

În primii 10 ani de activitate didactică la catedră am învățat pedagogia practică a carierei educative de profesor, mi-am „construit” propriile formații corale și instrumentale, realizând faptul că, peste tot, există tineri cu potențial muzical, care au capacitatea să asimileze și să opereze cu limbajul muzical, dacă sunt bine coordonați de profesorul de muzică.

În perioada 1990 – 2011 când mi-am desfășurat activitatea ca profesor titular la Liceul de Artă, experiența de la catedră precum și cea managerială, dobândită în cei 21 de ani de activitate ca director al Liceului de Artă/Muzică și inspector școlar de specialitate, au contribuit la structurarea unei viziuni pedagogice și culturale profesionale, de performanță.

Deschiderea spre viața muzicală internațională o datorez, în mare parte, Academicianului Marcel Corneloup – președintele Asociației Corale Franceze și Internationale *À Cœur Joie*, Dr. H. C. al Universității de Muzică din București, personalitate care a marcat viața mondială corală în a doua jumătate a secolului XX; iar prezența mea ca dirijor în manifestările vieții corale internaționale – festivaluri, concursuri, reuniuni corale sau masterclass – precum și cea de membru în juriu sau în consiliile de administrație ale asociațiilor și federațiilor culturale naționale și internaționale reprezintă adevărate momente de maturitate profesională.

Elaborarea tezei de doctorat, între anii 2005 – 2007 am realizat-o sub îndrumarea Prof. univ. dr. Constantin Rîpă, el însuși un dirijor de excepție și un coordonator științific discret, dar autoritar, care a știut să-mi insufle o gândire sincretică asupra fenomenului limbajului coral, în care rolul creativ al dirijorului este determinant, iar misiunea sa socială este nobilă.

Tematica abordată are o dimensiune amplă cu rezonanțe multiple. Lucrarea în sine este o experiență de viață, trăită în spațiul existențial comunitar, național și internațional, în care prin intermediul cântării corale am realizat/descoperit un univers de trăiri și sentimente generate de vibrația individuală și colectivă a muzicii corale.

Experiența acumulată, începând din anul 1986, ca dirijor al Corului de cameră ASTRA mi-a structurat și fundamentat întregul concept al interpretării corale, pornind de la cultivarea vocii individuale și colective spre realizarea interpretativ-stilistică a fiecărei piese abordate.

Primul capitol

Cântarea corală, modalitate specifică de exprimare socio-comunitară, dorește să prezinte forța de sugestie și de comunicare a vocii umane colective, precum și modalitățile specifice de exprimare socio-comunitară ale cântării corale, printr-o raportare permanentă la exemple luate din realitatea vieții culturale naționale și internaționale.

Cântarea corală este o emanație a trăirii interioare, individuale și colective, iar comunicarea artistică reprezintă forma cea mai complexă și subtilă de exprimare a celor mai profunde și nuanțate trăiri afective ale existenței sociale umane.

Datorită mesajului sincretic în care se îmbină comunicarea poetică, literar-verbală cu cea muzicală, inductivă, irațională,..., prin cântarea corală spiritualitatea sufletească a individului intră în rezonanță cu a celorlalți participanți la actul artistic, din postura de interpreți sau spectatori, într-o vibrație și sensibilitate comună.

Interferențele cântării corale cu viața social-comunitară pun în valoare atât dimensiunea socială a cântului coral precum și relațiile care se stabilesc cu instituțiile culturale ale statului (ca operator al managementului cultural), cu societatea civilă (prin mecenatul în cultură și sponsorizări) precum și importanța și rolul social al unor personalități muzicale cu vocație umanistă.

Ca realitate existențială socio-comunitară, cântarea corală este o formă a comunicării artistice, muzicale, ce pornește din esența și spiritualitatea umană, un mod de viață, o atitudine pozitivă îndreptată consecvent spre frumusețea și bucuria vieții.

Prin mesajul și formele sale de manifestare, cântarea corală se manifestă ca o formă de exprimare socială a valorilor și aspirațiilor comunitare, contribuind la realizarea unei solidarități umane de contracarare și susținere a problemelor profunde ale comunității umane. Valoarea educativă și formativă a fenomenului muzicii corale stă în faptul că oferă modelul estetic al frumosului artistic, al armoniei și comuniunii sociale consonante.

Manifestările corale cu tematică socio-comunitară – *Experimentul Andevi, Voci pentru Hospice, Ziua Internațională a Cântului Coral, Proiectul Inimi în coruri, Parlamentul European al Tinerilor Muzicieni, Festivalul Panafrican al Muzicii* – sunt câteva modalități concrete de interferență a cântării corale cu viața social-comunitară. Fiecare formă de manifestare reprezintă o experiență culturală în care implicarea socială este evidentă. Atitudinea de contracarare prin manifestări culturale a unor probleme dificile ale vieții sociale și politice ca: libertatea individuală și colectivă, dorința umanității de a trăi în pace, ajutorarea celor care sunt în suferință sau contracararea sărăciei, se materializează prin proiecte artistice concrete la care își aduc contribuția personalități ale vieții muzicale mondiale.

Referitor la valoarea formativă a educației muzicale prin cântarea corală, teza de doctorat pune în evidență două subiecte complementare și determinante: profilul educativ și de personalitate al omului secolului XXI și cultura muzicală în cadrul sistemului de învățământ preuniversitar. Educația artistică, muzicală, poate juca un rol activ și eficient în educarea și formarea personalității umane, dacă i s-ar acorda importanța necesară îndeplinirii rolului său formativ. Din păcate asistăm la promovarea unei educații formale, fără impact afectiv, față de care există o stare de pasivitate și în care elevii nu se regăsesc.

Factorii politici și economici, joacă un rol determinant în configurarea dimensiunii sociale a comunității naționale, cu rol în formarea personalității umane. La rândul ei profilul cultural al

unei comunități sociale este determinat de inteligența și investiția financiară și umană acordată, poziție care întărește continuu valorile și comportamentul personal al individului.

Cântarea corală reprezintă o școală de educație umanitară, prin încărcătura afectivă a mesajului său, precum și prin disciplina impusă de integrarea comunicării personale în cea colectivă; ea promovează valori, deprinderi și atitudini estetice și influențează integrarea comunitară a tinerilor.

Orizonturile comunicării umane prin creația corală, se manifestă concentric pornind de la comunitatea de grup, spre cea locală, regională, națională și internațională, atât ca rezonanță semantică și afectivă cât și ca formă de organizare asociativă. Pe plan mondial, viața corală contemporană cunoaște o mare diversitate de forme de asociere, prin fundații, asociații și federații corale – *A Cœur Joie-Internațional (ACJ-I)*, *Europa Cantat (EC)*, *Federația Internațională pentru Muzică Corală (FIMC)*, *Forumul Coral Balcanic (FCB)* – care, datorită mijloacelor de comunicare moderne, contribuie la lărgirea orizontului de comunicare și influențare culturală mondială.

Formele de manifestare corală cu cea mai mare rezonanță socio-comunitară, pe plan național și internațional sunt: festivalurile, concursurile, reuniunile și parteneriatele culturale, având ca punct de convergență cântarea corală, în cele mai diverse modalități de realizare. Cântul coral este un model cultural de exprimare a diversității în unitate, care se adresează afectivității umane, iar marile întâlniri culturale reprezintă adevărate momente de fraternitate social-umană, prin profunzimea și forța de convingere a mesajului transmis.

Pe plan național, viața corală românească se manifestă printr-o diversitate de formații corale, unele cu personalitate juridică, integrate în fundații și asociații, dintre care cele mai importante, la nivel național, sunt: *Asociația Națională Corală din România (ANCR)*, *Asociația Română de Cânt Coral (ARCC)* și *Fundația culturală SOUND*.

Pe plan mondial, muzica corală românească se manifestă prin mesajul original al creației românești, prin concertele și atelierile corale masterclass susținute, prin frumusețea și cantabilitatea originală a vocilor, precum și prin măiestria dirijorilor români. În peisajul culturii universale muzica românească are o identitate și originalitate proprie, datorită bogăției intrinsece a universului de valori și semnificații semantice condensate în configurația melodică, ritmică, agogică și dinamică a fiecărei creații muzicale autentice.

Festivalul Coral Internațional de la Brașov, *Transilvania CorFest*, este deja o manifestare emblematică pentru viața culturală din România, a cărei rezonanță internațională a determinat o participare constantă și consistentă, prin numărul, valoarea artistică și umană a participanților. La fiecare ediție, la Brașov au fost prezente zeci de formații și sute de coriști, care, timp de o săptămână, au aprofundat și recreat în atelierele masterclass sonoritățile muzicale ale repertoriului abordat, și le-au interpretat în concertul final al festivalului.

Capitolul al doilea

Creația corală, are resurse inepuizabile care se manifestă de-a lungul istoriei prin contribuția unor școli muzicale și creatori de geniu, sub diverse orientări stilistice. Valoarea intrinsecă își găsește resursele în memoria selectivă care dă naștere unor valori de patrimoniu, precum și în fenomenul viu al existenței umane prin care trăirile afective se regenerează în forme mereu novatoare ale limbajului muzical.

Creativitatea este o coordonată esențială a existenței umane și un vehicul dinamic al progresului, iar muzica este forma cea mai subtilă de manifestare a creativității individuale și colective. Ca și creație artistică, mesajul muzicii corale, este un fenomen de triplă creație, în care, alături de mesajul compozitorului inserat în paginile partiturii, regăsim, într-o formă indirectă influențele expresive ale interpreților – coriștii și dirijorul. Drumul sinuos al mesajului condensat în paginile partiturii duce la multiple versiuni posibile atât în interpretare cât și în impresia ascultătorului, care poate fi un expert, bun cunoscător al limbajului muzical sau cu o percepție muzicală medie, afectivă, intuitivă. Pentru a evita deformarea și deturnarea mesajului unei creații, responsabilitatea dirijorului în interpretarea corectă a partiturii corale presupune creativitate pozitivă și o bună cunoaștere a stilisticii epocii și compozitorului.

Școala românească de compoziție se manifestă prin contribuția unor creatori inspirați, care îmbină tradiția școlii naționale cu influențele muzicii universale, dând naștere unor lucrări de valoare, apreciate pentru originalitatea lor tematică și diversitatea tehnicilor componistice. În evoluția sa istorică, creația corală românească cunoaște două direcții stilistice dominante: creații de inspirație folclorică și creații de inspirație religioasă. A treia dimensiune, cea a inspirației componistice propriu-zise, personalizate, cu tendințe moderne, de multe ori depășește cadrul strict vocal, având intruziuni tehnice din sfera muzicii instrumentale, greu de abordat și care nu convinge întotdeauna, expresiv și estetic, coriștii interpreți și nici publicul.

Formațiile corale românești, dau semnificație interpretativă creațiilor abordate, în măsura posibilităților și valențelor muzicale ale ansamblului. Asistăm la o efervescentă a căutărilor în care apar și dispar formații și grupuri corale, formate în jurul și la inițiativa unor dirijori pasionați, care generează un nivel calitativ al interpretărilor de o diversitate debordantă. Există în schimb formații cu o prestație interpretativă de excepție, capabile să pună în valoare valențele componistice ale creației corale românești. De obicei calitatea și măiestria interpretativă a corurilor este în consens cu inteligența și creativitatea dirijorilor.

Dirijorul, este considerat personajul principal al triadei *creație – cor – dirijor*, pentru că prin stilul și personalitatea sa, prin știința construirii și conducerii ansamblului coral, are un rol determinant în recrearea interpretativă a creației abordate. Competențele muzicale, precum și calitățile sale umane și pedagogice sunt atribute determinante ale personalității și măiestriei dirijorale. Cunoașterea modului de producere a sunetului, știința conducerii vocilor în construcția interpretativă a unei creații trebuie să fie dublată de știința conducerii grupurilor sociale. Creativitatea dirijorului presupune imaginație și viziune într-un spațiu al imaginilor iraționale, iar obiectivele și atitudinile dirijorului trebuie să fie mereu altruiste și deschise.

Forța de comunicare a gestului dirijoral, atitudinea corporală și mimica facială sunt principalele forme de comunicare non-verbală între dirijor și coriști; modalități de sugestie vizuală care configurează intențiile dirijorului de a pătrunde în cele mai subtile semnificații ale universului creației propriu-zise.

Corul, vocea colectivă a interpretării muzicale, este ansamblul care se formează cu exigență profesională. Formarea vocii corale, capabilă să dea semnificație interpretării muzicale, presupune formarea tehnicii vocale corale, individuale și colective, precum și formarea colectivității socio-umane, ca formă de identitate și manifestare artistică omogenă și unitară. În acest sens teza de doctorat acordă un spațiu consistent tematicii legate de etapele formării unui ansamblu coral și momentele pregătirii unui concert. Sunt precizări metodologice, dar în aplicarea lor presupun o profundă cunoaștere a psihologiei umane, talent pedagogic, imaginație și intuiție socială.

Pregătirea muzicală a repertoriului pentru concert, este un proces complex și de durată, care presupune atât cunoștințe de abordare specifice limbajului muzical, cât mai ales o pedagogie a studiului aplicată creator și neconvențional, colectivului coral. Știința conducerii vocilor și a pregătirii formației corale în vederea susținerii unui concert capătă valențe specifice în funcție

de obiectivele muzicale ale corului și dirijorului, reflectate prin repertoriul abordat și a standardelor interpretative impuse.

Abordarea repertoriului vocal-simfonic este o provocare profesională pentru orice formație corală. Complexitatea dramaturgică a limbajului, uneori de o dificultate sporită, presupune un nivel corespunzător al tehnicii și expresivității corului, care să ofere satisfacții estetice atât interpreților, cât și publicului spectator.

Structura sincretică a creației și interpretării vocal-simfonice sintetizează trei elemente constructive, cu implicații complementare în planul dramaturgiei muzicale: corul, soliștii și orchestra. Realizarea profesională a unui concert vocal-simfonic impune tuturor interpreților o bună cunoaștere a partiturii și o interpretare muzicală artistică expresivă. Un cor nu este o însumare de voci ci un instrument vocal omogen și unic, în care vocile individuale se subordonează concepției interpretative de ansamblu. Justețea intonației, sincronizarea ritmică, dozajul planurilor dinamice, cursivitatea sincronică a tempoului și agogicii, sunt elemente ale expresiei muzicale care se regăsesc unitar, în interpretarea fiecărui interpret.

Strategiile de lucru abordate în studierea partiturilor vocal-simfonice, trebuie actualizate fiecărei creații în parte, ținând cont de complexitatea și dificultățile scriiturii muzicale, caracteristicile stilistice specifice și potențialul tehnico-expresiv al interpreților.

Teza de doctorat face referiri metodologice și stilistice detaliate la pregătirea pentru concert a *Requiem-ului op. 48* de Gabriel Fauré, pe baza experienței dobândite în atelierele masterclass din cadrul festivalurilor corale. Pregătirea anticipată, care revine dirijorului, presupune, documentarea acestuia privind, datele biografice ale compozitorului; coordonatele stilistice ale creației lui Fauré; istoricul și forma genului *Missa de Requiem*. Pregătirea muzicală presupune analiza în detaliu a textului muzical și literar din partitura propriu-zisă, pe baza căreia se stabilește strategia de lucru, pe partide și de ansamblu, cu soliștii, corul și orchestra. Studierea practică a partiturii cu ansamblul coral cunoaște mai multe etape, ordonate succesiv, începând cu organizarea colectivului, analiza resurselor vocale și de expresie, pregătirea vocală a ansamblului, studierea și depășirea dificultăților tehnice prin strategii de lucru specifice, și, în final, realizarea expresivă a lucrării cu formația corală. Penultima etapă, în pregătirea concertului, o reprezintă realizarea repetiției cu orchestra și soliștii, urmată în final de realizarea concertului propriu-zis. Capacitatea de rezolvare a tuturor dificultăților interpretative este condiționată atât de dotarea muzicală și experiența muzicală a interpreților, coriști, soliști și instrumentiști, precum și de experiența și metodele pedagogice adoptate de

dirijor. Măiestria unui dirijor stă în capacitatea de a anticipa dificultățile și a găsi soluțiile de rezolvare cele mai eficiente și în timpul cel mai scurt.

Ultima parte a lucrării de doctorat este dedicată concertului coral, ca manifestare artistică și moment cu semnificații deosebite, în care creativitatea interpretativă atinge cote expresive originale și unice. Finalizarea în concert a unei creații, prin prezența publicului, duce la declanșarea unor trăiri individuale și colective, în care esența expresiei muzicale rezidă din intensitatea cumulată a dialogului afectiv dintre interpreți și public. Detaliată cu minuțiozitate, momentele de pregătire, organizare și desfășurare a unui concert reprezintă activități complexe care, în înălțuirea lor cursivă, duc la realizarea misiunii interpretative dorite. În funcție de obiectivele stabilite, gestionarea cu eficiență a problemelor de ordin administrativ precum și a celor destinate pregătirii muzicale, impune o planificare temporală minuțioasă a tuturor activităților.

Pentru realizarea unui concert la parametrii profesionali, principiile de fond ale managementului dirijoral, insuflă și asimilate de întreg colectivul coral, trebuie să aibă în vedere următoarele ținte strategice: formarea vocii corale unice, interpretarea corectă și expresivă a textului, precum și obținerea unei interpretări expresive și omogene, prin îmbinarea inteligenței, culturii și personalității interpretative individuale cu cea a colectivului.

În abordarea pregătirii și susținerii unui concert o atenție specială trebuie să acorde dirijorul originalității creației corale, prin respectul acordat partiturii și re-crearea interpretativă în consens cu stilistica epocii și a compozitorului. Realizarea acestui deziderat impune tuturor interpreților cunoștințe profunde de stilistică muzicală și o experiență interpretativă bogată.

Prin implicațiile sale culturale și sociale cântul coral se dovedește a fi genul cu cea mai mare arie de cuprindere și cu cel mai puternic impact social și politic, iar valențele multiple ale cântării corale izvorăsc din însăși complexitatea și diversitatea mesajului transmis publicului. Valențele estetice ale unui concert se reflectă deosebit în conștiința interpreților, ca și a publicului, datorită capacității diferite de percepție și înțelegere a mesajului creației.

Originalitatea și valoarea intrinsecă a tezei de doctorat stă în faptul că este o reflectare fidelă a unei experiențe didactice cu valențe multiple și a unei trăiri artistice autentice și profunde.

Anexele cuprind nominalizarea concertelor *a cappella* și vocal-simfonice proprii, susținute alături de Corul Astra și alte ansambluri corale, precum și o parte din afișele concertelor.

3. Realizări științifice și profesionale după conferirea titlului de Doctor în Muzică

Dacă realizarea tezei de doctorat a constituit un moment de sinteză creatoare a preocupărilor mele profesionale de fond, perioada care a urmat acestui demers al cercetării mele științifice pot s-o apreciez ca o deschidere și aprofundare spre patru direcții sincretice:

3.1. Activitatea didactică

3.2. Activitatea interpretativă-dirijorală

3.3. Creația vocal-simfonică, în concerte și ateliere masterclass

3.4. Management cultural – proiecte, parteneriate și festivaluri corale

3.1. Activitatea didactică

3.1.1. Valențele multiple ale educației muzicale

Problematica educației muzicale face parte din profilul activității mele profesionale, care s-a împletit permanent cu traseul existenței sociale, într-o îngemănare naturală pe care am înțeles-o pe parcurs, pe baza opțiunilor și deciziilor pe care le-am luat, dar și în contextul unor conjuncturi pe care viața mi le-a oferit. Acum, după o experiență îndelungată și din perspectiva unei priviri retrospective, îmi dau seama de adevărul care se ascunde în afirmațiile pastorului Vittorio de Moraes care spunea, citez din memorie: *La vita, amico, est l'arte de l'incontro / Viața, prietene, este arta întâlnirilor.*

Traseul existenței umane, care configurează în mare parte profilul profesional și uman al unei persoane, poate fi influențat de o sumedenie de factori, printre care, mediul socio-comunitar și deciziile personale ocupă un rol determinant.

Am avut șansa unor întâlniri de excepție, și asta nu înseamnă neapărat numai cu persoane de top, ci cu oameni din toate straturile sociale, de la cei mai simpli țărani la cele mai titrate personalități, predominant din mediul meu profesional, care mi-au influențat pozitiv profilul de personalitate și deciziile pe care le-am luat. Am făcut aceste precizări preliminariei pentru că, dacă pasiunea pentru muzică am conștientizat-o la o vârstă foarte fragedă, orientările

traseului meu profesional s-au conturat de-a lungul anilor, pe baza experienței pe care am trăit-o în mediul educativ, ca profesor, și interpretativ, ca dirijor. Există posibilitatea ca abordarea unei cariere profesionale să o faci dintr-o „datorie” profesională și există posibilitatea ca postura de dirijor să o faci din interese materiale. Prin comparație alternativă, poți aborda cele două laturi ale existenței profesionale din pasiune, postură care nu exclude recompensa materială, dar care nu are caracter prioritar. Pasiunea este acea formă de trăire prin care îți manifesti comunicarea artistică și educativă, într-o permanentă stare de exigență și dorință de cunoaștere și progres; ești un căutător permanent al celor mai subtile forme de comunicare, al celor mai subtile nuanțe ale cunoașterii mesajului artistic pe care îl trăiești, în care crezi, și dorești să-l faci cunoscut partenerilor tăi: elevi, studenți, coriști, muzicieni, ..., publicului larg. Iată de ce consider că expunerea mea, situată în cadrul larg al comunicării artistice, cuprinde în esență propriile concepții referitoare la experiența profesională și de cercetare în domeniul educației muzicale, ca profesor și de interpretare, ca dirijor.

Limbajul artelor ne ajută să explorăm și să cunoaștem segmente ale universului uman complementare sferei cunoașterii științifice, permițându-ne să comunicăm și să transmitem mesaje ce nu pot fi exprimate prin limbajul literar sau științific.

Limitele limbajului personal de comunicare nu exprimă limitele cunoașterii noastre, ci doar capacitatea individuală de percepție, revelație și sinteză asupra fenomenului, pentru că mesajele artelor, de o diversitate semantică și profunzime inimaginabilă, reprezintă modalități infinite de a cunoaște lumea înconjurătoare, în esența, substanțialitatea și afectivitatea ei. Limbajul de comunicare artistică specific fiecărei arte se adresează capacității de percepție senzorială a fiecărui individ în mod unic și convergent: muzica prin sunet; teatrul, literatura, poezia prin cuvânt; coregrafia prin gest; pictura și grafica prin culoare, punct și linie; sculptura și arhitectura prin planuri și volume. Fiecare artă își structurează mesajul artistic în unități semantice specifice și poate fi perceput în modalități de receptare distincte. Forța de comunicare expresivă a artelor este multiplicată prin sinteza convergentă a limbajelor. Sincretismul artelor dă o imagine complexă și completă asupra semnificației mesajului. Muzica este arta care își găsește forma de manifestare sincretică în coregrafie, teatru, cinematografie, precum și în potențarea imaginilor artelor vizuale: plane, în pictură și grafică, sau spațiale și volumetrice, în arhitectură.

Creația muzicală corală, în sine, se manifestă sincretic, prin îngemănarea dintre cuvântul poetic și limbajul sunetelor, în dimensiunea sa spațială și temporală sau, printr-o formă de

manifestare și mai complexă, în cazul creației de operă, unde se întrepătrund și mesaje din limbajul artelor vizuale și coregrafice.

Dacă mesajul comunicării non-verbale a limbajului muzical se manifestă în latura inductiv-afectivă și conceptual-ideatică, informațională, obiectivul prioritar al educației muzicale este decodificarea sa semantică, printr-o abordare rațională, logică și una irațională, psiho-fiziologică. Capacitatea de percepție, pătrundere și înțelegere a mesajului, în esența și profunzimea sa, este determinată de dotarea muzicală nativă individuală și de cultura muzicală individuală, manifestată prin cunoașterea elementelor fundamentale de construcție și operare semantică a limbajului muzical.

Educația muzicală este procesul instructiv-educativ de formare a abilităților și deprinderilor de percepție și cunoaștere a realității cu ajutorul imaginilor sonore prin decodificarea semantică a limbajului muzical inserat în textul scris al partiturii, și/sau receptat auditiv.

Abordarea specială non-convențională a înțelegerii, învățării și operării cu limbajul muzical are în vedere natura irațională (inductiv-afectivă) și rațională (intelectual-cerebrală) a comunicării muzicale. Sunetul, esență condensată a mesajului muzical, este un puternic vehicul de comunicare expresivă și creativitate, care se adresează prin parametrii limbajului său specific, laturii cerebrale (memoriei, inteligenței, imaginației, ...), având forme de manifestare afective (emoții și sentimente, ...).

Înțelegerea naturii umane a fenomenului limbajului muzical, decodificarea semantică a mesajului, precum și modalitățile de racordare la sfera comunitar-umană constituie obiectul educației muzicale, reprezentată printr-o diversitate de discipline de abordare și studiu: *Teoria muzicii, Istoria muzicii, Folclor, Armonie, Forme, Estetică muzicală*, precum și cele specifice științelor educației: *Pedagogie generală, Pedagogie socială, Didactică și Metodică*. Având în vedere multitudinea disciplinelor de studiu, specifice muzicii vocale și instrumentale, educația muzicală specializată presupune o abordare diferențiată a metodelor de studiu, chiar dacă în esența sa toate disciplinele utilizează un limbaj muzical unic.

Referințele prezentului studiu se raportează predominant la *Educația muzicală vocală*, specifică interpretării creației corale și disciplinei de studiu *Dirijat coral*, care constituie subiectul principal al cercetării.

Stabilirea demersului pedagogic și a strategiei educaționale în oricare domeniu de activitate sau abordare disciplinară, trebuie să pornească de la înțelegerea esenței fenomenului, prin observarea cursului natural al proceselor care îl caracterizează.

Educația muzicală instituțională, prin disciplinele pe care le promovează, trebuie să asigure fondul de cunoștințe teoretice necesare înțelegerii raționale a limbajului muzical, iar abordarea interpretativă, practică a creației muzicale, trebuie să contribuie la înțelegerea naturii inductive, iraționale, afective a limbajului muzical. Capacitatea de aprofundare și înțelegere a celor două direcții de abordare este diferită fiecărui individ și determinată de gradul de inteligență personală, cultura sa muzicală și atenția pe care o acordă fiecărui domeniu al educației muzicale. Din păcate există studenți care au o excelentă prestație interpretativă, de natură intuitiv-imitativă, mecanică și o cultură muzicală mediocră, și invers. Poziția profesorului poate determina elevul/studentul să înțeleagă și să conștientizeze esența fenomenului muzical, impunându-i acestuia cunoștințe de cultură muzicală, teoretică și interpretativă de un înalt nivel, care să-i permită stabilirea unei strategii educaționale creatoare și individualizate, prin dezvoltarea și perfecționarea auzului muzical, învățându-l să opereze cu sunetul în dimensiunea sa temporală – ca ritm, spațială – ca înălțime și expresivă – ca dinamică și desfășurare agogică.

Ordinea sistemică a construcției limbajului muzical este complementară celei din natură și poate fi observată în modul de constituire și manifestare logică a elementelor fundamentale ale muzicii – înălțimea, durata, timbrul și intensitatea. Cu toate acestea, intelectualismul nu are rol predominant în expresia muzicală, iar mijloacele extra-muzicale experimentale nu pot constitui o bază a începuturilor educației muzicale.

În istoria pedagogiei muzicale personalități marcante și-au exprimat punctul de vedere referitor la primordialitatea sau importanța educației muzicale în viața copilului. Jan Amos Comenius (1592 – 1670) a scos în valoare importanța senzorialului în educație; Jean-Jacques Rousseau (1712 – 1778) a pledat pentru dezvoltarea naturală a calităților native ale copilului; Johann Heinrich Pestalozzi (1746 – 1827), ocupându-se de copiii săraci a înțeles valoarea muzicii în formarea lor pentru viață; John Dewey (1859 – 1952), mai pragmatic, a pledat pentru educația manuală, iar Zoltan Kodaly (1882 – 1967) a demonstrat că elevii care fac zilnic muzică obțin rezultate pozitive la învățatură (30% – 40%) față de ceilalți, evidențiind rolul muzicii în realizarea excelenței școlare. Toate aceste puncte de vedere demonstrează că,

în și prin muzică, elementele se armonizează, se completează și converg spre valori superioare ale inteligenței și afectivității umane. (Willems, 14, 17)

În fața atâtor evidențe demonstrate istoric, mă opresc și întreb: de ce astăzi muzica nu este considerată o disciplină fundamentală a procesului educativ, ci una de divertisment ? Din păcate nu toți profesorii și factorii de decizie înțeleg latura profund umană a educației muzicale – pentru că nu au cunoscut efectele ei în propria lor existență – reducând esența muzicii la un nivel intuitiv, primar, iar tendința actuală în educația instituțională generală este de a transforma muzica într-un divertisment agreabil.

Începutul educației muzicale este determinant pentru formarea capacității de înțelegere și operare cu limbajul muzical și majoritatea părinților își pun întrebarea când poate începe educația muzicală a copilului lor ? La această întrebare Kodaly a răspuns astfel: nouă luni înainte de naștere, sau mai precis nouă luni înainte de nașterea mamei ! (Willems, 21)

Educația muzicală poate și trebuie să înceapă în mediul familial. Cântecul mamei în perioada sarcinii și în primii ani de viață reprezintă primele forme de educare a auzului și sensibilității. Ea trebuie continuată în grădinițe și școlile primare, în care exemplul vocal al educatoarei este determinant, la fel ca și al jucăriilor copilului.

Înainte de învățarea solfegiului sau instrumentului, elevul trebuie inițiat în tainele limbajului muzical prin cântare propriu-zisă și exerciții de formare a auzului, ritmului și tempo-ului, activități care contribuie la dezvoltarea memoriei, afectivității și creativității constructive.

Exercițiile inventate și abordate în educație trebuie să fie senzoriale, să presupună gândire, la nivelul de înțelegere al vârstei, dar printr-o abordare afectivă. A ști și a putea să înțelegi și să acționezi în consens cu trăirile copilului este secretul marilor performanțe. Reproducerea mecanică, mimetismul, fără o bază a conștientizării intelectuale și fără vibrație afectivă nu are valențe educative, formative.

Dezvoltarea simultană / paralelă a limbajului vorbit și a celui muzical, oferă puncte de abordare comună, asemănătoare, complementară sau diferită. Dacă ar fi să facem o ierarhizare a priorităților, limbajul muzical poate fi abordat înaintea celui vorbit, pentru că natura mesajului muzical nu este noțional ci inductiv, energetic, afectiv.

Fără o abordare gradată a studiului elementelor de limbaj care vizează semantica irațională a noțiunii de înălțime și implicit de interval muzical, solfegiul ca modalitate de lectură cursivă a textului muzical nu poate fi asimilată în mod conștient, ci instinctiv și intuitiv.

Abordarea și înțelegerea disciplinelor de cultură teoretică va fi dificilă dacă pregătirea educativă a elevului nu a avut în vedere formarea unei gândiri logice, interdisciplinare, prin asimilarea conștientă a cunoștințelor la toate disciplinele din programa școlară, structurate pe nivele de studiu. Logica limbajului matematicii, ca și a tuturor celorlalte discipline studiate în învățământul preuniversitar, contribuie complementar la structurarea unei gândiri inteligente, capabilă să răspundă tuturor provocărilor și să acceseze zonele profunde raționale și iraționale ale cunoașterii. Un interpret cu o dexteritate vocală sau instrumentală excelentă și cu o interpretare expresivă mecanică, dresată, va fi un muzician mediocru, dacă nu are o cultură generală multidisciplinară bine fundamentată.

Articole / studii personale publicate în volume ale conferințelor internaționale care tratează rolul educației muzicale în formarea personalității și caracterului uman:

Oarcea, I.: *Choral voice training, musical experience and research*, International Scientific Conferences on Social Sciences and Arts – SGEM Vienna, 6-9 April, 2016,

Oarcea, I.: *Drawing development of hearing and voice, recovery methods of hearing and intonation impairments* – Psiworld 2014, Proceedings International Conference

Articole / studii care tratează diverse aspecte referitoare la rolul educației muzicale în sistemul de învățământ, publicate în Buletinul Universității *Transilvania* din Brașov:

Oarcea, I.: *The formative function of music education in achieving educational excellence*, Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol. 8 (57) No. 1 – 2015

Oarcea, I.: *Music, the language of intelligence and sensibility*, Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Series VIII: Performing Arts • Vol. 7 (56) No. 2 – 2014,

Oarcea, I.: *Means and aims in the approach of non-verbal communication in music*, Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol.6 (55) No.1 – 2013

Oarcea, I.: *The Language of the Music Communication in the Space of Human Knowledge* 12th WSEAS International Conference, Transilvania University of Brasov, April 2011

Articole referitoare la educația muzicală, publicate în cărți și reviste:

Oarcea, I.: *Liceul de Muzică „Tudor Ciortea” Brașov la aniversarea a 60 de ani; în volumul *Arta și știința 2010*, Petruța-Maria Măniuț, Universitatea „Transilvania”, Brașov*

Oarcea, I.: *Muzica în întrebări și răspunsuri*, în *IMPULS* – revistă de atitudine creștină, nr. 14, Editura Friendly Faces, Brasov, 2014

Evaluarea activității interpretative muzicale a constituit tematica articolelor din Newsletter, Universitatea *Transilvania* din Brașov

Oarcea, I.: *Concertul de sfârșit de an universitar al studenților Facultății de Muzică*, în Newsletter nr. 50, VI.2016, Universitatea Transilvania din Brașov

Oarcea, I.: *O carieră profesională în muzica clasică*, în Newsletter nr. 55, XI.2016, Universitatea Transilvania din Brașov

Oarcea, I.: *Concertul de Colinde al studenților Facultății de Muzică*, în Newsletter nr. 57, I.2017, Universitatea Transilvania din Brașov

Oarcea, I.: *Concertul Orchestrei Simfonice a Facultății de Muzică*, în Newsletter nr. 58, II.2017, Universitatea Transilvania din Brașov

Cărți de specialitate, care tratează problematica educației muzicale:

Oarcea, I. : *Cântarea corală, modalitate specifică de exprimare socio-culturală*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2010

Poate vă întrebați de ce se abordează o asemenea temă la nivelul studiilor universitare ? Primul argument, este legat de conținutul programelor de studii de licență și masterat care urmăresc formarea de educatori muzicali cu o cultură muzicală și psiho-pedagogică complexă, capabili să pună în practică toate cunoștințele și deprinderile asimilate. Al doilea este de natură metodologică: dacă educația muzicală nu are un mers cursiv, continuu, și nu parcurge progresiv toate etapele formării elementelor structurale ale limbajului muzical în conștiința individului, efectele lipsei de cunoștințe, priceperi și deprinderi, care se formează în fiecare etapă educațională, începând din învățământul preșcolar și continuând gradual până în cel liceal, se vor răsfrânge negativ asupra formării profesionale de specialitate din perioada studiilor universitare și a activității profesionale viitoare.

Un alt argument este din sfera cercetării științifice: viitorul doctorand va trebui să dea un răspuns științific referitor la cauzele ineficienței sistemului actual de educație muzicală și să dea soluții concrete pentru vitalizarea și eficientizarea sistemului educativ.

3.1.2. Valențele formative ale limbajului muzical

Istoria universală a culturii și civilizațiilor scoate în evidență faptul că în viață social-politică a marilor civilizații ale umanității muzica era considerată o valoare socială de prim rang, care ajuta la creșterea și dezvoltarea facultăților umane, iar educația muzicală avea un loc bine stabilit în dezvoltarea popoarelor. Dacă în civilizațiile de aur ale Chinei, Greciei antice, ...

afectivitatea, de esență artistică avea un rol predominant, evoluția istorică a schimbat caracterul popoarelor, iar acum primordialitatea îi revine intelectului.

Din păcate, învățământul muzical contemporan din perioada școlarității, face preponderent instrucție muzicală și mai puțin educație muzicală. Diferența semantică de fond se referă la faptul că instrucția specifică învățământului muzical contemporan, dă informații despre muzică, se adresează preponderent intelectului, raționalului, fiind o disciplină, uneori foarte științifică, pe când educația muzicală, este, înainte de orice, o artă cu valențe umane, care promovează cu rol formativ, valori estetice fundamentale care exprimă adevărul, binele și frumosul și care se adresează preponderent afectivității, emoției și sentimentelor.

Arta muzicală este în primul rând arta sunetelor și nu a ritmurilor, arta cântului și nu a mișcării, iar vocea, ca emanație muzicală a sufletului uman are în sine conștiința supranaturalului, într-o formă valorică irațională care transcende supramentalul, a patra dimensiune unde spațiul și timpul se reunesc, unde sensibilitatea și inteligența fuzionează, accesibilă în formă plenară doar geniilor muzicale.

Tematica limbajului de comunicare muzicală este detaliată și în studiul următor:

Oarcea, I.: *The Language of the Music Communication in the Space of Human Knowledge*, 12th WSEAS International Conference, Transilvania University of Brasov, April 11 – 13, 2011, ISBN 978-960-474-293-6, p. 185 – 188.

3.1.2.1. **Virtuțile muzicii / artelor în realizarea excelenței școlare**

„Expresie a celor mai subtile sentimente și idei, limbajul sunetelor este un limbaj al inteligenței și sensibilității fiind o componentă cu valențe multiple a ființei umane: dezvoltă imaginația, creativitatea, inteligența și sensibilitatea, contribuind la formarea de relații intra și interpersonale de natura socială, culturală și profesională, fiind un predictor al succesului, cu rol determinant în realizarea performanței școlare, dezvoltării personalității și caracterului. Sistemul de învățământ poate duce la formarea unei personalități umane omogene și complexe care să facă față marilor provocări ale lumii contemporane, aflate într-o permanentă transformare, numai printr-o repartiție armonioasă și echilibrată a disciplinelor de învățământ studiate pe parcursul anilor de școală, în care educația artistică are un rol complementar dar determinant”. Textul citat l-am preluat integral din articolul:

Oarcea, I.: *The formative function of music education in achieving educational excellence*, Bulletin of the Transilvania University of Braşov, Vol. 8 (57) No. 1 – 2015 (pg. 141)

Fragmentul ilustrează cu claritate valenţele formative pe care educaţia muzicală le poate avea în cadrul sistemului de învăţământ. Este adevărat faptul că în multe situaţii, modul de transpunere practică a educaţiei muzicale nu oferă acel potenţial educativ pe care îl are în sine limbajul muzical; profesorii, educatorii muzicali negăsind cele mai adecvate soluţii şi modalităţi de transmitere şi punere în valoare a potenţialului educativ intrinsec al muzicii.

Muzica este un limbaj al inteligenţei şi sensibilităţii, iar atunci când vorbim despre inteligenţă trebuie să avem în vedere semnificaţia sa semantică originară – termenul provine din latinescul *intelligere*, care înseamnă a relaţiona, a organiza, sau de la *interlegere*, care presupune stabilirea de relaţii între relaţii. De aceea, inteligenţa socio-comunitară a factorilor de decizie politică şi administrativă, presupune stabilirea unor obiective educaţionale de echilibru care să promoveze, echidistant, formarea şi dezvoltarea comunicării interumane, prin cele două tipuri de limbaje: ştiinţifice şi artistice.

Din păcate, politica mondială a societăţii contemporane acordă o importanţă favorizantă educaţiei intelectuale şi tehnice, în defavoarea celei artistice şi emoţionale, situaţie care generează un dezechilibru între *gândirea cerebrală* (IQ) şi *trăirea afectivă, emoţională* (EQ) cu efecte asupra dezumanizării personalităţii umane, generatoare de conflicte sociale şi cu o atitudine superficială în activitatea tehnico-productivă.

O personalitate model are o structură existenţială de echilibru, în care se întrepătrund într-o formă complementară, coordonata valorică intelectual-raţională, cerebrală cu abilităţi şi deprinderi tehnice, cu cea artistică-iraţională, afectivă, capabilă de trăiri emoţionale autentice. În articolul, *Muzica, un limbaj al inteligenţei şi sensibilităţii*, publicat în Buletinul Universităţii Transilvania, din Braşov, am detaliat importanţa rolului educaţiei artistice în cadrul sistemului de învăţământ, precum şi a beneficiilor sale în realizarea excelenţei şcolare.

Howard Gardner, în cartea sa, *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, demonstrează că inteligenţa muzicală se regăseşte în toate cele şapte tipuri descrise, cu rol determinant în formarea personalităţii şi realizării excelenţei şcolare şi profesionale. Studenţii, din toate specialităţile şi programele de studii, care sunt angrenaţi în programe de educaţie muzicală şi practică artistică, au niveluri mai ridicate de realizare profesională în studiu, decât colegii lor non-muzicali, pentru că: muzica promovează un număr mare de

capacități de gândire, contribuind la pregătirea studenților pentru o carieră și o profesie; este o sursă majoră de sensibilitate și echilibru; are capacitatea de a revigora și calma energiile; încurajează munca în echipă, favorizează disciplina, angajamentul și implicarea; oferă posibilitatea înțelegerii propriei identități culturale, precum și a altor culturi.

La finalul anului universitar 2015-2016, la festivitatea de premiere a studenților cu cele mai performante realizări în cercetarea științifică din Universitatea Transilvania, am constatat cu surprindere că unul dintre cercetători studiază în paralel, cu rezultate meritorii, saxofonul, la Școala de Arte. (R. I.) Precizez că și în studierea muzicii era la fel de conștiincios și exigent.

Faptul că Universitatea *Transilvania*, în care majoritatea facultăților au profil tehnic, promovează și susține o viață culturală dinamică și o stagiune de concerte de nivel profesional, desfășurate în două spații de excepție – Aula Magna și Centrul Multicultural – este dovada înțelegerii poziției și a rolului determinant pe care educația artistică o are în formarea profilului personalității umane, a caracterului și implicit a excelenței școlare.

De altfel efectele unui asemenea proiect – realizat de o echipa profesională complexă, coordonată de Prorectorul pentru relații publice și imagine – sunt deja vizibile în rândul studenților, profesorilor și a iubitorilor de cultură, prin prezența activă și constantă la manifestările culturale promovate. Sunt convins că efectele pe termen lung, în plan educațional și profesional vor fi pozitive și fundamentale.

Problema stimulării excelenței școlare prin programe culturale, în cazul nostru muzicale, este o necesitate în toate formele de învățământ și la toate nivelurile.

3.1.2.2. **Virtuțile muzicii / artelor în prevenirea dezangajării și abandonului școlar**

În majoritatea situațiilor, ființa umană, pusă în fața luării unor decizii, gândește cerebral și decide afectiv. Dezangajarea și abandonul școlar sunt decizii afective, prin care un student / elev, dezamăgit de faptul că nu își găsește locul în cadrul colectivului școlar, abandonează și renunță, uneori conștient, la beneficiile pe care le poate oferi educația școlară formării sale profesionale.

Învățământul actual trece printr-o perioadă dificilă, în care, mulți elevi nu se regăsesc și în consecință abandonează școala. Diferența dintre nivelul de pregătire al elevilor și standardele de evaluare impuse, modul impersonal și autoritar în care funcționează relația profesor-elev, lipsa de afectivitate, înțelegere și comuniune din cadrul grupurilor școlare, creează situații de

inadaptabilitate și respingere, urmate de renunțare și abandon școlar. Prin contrast, un elev care se simte bine în cadrul unui colectiv în care este acceptat așa cum este și ajutat să devină ceea ce trebuie să fie, nu va renunța la școală.

Proiectele artistice și sportive dedicate elevilor din medii defavorizate au demonstrat faptul că aceștia sunt / pot fi practicanți fideli și sunt capabili de realizarea unor performanțe reale. Instituțiile cu cele mai mari rate de absolvire și cea mai mică rată a abandonului școlar sunt cele care promovează programe de educație artistică diverse și puternice; au profesori de arte și spații speciale dedicate artelor, în care tinerii se pot manifesta; realizează parteneriate cu instituții culturale oferind tinerilor oportunități pentru a vizita un muzeu, a participa la un spectacol sau la o excursie cu caracter tematic; realizează ei înșiși manifestări artistice diverse: concerte, expoziții de pictură sau grafică, spectacole de teatru, muzică și poezie, ...

„Artele pot constitui o modalitate de revigorare și echilibru pentru mulți tineri a căror personalitate este în formare, sau a căror existență a suferit traume psihologice și eșecuri” afirma Jacques Chailley, una din personalitățile marcante ale istoriei muzicii franceze și universale (Education musicale, nr. 150/1968, pg. 8-9), de aceea sarcina managerilor instituționali precum și a educatorilor din domeniul artelor este a oferi tinerilor șansa valorificării propriului lor potențial artistic. În fiecare instituție de învățământ, preuniversitar sau universitar, trebuie să existe proiecte culturale, programe și activități dedicate studenților / elevilor de a se angaja în domeniul artelor, oferindu-le posibilitatea de a participa activ în cadrul diverselor colective artistice. Toate aceste proiecte și oportunități pot deveni factori motivaționali puternici în prevenirea dezangajării și abandonului școlar.

De ce oare dintotdeauna oamenii se adună ca să cânte în diverse grupuri, sau chiar în cor, iar tinerii caută compania altor tineri în cadrul unor colectivități artistice sau sportive ? Răspunsurile sunt evidente și ușor de intuit: din nevoia de comunicare și dorința de a se exprima pe sine, deoarece cântecul este un fenomen natural, dinamizant, se cântă cu inima și cu sufletul; cântarea este sinonimă cu starea de bine, iar muzica aduce bucurie, armonie și echilibru psihic. Implicarea tinerilor în programe și ansambluri vizând: dansul / mișcarea corporală, teatrul / cinematografia / multimedia, artele plastice (pictura, grafica, sculptura), sau literatura, reprezintă modalități de integrare socială cu rol formativ și una din modalitățile de angajare intelectuală și emoțională a unui individ prin care își manifestă creativitatea, având un rol determinant în formarea personalității și caracterului.

În perioada școlarității și îndeosebi a adolescenței, când tinerii trec prin transformări biologice profunde și căutări furtunoase în definirea propriei lor identități, fiind preocupați excesiv de frumos ca modalitate de trăire personală, educația estetică și implicit cea muzicală poate reprezenta modalitatea cea mai eficientă de comunicare non-verbală a unor trăiri diferite. Adolescența este perioada în care, instinctiv, se creează un echilibru între gândirea cerebrală și trăirea emoțională. Cultivarea unor modele de comportament în această perioadă, poate duce la formarea unor principii de viață, în care cultura intelectuală și cea artistică pot forma o bază cu rol definitiv în viața profesională individuală. (Oarcea, 54)

Datoria profesională a educatorilor este să vină în întâmpinarea acestor tineri, să se implice în programe și proiecte prin care să ofere activități atractive în consens cu aspirațiile și nevoile acestora de realizare personală; iar datoria sistemului de învățământ și a instituțiilor școlare este de a asigura cadrul instituțional și logistic desfășurării acestor activități și programe.

Am pus în discuție două situații aparent contrare privind rolul pe care îl poate avea muzica și activitățile culturale în sistemul educativ: în realizarea excelenței școlare, de performanță, respectiv în prevenirea dezangajării și a abandonului școlar. Ele sunt reale, iar atunci când la nivelul educației naționale li se va acorda importanța necesară, efectele se vor putea vedea în cultura economică și comportamentală, în care conștiințiozitatea, munca și adevărul vor fi valori comunitare primordiale, respectate și aplicate în toate sferele vieții sociale.

Iată două teme de cercetare viabile pentru viitorii doctoranzi, privind modalitățile concrete de implementare a proiectelor culturale în instituțiile de învățământ, cu rezultate pozitive asupra formării personalității și efecte benefice în viața socială.

3.1.3. Rolul disciplinei Dirijat coral în sistemul de învățământ și viața social-culturală

În Facultatea de Muzică, *Dirijatul coral*, ca disciplină de specialitate a programului de studii Muzică, are ca obiectiv general: „pregătirea teoretică, pedagogică, psihologică și practică a studenților în vederea formării tehnicii dirijorale, precum și a priceperilor și deprinderilor de organizare și conducere muzicală a ansamblului coral”; iar ca obiective specifice: „exprimarea specializată prin limbaj artistic a sentimentelor și a ideilor; formarea sensibilității, a imaginației și a creativității muzicale; formarea abilităților psiho-pedagogice, de inter-relaționare și management, necesare în procesul educațional și de comunicare

artistico-muzicală, prin disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice autentice; valorificarea potențialului creativ al artei muzicale în scopul structurării propriei personalități.”

Desfășurat pe durata întregului ciclu de licență, programul de studiu al disciplinei *Dirijat cor* urmărește formarea și dezvoltarea următoarelor competențe profesionale: „analiza și interpretarea morfologică și sintactică a diferitelor lucrări sub aspectul formei și a tehnicilor de scriitură; analiza fenomenului muzical în contextul unor epoci stilistice, prin cunoașterea stilurilor muzicale, a limbajelor care le particularizează, a genurilor, compozitorilor și creațiilor reprezentative; interpretarea unor lucrări muzicale (vocale, instrumentale) și examinarea unui repertoriu școlar în funcție de caracteristicile acestuia (grad de dificultate, particularități stilistice și interpretative); interpretarea unei selecții semnificative de lucrări muzicale, care să demonstreze disponibilități tehnice și expresive; analiza și interpretarea unui repertoriu variat stilistic, de dificultate medie, demonstrând abilități de abordare a partiturii din perspectiva dirijorului (formă, linii dirijorale, tehnici de lucru, tehnici de cânt)”, iar printre competențele transversale: „aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice; autoevaluarea obiectivă a nevoii de formare profesională în scopul inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii.”

Am preluat integral din fișa disciplinei obiectivele și competențele pe care le vizează studiul disciplinei *Dirijat cor* pentru a oferi o imagine completă asupra importanței pe care o are în formarea profesională a viitorilor educatori sau interpreți în domeniul muzicii. Complementar consider că o importanță deosebită trebuie acordată studiului privind formarea vocii corale.

Formarea unui dirijor de cor este o activitate complexă și de durată care vizează atât dezvoltarea abilităților și competențelor muzicale, privind decodificarea semanticii textului partiturii și recrearea interpretativă a imaginii expresive a fiecărei creații abordate, cât mai ales dezvoltarea și formarea tehnicii dirijorale prin care își transmite intențiile coriștilor interpreți. Capacitatea dirijorului de a înțelege subtilitatea conținuturilor expresive ale unei creații este direct proporțională cu sensibilitatea și cultura sa, generală și muzicală, iar modul cum dirijorul reușește să transmită coriștilor toate aceste subtilități semantice „ascunse” în textul partiturii, se poate observa și „simți” în claritatea și concizia tehnicii dirijorale, în ansamblul formelor ei de manifestare – gestică, mimică și atitudine corporală.

Postura profesională inedită a dirijorului este complexă prin competențele pe care le impune poziția sa didactică și interpretativ-creativă: personalitate cu valențe de lider; echilibru psihic

și carismă; cultură muzicală multidisciplinară; intuiție și experiență practică în domeniul interpretării muzicale, corale și a managementului socio-cultural.

Personalitatea complexă a dirijorului de cor, maniera stilistică individuală, calitățile și competențele muzicale, umane și pedagogice, sunt teme pe care le-am tratat, cu toata atenția, în cadrul tezei de doctorat (pg. 109 – 131) și în cartea:

Oarcea, I. : *Cântarea corală, modalitate specifică de exprimare socio-culturală*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2010, ISBN 978-973-1910-73-4

Cursul de *Dirijat cor* reprezintă laboratorul de pregătire teoretică, pedagogică, psihologică și de practică interpretativă a studenților în vederea formării tehnicii dirijorale, precum și a priceperilor și deprinderilor de organizare și conducere muzicală a ansamblului coral. Doar simpla înșiruire a obiectivelor atrage atenția asupra complexității activității în sine, și a finalităților formative, în consens cu abilitățile și competențele profesionale ce le implică. Realizarea optimă a obiectivelor educaționale și atingerea țintei profesionale vizate impune realizarea și îndeplinirea unor standarde valorice, evaluate la nivelul exigenței profesionale impuse de standardele universitare și de piața muncii.

Mai mult decât în cazul altor profesii care își găsesc finalizare formativă prin studii universitare, cea de muzician, în postura de pedagog și / sau interpret, impune pasiune, implicare afectivă, viziune și o trăire ideatică, desprinsă de obiectivitatea trăirii cotidiene. Pătrunderea în spațiul irațional al limbajului muzical implică atingerea unor trăiri spirituale și de sensibilitate care nu se regăsesc în comunicarea social-umană cotidiană.

Pregătirea universitară în cadrul cursului de dirijat coral, presupune trei competențe esențiale: capacitatea de citire cursivă a partiturii, înțelegerea valențelor expresive ale creației interpretate și comunicarea intențiilor interpretative prin tehnica dirijorală individuală.

Din păcate, dificultățile întâlnite în citirea cursivă a textului partiturii corale are repercusiuni asupra capacității de înțelegere a expresivității semantice și stilistice, precum și asupra dobândirii deprinderilor de tehnică interpretativă, dirijorală. Spațialitatea gândirii intervalice din desfășurarea discursului melodic și cursivitatea pulsațiilor din desfășurarea temporalității ritmice, sunt primele dimensiuni ale limbajului muzical pe care un interpret trebuie să le stăpânească natural și de la sine. În simbioza spațialo-temporală a fiecărui sunet, prin contrastele energiilor intervalice și a impulsurilor ritmice se creează universul culorilor semantice ale limbajului creației care se reflectă, individual, în trăirile interioare ale fiecărei persoane, în funcție de sensibilitatea, empatia, cultura și experiența ascultătorului.

Creativitatea profesorului de dirijat trebuie să găsească cele mai adecvate metode pentru recuperarea și dezvoltarea cunoștințelor, abilităților și deprinderilor studenților, în vederea pregătirii viitorului interpret, dirijor, pentru misiunea profesiei de a recrea conținutul unei lucrări abordate și a conduce un colectiv coral într-o manifestare concertistică. O soluție practică pentru remedierea situației este includerea în programa primului an, a disciplinei de studiu *Tehnici de educare a auzului muzical*. Este un curs practic de abordare a asimilării limbajului muzical prin prisma interpretării vocale a intervalelor muzicale, integrate diferitelor sisteme de intonație – folclorice, clasice, modale, tonale sau atonale.

Pentru o înțelegere clară a importanței unui asemenea demers am să fac o paralelă comparativă cu exercițiile tehnice pe care le abordează instrumentiștii în vederea obținerii abilităților și deprinderilor necesare abordării interpretative profesionale. Un instrumentist își începe pregătirea muzicală uneori înainte de vârsta școlarității, parcurgând zilnic un program riguros de studii tehnice și un repertoriu din ce în ce mai complex și profund – ca dificultate de tehnică interpretativă și dimensiune expresivă a conținutului.

În interpretarea vocală demersul pregătirii tehnice ar trebui să urmeze același traseu de abordare și asimilare a limbajului muzical, îndeosebi în coordonata intervalelor muzicale. Limbajul sunetelor trebuie asimilat metodic, în paralel cu cel al limbajului vorbit. Pornind de la construcția și interpretarea sunetului printr-o emisie corectă și naturală, asimilarea și conștientizarea raporturilor intervalice între sunete în toată diversitatea relațiilor de înlănțuire, consonantă și disonantă, melodică și armonică, raportată unui sistem intonațional sau atonală, se poate obține numai prin exerciții tehnice de intonație și dezvoltare progresivă individuală, prin care se conștientizează relația auditivă irațională a fiecărui interval. Este vorba de capacitatea de a recunoaște și a construi orice relație intervalică între sunete.

La modul general se consideră că vocea umană ca instrument, este un dat natural, iar interpretarea vocală a unei lucrări muzicale se realizează, de cele mai multe ori, prin intuiție intervalică și imitație mecanică, printr-o repetare obsedantă până la asimilare. Dacă un interpret vocal are capacitatea să lectureze corect și integral un text muzical, atunci, în pregătirea unui repertoriu pentru concert el poate să-și canalizeze eforturile și preocupările strict spre latura interpretării artistice, omogene și expresive, a realizării culorilor timbrale și a evidențierii caracteristicilor stilistice.

Iată de ce consider că pregătirea tehnică a interpreților vocali vizând decodificarea semantică a limbajului muzical trebuie să urmeze un traseu educațional al studiului asemănător

instrumentiștilor. Se impun precizări de ordin metodologic legate de interdependența dintre disponibilitățile corzilor vocale, ca sursă de producere a sunetului și dezvoltarea individuală, parcurgând toate etapele transformărilor biologice, din copilărie spre maturitate, prin exerciții de intonație abordate progresiv de la simplu la complex.

Promovarea în cadrul programei universitare a cursului *Tehnici de educare a auzului muzical* are rolul de a completa un gol în educația studenților, dintre care unii provin din cadrul învățământului preuniversitar vocațional de specialitate. Este surprinzător să constați că după parcurgerea unui învățământ de specialitate desfășurat uneori pe toată perioada studiilor preuniversitare, din ciclul primar până în cel liceal, nivelul pregătirii de specialitate al absolvenților de liceu este sub nivelul exigențelor programei universitare. De altfel, să fim sinceri, situația ineficienței sistemului de învățământ preuniversitar se reflectă în toate domeniile și specializările, din cadrul tuturor disciplinelor de învățământ și are efect negativ asupra formării profesionale la nivel universitar.

Pe baza experienței acumulate în învățământul preuniversitar vocațional de muzică, din postura de director și inspector școlar, precum și a observațiilor desprinse pe parcursul anilor ca profesor al acestei discipline, consider ineficiente manualele de *Teoria muzicii și Solfegiu*, precum și metodologia de abordare a studiului limbajului muzical, pentru că, la finalizarea fiecărui ciclu de studiu – primar, gimnazial sau liceal – nivelul de pregătire al elevilor absolvenți, privind citirea cursivă a partiturii și evaluarea capacității de percepție și recunoaștere ritmico-melodică prin dictare muzicală este nesatisfăcător.

Abordarea cunoștințelor de teoria muzicii trebuie să se facă pornind de la exerciții practice de intonație și studii ritmice, iar asimilarea noțiunilor conceptual-teoretice trebuie să fie o rezultată a observațiilor și concluziilor desprinse de elevi din lectura practică a textului muzical. Din păcate, în marea lor majoritate, atât manualele de *Educație muzicală* destinate învățământului general, precum și cele de *Teoria muzicii* din învățământul de specialitate, au caracter preponderent informativ și nu formativ. Așa cum în abordarea studiului limbajului comunicării literare se pornește de la asimilarea vocabularului spre construcția silabelor, cuvintelor și a frazelor, continuând apoi prin lectura progresivă a textelor literare, tot așa, accentul în abordarea studiului *Teoriei muzicii* trebuie să cadă pe lectura practică progresivă a textelor muzicale și nu pe teoretizarea elementelor de construcție a limbajului muzical. Indiferent de momentul intrării în sistemul învățământului vocațional, elevii trebuie să parcurgă toate studiile de intonație și ritm necesare unei lecturi muzicale corecte și expresive.

Disciplina de studiu *Tehnici de educare a auzului muzical* trebuie să fie adiacentă disciplinei *Teoria muzicii – Solfegiu – Dicteu muzical*, ca modalitate practică de asimilare progresivă a unităților semantice specifice înălțimii sunetelor și intervalelor muzicale, respectiv a duratei sunetelor și structurilor ritmice, începând din învățământul primar.

Există suficiente tratate și cursuri de teoria muzicii în care conținuturile diverselor forme de manifestare ale limbajului muzical, structurate tematic, sunt clar expuse. Asimilarea prin practică interpretativă, într-o viziune sincretică este însă deficitară. Abordarea actuală este limitată uneori la nivel intelectual, teoretic, elevul fiind capabil să analizeze structura unui text muzical, dar nu este capabil să interpreteze practic exemplele analizate.

Practica interpretării intervalelor printr-o abordare progresivă, duce la formarea auzului și a capacității de recunoaștere și operare în comunicarea melodică sau armonică; iar practica citirii ritmice, abordată tot gradat – pornind de la timpul muzical, dezvoltat în formule ritmice din ce în ce mai complexe, prin divizare și cumulare – dă posibilitatea lecturii pulsațiilor ritmice în desfășurarea lor diacronică și sincronică. Dacă în cazul duratelor și al ritmului muzical există posibilitatea rațională de raportare temporală, matematică, a fiecărei durate, capacitatea înțelegerii și abordării înălțimii sunetelor, ca element de operare și comunicare a limbajului muzical, nu se asimilează prin definiții și analize comparative, ci prin exerciții practice de conștientizare și asimilare auditivă. Percepția interioară conștientizată a înălțimii sunetelor muzicale, realizată prin exerciții de abordare gradată, de la simplu la complex, duce la obținerea capacității de recunoaștere și reproducere, precum și a deprinderilor de operare cu sunetul în toată dimensiunea expresivă a facturii muzicale.

O altă disciplină practică de studiu care vizează dezvoltarea abilităților de operare cu sunetul, predominant în dimensiunea sa spațială, este cursul *Citire de partituri în vechile chei corale*. Exemplele inserate în volum fiind preluate din patrimoniul creației muzicale universale, cu valoare reprezentativă, cursul are și o conotație cu valențe stilistice, prin apartenența creațiilor unor curente estetice și personalități bine definite în istoria muzicii.

Oarcea, I. : *Citire de partituri în vechile chei corale*, Editura Universitaria, Craiova, 2015, ISMN 979-0-9009865-3-5, ISBN 978-606-14-0910-5

Datorită complexității competențelor și abilităților tehnice necesare, abordarea profesională a dirijatului coral ca manifestare de creație interpretativă cu valențe expresive și stilistice impune ca pregătirea desfășurată în cadrul programului de licență să fie continuată prin cursuri masterale de specialitate și studii aprofundate de doctorat.

Pe baza observațiilor precizate mai sus, preocupările mele privind cercetarea științifică vizează finalizarea și editarea cursurilor: *Tehnici de educare a auzului muzical* și *Teoria muzicii prin exerciții practice*, vizând dezvoltarea abilităților de solfegiere superioară a partiturilor studiate la cursul de dirijat coral.

O altă preocupare a cercetării științifice dedicată *Dirijatului coral* vizează finalizarea studiilor de stilistică interpretativă a repertoriului aflat în lucru, cu preponderență a repertoriului vocal-simfonic și realizarea interpretativă în cadrul facultății, prin parteneriat cu alte instituții vocaționale a Psalmului Biblic *Regele David* de Arthur Honegger.

Referitor la responsabilitatea îndrumării viitorilor doctoranzi în domeniul dirijatului coral, problematica de fond a cercetării vizează analiza structural-formală și de individualizare stilistică a unui repertoriu divers și complex, precum și diversificarea tehnicilor de conducere dirijorală în consens cu factura muzicală a creațiilor abordate.

3.1.4. Formarea vocii corale – obiectiv determinant al interpretării expresive

Vocea umană, este instrumentul prin care interpretul dă expresie muzicală trăirilor sale interioare, o „vibrație de sensibilitate totală a corpului, o modalitate artistică de comunicare transfigurată în imagini sonore a spiritualității umane” (Oarcea, 23), iar cântarea corală ca stare de empatie umană, reprezintă limbajul colectiv de exprimare vocală a celor mai profunde idei și sentimente ale armoniei social-umane, inserate în textul partiturii.

Având în vedere faptul că exigențele interpretării muzicale cu valențe artistice, presupun realizarea unei sonorități de o acuratețe intonațională unică, un timbru omogen și o paletă dinamică expresivă, în consens cu mesajul compozitorului, formarea vocii corale – ca instrument colectiv capabil să exprime mesajul comunicării artistice în toată plenitudinea forței sale expresive – devine obiectivul prioritar al educației muzicale vocale.

Pentru aprofundarea cunoașterii și realizării obiectivelor formării abilităților psihopedagogice ale viitorilor dirijori, necesare în procesul educațional și de comunicare artistico-muzicală de a transfera în viața socială valori estetice autentice, activitatea de cercetare s-a materializat prin articole și studii publicate în volume ale conferințelor internaționale, care aprofundează problemele de fond ale formării vocii corale.

Oarcea, I.: *Choral voice training, musical experience and research* (Formarea vocii corale experiență și cercetare) – International Scientific Conferences on Social Sciences and Arts – SGEM VIENNA HOFBURG, 6-9 April, 2016, 70628 Section 6 – Performing & Visual Arts, ISI Thompson; 8

Oarcea, I.: *Drawing development of hearing and voice, recovery methods of hearing and intonation impairments* (Formarea auzului și a vocii; modalități de recuperare a disfuncțiilor auzului și intonației) – Articol în *Psiworld 2014, Proceedings International Conference* www.psiworld.ro – publicare în *Procedia SBS*, ISI Thompson; 10

Problematica formării vocii corale se regăsește încă în două lucrări personale:

Oarcea, I.: Teza de doctorat, *Valențe socio-comunitare ale cântării corale*, susținută la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, în 17 decembrie 2007 și

Oarcea, I.: *Cântarea corală, modalitate specifică de exprimare socio-culturală*, publicat la Editura MediaMusica din Cluj-Napoca, în anul 2010.

Cântarea corală este o modalitate specifică a dialogului social-comunitar cu valențe culturale și estetice, care, integrată activităților culturale, individuale și colective, dă un suport intelectual și emoțional individului, determinându-l să comunice și să răspundă provocărilor.

În plan personal, capacitatea individului de a comunica prin intermediul limbajului muzical, în cadrul grupurilor sociale, îi conferă acestuia o atitudine pozitivă, confort psihic și un bogat orizont cultural. Nevoia de comunicare este unul dintre resorturile umane care reunește în cadrul formațiilor corale persoane de profesii și generații diferite, pentru ca împreună să rezoneze într-o solidaritate expresivă, interpretând creații muzicale cu o tematică diversă.

Corul, ca entitate de comunicare interpretativă de grup, se poate regăsi în diverse modalități structurale, cu dotări vocale neomogene, personalități și caractere individuale cu nivele de cultură muzicală dintre cele mai diferite.

Prioritatea unui dirijor nu trebuie să fie învățarea cât mai rapidă a unui repertoriu și prezentarea lui în concert, moment care într-adevăr dă satisfacție coriștilor și publicului, ci formarea unei culturi vocale, individuale și colective, cu efect determinant în creșterea potențialului expresiv al unei formații corale.

Un colectiv coral capabil să dea expresie sonoră textului partiturii, poate evita fenomenul repetărilor obsedante, mecanice, care nu contribuie la maturizarea formației, dar care poate afecta negativ atât aparatul vocal cât și percepția estetică a individului asupra interpretării corale. Disfuncționalitățile de ansamblu, privind intonația și sincronizarea ritmică se datorează incapacității lecturii corecte a textului partiturii și culturii vocale neomogene.

Greșelile individuale ale coriștilor se răsfrâng asupra sonorității colective a ansamblului, mai ales în privința omogenității culorilor timbrale și a planurilor dinamice. Sarcina dirijorului este conștientizarea cauzelor care determină interpretarea greșită individuală și colectivă a coriștilor și găsirea metodelor de remediere a disfuncționalităților observate.

În concluzie, factorul primordial în formarea unui colectiv coral îl are formarea vocii corale unitare, în dimensiunea sa interpretativă și socială. Dimensiunea socială de comunicare unitară și omogenă în cadrul unui colectiv coral este tot atât de importantă ca și formarea culturii vocale corale, fiind un factor care dă forță și unitate expresivă ansamblului, dar care este de multe ori neglijată, în viziunea multor dirijori.

3.1.4.1. Disfuncții ale auzului muzical, generatoare ale cântatului fals

O intonație muzicală justă, cu valențe expresive, este condiționată de trei factori determinanți: o bună funcționare a sistemului nervos, manifestată printr-o acuitate specială a auzului, o intonație corectă și o memorie capabilă să rețină și să reproducă fragmente muzicale dintre cele mai diverse și complexe.

Cântatul fals se datorează unor disfuncții ale auzului și intonației, determinate de *factori genetici (fiziologici), medicali (neurologici, psihologici) sau educativi*.

Justețea intonației, poate fi afectată de o respirație inefficientă sau o impostăție și o emisie defectuoasă, sau poate avea o cauză de natură temperamentală.

O educație muzicală școlară eronată, prin abordarea la vârsta copilăriei a unor piese din repertoriul celor adulți, dificile ca structură ritmico-melodică și cu o tematică ce depășește capacitatea de înțelegere a vârstei lor, poate constitui o cauză a disfuncțiilor generatoare a cântatului fals. Modelul vocal al educatorului poate fi un alt factor cu influență negativă asupra formării auzului și a vocii, îndeosebi în învățământul preșcolar și primar.

Factori perturbatori ai intonației muzicale juste, cu efect nociv asupra echilibrului psihic, pot constitui și zgomotele, poluarea chimică, vorbitul continuu sau stresul cotidian.

În privința desincronizărilor ritmice în interpretare, acestea pot avea următoarele cauze: necunoașterea suficientă a partiturii, lipsa de experiență în lecturarea unei țesături muzicale dificile, structura prozodică a textului, pregătirea fizică și vocală insuficientă pentru cânt, sau pot avea cauze de natura psiho-somatică.

În articolele și sursele bibliografice enumerate mai sus au fost analizate cauzele disfuncțiilor auzului muzical, prin prisma experienței și a activităților metodice desfășurate în colective corale dintre cele mai diverse, atât din sistemul de învățământ, cât și din cadrul formațiilor corale adulte, de amatori și profesioniști.

Cunoașterea și înțelegerea cauzelor cântatului fals reprezintă punctul de pornire în găsirea și aplicarea celor mai eficiente metode de recuperare și formare muzicală.

3.1.4.2. Metode și tehnici de cultivare a vocii cântate

Frumusețea vocii cântate se poate reflecta atât în cantabilitatea vorbirii curente, cât și în sonoritatea vocii solistice sau de ansamblu.

Aplicarea celor mai adecvate tehnici de studiu și formare vocală, presupune din partea educatorilor o bună cunoaștere a caracteristicilor anatomo-fiziologice a vocii umane, precum și a structurii sale psihice și temperamentale – experiență interpretativă, inteligență și cultură. Maniera de lucru școlastică va fi înlocuită cu cea ludică, în care profesorul își alege tipul de exerciții, ca tehnică și dificultate, în funcție de caracteristicile vocale individuale, experiența interpreților și obiectivele expresive pe care le impune repertoriul abordat.

Într-o expunere sintetică, cele mai întâlnite metode și tehnici de educare a auzului, desfășurate în succesiunea lor progresivă, de la simplu la complex, sunt:

Exercițiile de pregătire fizică, contribuie la dezvoltarea supleții organismului, asigurându-i disponibilitate la efort și o ținută corporală adecvată cântului; au efect asupra stării de relaxare și echilibru a sistemului nervos și circulator și permit concentrarea energiei tonusului vocal spre realizarea unei interpretări ideale.

Exercițiile de respirație, efectuate uneori simultan cu exercițiile de pregătire fizică, creează o stare de echilibru organismului în momente de stres sau emoție puternică – situații frecvent întâlnite în timpul concertelor sau la susținerea unor examene. Prin exercițiile de respirație din repetiții se formează stereotipiile dinamice din cânt; momentul inspirației este asociat senzației „de căscat”, iar momentul expirației, poziției de impostație din emisia cântată. Exercițiile de respirație pentru detensionare psihică și destindere pot duce la eliminarea sau atenuarea progresivă a factorilor *disturbatori de natură psihică* (timiditate, frică, inhibiție), sau a celor de natură *temperamentală* (hiperactivitate, hipotonie sau pasivitate).

Exercițiile de cultură vocală, vocalizele, urmăresc pregătirea aparatului vocal în vederea interpretării propriu-zise. Bazate pe tehnica impostajii corecte, cu plasarea sunetului în vălul palatin și susținerea coloanei sonore din diafragmă, exercițiile de cultură vocală duc la formarea senzațiilor și deprinderilor de cântare vocală corectă. Exercițiile de intonație pe note lungi, cu o emisie constantă a sunetelor, în non-vibrato, precum și *cântarea în staccato* au efect asupra antrenării totale a corpului în cânt și a susținerii coloanei sonore din diafragmă. Realizarea unei impostajii corecte presupune ca poziția gurii în emisie să fie cu bolta palatină ridicată, dantura superioară deschisă, maxilarul inferior relaxat și jos, laringele deschis, iar limba așezată pe podeaua gurii, cu vârful limbii la rădăcina dinților maxilarului inferior. Proiecția corectă a coloanei sonore în bolta palatină dă omogenitate atât vocalelor cât și registrelor, asigurând o emisie concentrată a sunetului, bogată în armonice. Și totuși, emisia corectă a sunetelor, într-o manieră timbrala omogenă, individualizează sonoritatea specifică a fiecărei vocale printr-un plasament diferit al proiecției sale în bolta palatină.

Exercițiile de dicție precum și *vorbirea cântată*, se realizează prin recitarea expresivă a unor texte din cântecele abordate, pentru a permite înțelegerea clară a mesajului poetic. Plasarea corectă a fiecărei consoane și susținerea coloanei sonore din diafragmă dă intonației acuratețe și omogenitate. O frazare bine realizată asigură fluentă și expresivitate discursului muzical.

Culoarea timbrală a vocii necultivate este fragilă și săracă în armonice, în registrul acut, fiind definită ca „voce de cap”, iar în registrul grav, timbrul vocii tinde să devină aspru, cu rezonanță metalică, fiind definită ca „voce de piept”. Prin tehnica omogenizării registrelor, culoarea vocalelor, ca și consistența lor în armonice, va fi aceeași pe toată întinderea ambitusului, prin depășirea pragului vocal, întâlnit la trecerea spre registrele extreme. Intonarea sunetelor înalte se gândește prin activarea rezonanței acute a capului, cele mai indicate vocale pentru acut fiind: *o*, *ă* și *a*. Interpretarea salturilor intervalice impune gândirea anticipată a înălțimii dorite și a impostajii corecte în emisia sunetelor.

Mișcarea corporală, utilizarea unui *acompaniament de natură ritmică* (clopoței, tobițe, trianțlu) sau *ritmico-melodică* (pian, chitară) sunt modalități interpretative complementare care contribuie la susținerea, dirijarea, corectarea și stimularea afectivă a grupului.

Improvizația poate constitui un moment de creativitate personală, iar *evoluția solistică* poate reprezenta un moment de vârf al activității, care încununează un progres evident în îmbunătățirea capacității de *memorare*, *atenție* și *concentrare*; echilibrul dinamic și armonic fiind determinat de capacitatea vocilor de a se asculta reciproc și a interfera armonic.

Pentru a asigura eficiență metodelor abordate, de o importanță deosebită este atmosfera din mediul educativ al orelor de studiu și atitudinea pozitivă empatică dintre profesor și elev, bazată pe sinceritate și încredere reciprocă. Într-un cadru ambiental destins, în care există disponibilitatea exprimării personale, profesorul poate interveni, modela și corecta progresiv, cu inteligență și răbdare, prin activarea disponibilităților muzicale interioare ale individului.

Evaluarea continuă a rezultatelor activității, prin aprecieri concrete, exprimate într-o formă pozitivă, tonică, este importantă pentru inducerea stării de încredere și motivație personală. Evoluția și progresul asimilării tehnicii cântării corecte și expresive sunt caracteristici individuale, determinate de corectitudinea interpretării și asimilării conștiente a fiecărui exercițiu. În funcție de gravitatea afecțiunilor, recuperarea disfuncțiilor poate atinge performanțe operationale distincte, determinate de *inteligența emoțională* a interpretului și mai ales de *măiestria educatorului*.

Formarea culturii vocale, individuale și corale, este un proces continuu și de durată, care pornește din momentul înțelegerii mecanismului până la asimilarea lui conștientă, prin formarea progresivă a senzațiilor și deprinderilor de tehnică vocală. Claritatea și forța expresivă de comunicare a cântării vocale capătă valențe multiple în interpretarea colectivă, corală. Efectele în plan afectiv, reflectate prin emoții și sentimente, se manifestă în plan intelectual, cerebral, prin atitudini cu valențe formative în planul personalității și al caracterului, adăugând la valoarea de sine a individului, sensibilitatea și atitudinea pozitivă.

Complementar comunicării artistice muzicale, problema culturii vocale individuale cu valențe estetice, poate avea implicații cu efecte sociale persuasive, prin modalitatea de utilizare corectă și expresivă a limbajului vorbit în diverse domenii de activitate: oratorie, diplomație, educație, teatru, cinematografie sau politică.

Găsirea celor mai adecvate soluții de pregătire tehnică vocală cu aplicabilitate practică în diverse maniere de interpretare muzicală, și nu numai, este o preocupare personală constantă și totodată un subiect de cercetare interesant pentru viitorii doctoranzi preocupați de cultivarea vocii individuale și colective, destinată interpretării muzicale a unor creații din genuri, stiluri și epoci istorice diferite.

.

.

.

3.2. Activitatea interpretativă, dirijorală – concerte

3.2.1. Introducere

Concertele muzicale, corale, sunt manifestări artistice cu semnificații semantice complexe, transmise publicului ascultător. Ele sintetizează viziunea ideatică și expresivă a compozitorilor, filtrată și recreată prin inteligența și sensibilitatea dirijorului și exprimată prin vocea colectivă a coriștilor. Impactul emoțional și ideatic se regăsește apoi, în diverse percepții semantice, la fiecare ascultător, iar efectele și beneficiile formative vizează reacțiile emoționale și atitudinile, ca și structura de personalitate și caracter a fiecărui individ.

Responsabilitatea dirijorului, ca și a profesorului de dirijat și educație muzicală, se reflectă și se manifestă prin atenția pe care o acordă poziției sale ca interfață re-creativă între universul limbajului creației, inserat în textul partiturii și publicul căruia îi este adresat.

Preocupat de înțelegerea cât mai profundă a semanticii creației muzicale corale și a valențelor sale formative în viața ascultătorului, pe baza experienței muzical-estetice proprii și a feedback-ului din concertele susținute, am sintetizat ideile și concluziile cercetării în următoarele articole muzicale, studii și cărți :

Articole publicate în volume ale conferințelor internaționale cu comitet de selecție / sistem *peer-review*

Oarcea, I.: *Choral voice training, musical experience and research* (Formarea vocii corale, experiență și cercetare muzicologică) – International Scientific Conferences on Social Sciences and Arts – SGEM VIENNA HOFBURG, 6-9 April, 2016, 70628 Section 6 – Performing & Visual Arts, ISI Thompson;

Oarcea, I.: *Choral partnerships, cultural interferences with human and social valences* (Parteneriatele corale, interferențe culturale cu valențe socio-umane) – International multidisciplinary scientific conference on Social sciences and Arts, SGEM 2015, 24.08 – 02.09.2015, Congress Center, Albena Resort, Bulgaria, Conference Programme: PUBLISHERS – 3. Section Education & Educational Research; Communication, Education and the Society – Interactions and Influences – Poz. 13; ISI Thompson;

Oarcea, I.: *Drawing development of hearing and voice, recovery methods of hearing and intonation impairments* (Formarea auzului și a vocii, modalități de recuperare a disfuncțiilor auzului și intonației) – Articol în *Psiworld 2014, Proceedings International Conference* www.psiworld.ro – publicare în Procedia SBS, ISI Thompson;

Articole/studii publicate în reviste care figurează în baze de date internaționale (BDI):
Buletinul Universității Transilvania (Published by Transilvania University Press, Brasov, Romania, indexed EBSCO, CEEOL)

Oarcea, I.: *The formative function of music education in achieving educational excellence* (Funcția formativă a educației muzicale în dobândirea excelenței școlare) – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol. 8 (57) – 2015 Special Issue No. 1 – 2015; Proceedings of the International Conference „The Science of Music – Excellence in Performance”, Nov. 26-27, 2015 Series VIII: Performing Arts • ISSN 2344-200X (Print) ISSN-L 2344-200X (Online), ISSN 2344-2018 (CD-ROM)

Oarcea, I.: *Music, the language of intelligence and sensibility* (Muzica, un limbaj al inteligenței și sensibilității) – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Series VIII: Performing Arts • Vol. 7 (56) No. 2 – 2014, ISSN 2344-200X (Print) ISSN-L 2344-200X (Online), ISSN 2344-2018 (CD-ROM)

Oarcea, I.: *Means and aims in the approach of non-verbal communication in music* (Modalități și obiective, în abordarea comunicării nonverbale prin muzică) – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol.6 (55) No.1 – 2013 Series VIII – Performing Arts, ISSN 2344-200X (Print) ISSN-L 2344-200X (Online), ISSN 2344-2018 (CD-ROM), EBSCO, CEOOL

Oarcea, I.: *The Language of the Music Communication in the Space of Human Knowledge* (Limbajul de comunicare muzical în orizontul cunoașterii umane) 12th WSEAS International Conference, Transilvania University of Brasov, April 11 – 13, 2011, ISBN 978-960-474-293-6, p. 185 – 188.

Articole/studii în cărți și reviste

Oarcea, I.: *Dimensiuni prioritare ale personalității Dr. Constantin Catrina – Muzica religioasă și creația folclorică*, în *Constantin Catrina – 80 de ani*, Editura Eurocarpatica Sf. Gheorghe și Editura MECATRIN, Brașov, 2013, ISBN 978-973-1814-62-9, ISBN 978-606-93135-6-5;

Oarcea, I.: *Maestrului Ion Criveanu, cu dragoste*, în *Marilena Criveanu – A trăi muzical, Ion Criveanu, profesorul și compozitorul, Vol. 1*, Brașov, 2013, ISBN 978-973-0-13681-4.

Oarcea, I.: *Liceul de Muzică „Tudor Ciortea” Brașov la aniversarea a 60 de ani de activitate (1949 – 2009)* în volumul Simpozionului *Arta și știința 2010*, coordonator Petruța-Maria Măniuț, Universitatea Transilvania, Brașov, ISSN 1843-4959, p.183-190.

Oarcea, I.: *Muzica în întrebări și răspunsuri*, în *IMPULS – revistă de atitudine creștină*, nr. 14, Editura Friendly Faces, Brasov, 2014, ISSN: 1843-4835

Articole în Newsletter, Universitatea *Transilvania* din Brașov

Oarcea, I.: *Concertul de sfârșit de an universitar al studenților Facultății de Muzică*, în Newsletter nr. 50, VI.2016, Universitatea Transilvania din Brașov

Oarcea, I.: *COLINDE XXX, Corul de cameră ASTRA din Braşov*, în Newsletter nr. 45, I.2016, Universitatea Transilvania din Braşov

Oarcea, I.: *Concertul Pascal al Universităţii Transilvania din Braşov*, în Newsletter nr. 37, V.2015, Universitatea Transilvania din Braşov

Cărţi de specialitate

Oarcea, I.: *Cântarea corală, modalitate specifică de exprimare socio-culturală*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2010, ISBN 978-973-1910-73-4

3.2.2. Activitatea dirijorală – concerte

Participarea interpretativă, interactivă, la activităţi culturale – concerte, parteneriate corale, ateliere masterclass, proiecte educative – reprezintă experienţe culturale şi umane unice, prin racordarea muzicală şi umană a interpreţilor la aceleaşi trăiri şi exprimări muzicale de esenţă spirituală. Maturitatea şi omogenizarea expresivă a unui cor se formează în timp; cu cât componenţa grupului rămâne neschimbată de-a lungul anilor, prin proiecte culturale şi concerte, coeziunea social-umană devine mai puternică, iar exprimarea muzicală colectivă capătă noi valenţe de expresie, printr-o racordare congruentă la aceleaşi repere semantice şi o focalizare unică a trăirilor afective.

Repetiţiile ansamblului sunt momente de acumulări valorice în care se fixează reperele tehnice ale interpretării muzicale, printr-o înţelegere unitară a semanticii scriiturii muzicale, însă manifestarea creativă a expresiei artistice se realizează în timpul concertului, acolo unde mesajul limbajului muzical este augmentat şi potenţat de emoţiile şi trăirile interactive ale interpreţilor şi publicului.

În perioada 2008 – 2016, activitatea interpretativă, ca dirijor al Corului ASTRA, a fost o continuare a activităţilor artistice anterioare, prin dezvoltarea unor programe culturale, aprofundate şi diversificate, desfăşurate în cadrul unor proiecte culturale (festivaluri, reuniuni, parteneriate) prin concerte *a cappella*, sau cu acompaniament de pian şi orchestră simfonică, în următoarele direcţii tematice :

- Concerte educative realizate în colaborare cu instituţiile de învăţământ vocaţional din Braşov: Facultatea de Muzică, Liceul de Muzică *Tudor Ciortea*;
- Concerte vocal-simfonice realizate în colaborare cu instituţiile profesioniste din Braşov: Orchestra Simfonică a Filarmonicii *Gheorghe Dima* şi Orchestra şi soliştii Operei;

- Concerte susținute în cadrul stagiunii de concerte a Universității *Transilvania* din Brașov;
- Concerte susținute în cadrul festivalurilor și reuniunilor corale naționale și internaționale;
- Concerte *a cappella* susținute în parteneriate de colaborare cu formații corale din țară;
- Concerte / turnee de concerte corale, susținute în cadrul unor parteneriate de colaborare cu formații corale / federații corale din străinătate;
- Concerte vocal-simfonice susținute în cadrul unor parteneriate de colaborare cu Orchestra *Jesus Guridi* a Conservatorului din Bilbao, Spania;
- Concerte susținute în cadrul unor medalioane de comemorare;
- Concerte *a cappella* și vocal-simfonice susținute în cadrul Festivalurilor corale de tradiție, organizate anual și destinate comunității social-culturale brașovene;
- Concertele anuale de Colinde destinate comunității social-culturale brașovene și naționale;
- Concerte *a cappella* și vocal-simfonice, desfășurate în cadrul Festivalului Coral Internațional *Transilvania CorFest*;
- Ateliere masterclass și concerte, susținute ca dirijor titular, în România și Franța.

Concerte vocal-simfonice, ale Corului de cameră ASTRA, în parteneriate corale naționale și internaționale cu Facultatea de Muzică:

- 2010.04.01 Brașov, Biserica Neagră, Orchestra Filarmonicii, *Requiem* de Gabriel Fauré
 2010.06.17 Brașov 775 de ani, Piata Sfântului – *Carmina Burana* de Carl Orff
 2011.10.16 Brașov, Biserica Neagră, Orgă – *Psalmul 42* de Felix Mendelssohn-Bartholdy
 2012.04.12 Brașov, Biserica Neagră, Orchestra Filarmonicii, *Requiem* de W. A. Mozart
 2012.06.20 Brașov, Biserica Romano-catolică – Concert de licență, Facultatea de Muzică
 2012.11.22 Belgia, Bruxelles, Orchestra Academiei de Muzică – *Requiem* de W. A. Mozart
 2013.05.02 Brașov, Biserica Neagră, Orchestra Filarmonicii – *Requiem* de Giuseppe Verdi
 2016.01.29 Brașov, Sala Patria, Orchestra Facultății – *Requiem* de W. A. Mozart

Manifestări culturale ale Corului de cameră ASTRA – concerte educative, masterclass – în parteneriate corale internaționale cu Liceul de Muzică *Tudor Ciortea* din Brașov:

Parteneriat cultural internațional cu *Stadtische Musikschule* – Orchestra Școlii de Muzică din Neckarsulm, Germania

- 2008.05.02 Neckarsulm, Germania – *Messe G-Dur* de Franz Schubert, Dirijor – Ioan Oarcea
 2008.05.12 Brașov – *Messe G-Dur* de Franz Schubert, Dirijor – Ioan Oarcea
 2008.05.13 Bușteni – *Messe G-Dur* de Franz Schubert, Dirijor – Ioan Oarcea

Parteneriat coral internațional cu *Imperial College Sinfonietta* din Londra

- 2008.09.12 Brașov – *Messe G-Dur* de Franz Schubert – Concert de caritate
 2011.04.20 Brașov – Masterclass, cu formația NIPS din *Holstebro Musikskole* – Danemarca
 2011.07.13 Brașov – Masterclass și Concert cu *Spirit of Life Choir* din Glasgow, Scoția
 2014.12.21 Brașov, Concert de caritate, *Cântăm pentru tine*, Horia Mihail și Corul ASTRA
 2016.06.24 Codlea, Despărțământul Astra, *Exceleța în școli*, Corul de cameră ASTRA

CD – *Missa în SOL* – Franz Schubert, Corul de cameră *ASTRA*, Dirijor: Ioan Oarcea; Corul *TRANSILVANIA*, Dirijor : Gheorghe Popa, Orchestra Simfonică de tineret din Neckarsulm, Germania – Dirijor : Ioan Oarcea, *ISAC Music Production, Brașov – 12.05.2008*

Concerte sustinute de Corul ASTRA în cadrul stagiunii de concerte a Orchestrei Simfonice a Filarmonicii și Operei din Brașov:

- 2010.04.01 Brașov, Biserica Neagră, Orchestra Filarmonicii, *Requiem* de Gabriel Fauré
 2010.06.17 Brașov, Piata Sfatului, Orchestra Filarmonicii, *Carmina Burana* de Carl Orff
 2011.05.19 Brașov, Orchestra Filarmonicii, *Psalmul 42* de Felix Mendelssohn-Bartholdy
 2012.04.12 Brașov, Biserica Neagră, Orchestra Filarmonicii, *Requiem* de W. A. Mozart
 2013.05.02 Brașov, Biserica Neagră, Orchestra Filarmonicii, *Requiem* de Giuseppe Verdi
 2014.04.17 Brașov, Sala Patria, Orchestra Filarmonicii, *Requiem* de W. A. Mozart
 2016.03.25 Brașov, Biserica Romano-catolică, Orchestra Operei, *Requiem* de W.A.Mozart

Concerte sustinute de Corul ASTRA în cadrul stagiunii de concerte a Universității *Transilvania* din Brașov:

- 2015.04.07 Brașov, Aula Universității Transilvania – *Împreună de Sărbătorile Pascale*
 2015.07.13 Brașov, Aula Universității Transilvania – *Fantezia în Do*, de L. van Beethoven
 2015.12.10 Brașov, Aula Universității Transilvania – Corul ASTRA, 30 de ani, Colinde
 2016.06.07 Brașov, Aula Universității Transilvania – Corul de cameră ASTRA, 30 de ani
 2016.10.25 Brașov, Aula Universității Transilvania – Congresul Internațional CONAT 2016

DVD – *Împreună de sărbătorile Pascale*, Corul de cameră ASTRA – Dirijor: Ioan Oarcea, Aula Universității Transilvania, Brașov, 07.04.2015

DVD – *Fantezia în do de Ludwig van Beethoven*, Corul de cameră ASTRA – Dirijor: Ioan Oarcea, Orchestra Jesus Guridi – Dirijor: Radu Hamzea; Pian – Botond Szöcs; Aula Universității Transilvania, Brașov, 13.07.2015.

Concerte susținute de Corul ASTRA în cadrul Festivalurilor corale de tradiție, organizate anual și destinate comunității social-culturale brașovene:

- Reuniunea corală *Pietrele credinței*, organizată de Biserica Greco-catolică
- Reuniunea corală *Doamne auzi glasul meu*, organizată de Cercul Militar
- Festivalurile *Musica Coronensis*, *Musica Barcensis* și *Bartholomaer Konzertsommer*, organizate de Forumul ProArte, Biserica Neagră și Comunitatea sașilor

2009.10.15 Brașov, Biserica Neagră, *Musica Coronensis*, Orchestra Filarmonicii Brașov –

Messe d-moll de Anton Bruckner, Corul Astra, Corul Bach

2010.06.26 Brașov, Biserica Greco-Catolică – Reuniune corală *Pietrele credinței*

2010.12.17 Brașov, Cercul Militar – Reuniune corală *Doamne auzi glasul meu*

2011.04.15 Brașov, Cercul Militar – Reuniune corală *Doamne auzi glasul meu*

2011.06.25 Brașov, Biserica Greco-Catolică – Reuniune corală *Pietrele credinței*

2011.07.02 Rașnov, Biserica Evanghelică – Festivalul *Musica Barcensis*

2011.07.03 Brașov, Biserica Evanghelică – *Bartholomaer Konzertsommer*

2012.04.07 Brașov, Cercul Militar – Reuniune corală *Doamne auzi glasul meu*

2012.06.30 Brașov, Biserica Greco-Catolică – Reuniune corală *Pietrele credinței*

2012.07.01 Brașov, Biserica Evanghelică – *Bartholomaer Konzertsommer*

2012.12.14 Brașov, Cercul Militar – Reuniune corală *Doamne auzi glasul meu*

2013.06.29 Brașov, Biserica Greco-Catolică – Reuniune corală *Pietrele credinței*

2014.04.11 Brașov, Cercul Militar – Reuniune corală *Doamne auzi glasul meu*

2014.06.28 Brașov, Biserica Greco-Catolică – Reuniune corală *Pietrele credinței*

2014.07.06 Brașov, Biserica Evanghelică Bartolomeu – Festivalul *Musica Barcensis*

2014.12.11 Brașov, Cercul Militar – Reuniune corală *Doamne auzi glasul meu*

2015.03.27 Brașov, Cercul Militar – Reuniune corală *Doamne auzi glasul meu*

2015.06.27 Brașov, Biserica Greco-Catolică – Reuniune corală *Pietrele credinței*

2015.12.11 Brașov, Cercul Militar – Reuniune corală *Doamne auzi glasul meu*

2016.04.22 Brașov, Cercul Militar – Reuniune corală *Doamne auzi glasul meu*

2016.06.25 Brașov, Biserica Greco-Catolică – Reuniune corală *Pietrele credinței*

DVD – *PIETRELE CREDINȚEI*, Reuniune corală – Corul de cameră ASTRA, Dirijor Ioan Oarcea, Biserica Greco-Catolică, Brașov, Edițiile I – VII, 2010 – 2016; *Studio HIDROGEN*

Concerte ale Corului ASTRA susținute în cadrul festivalurilor și reuniunilor corale naționale și internaționale

- 2009.05.27 Bușteni, Festival Internațional de muzică sacră *CaraimanFest – Aghios o Theos*
 2011.04.16 Bistrița, Reuniune Corală Internațională *Bartolomeu Anania*
 2014.03.30 Brașov, Parohia Ortodoxă – *Valori spirituale ale creației corale românești*
 2014.06.08 Ghimbav, Biserica Ortodoxă – *Valori spirituale ale creației corale românești*
 2014.06.29 Brașov, Aula Universității Transilvania – *Armonii corale Romano-Americane*, în colaborare cu Corul SANS al Universității din Boston, USA
 2015.04.04 Cristian, Festival de Muzică – cu Orchestra Simfonică *Camerata Neustadt*
 2015.07.05 Focșani, Teatrul *George Pastia* – Festival coral Internațional PASTORALA
 2015.08.26 Orșova, Biserica Romano-catolică – Concert de muzică religioasă
 2016.06.12 Sânpetru, Zilele culturii din Biserica Evanghelică – Concert coral *a cappella*

Concerte susținute de Corul ASTRA în cadrul unor parteneriate de colaborare cu formații corale din țară:

- 2008.06.28 Sighișoara, Primărie – Concert coral în colaborare cu Corul *Vox Animi*
 2010.12.05 Brașov, Centrul Cultural *Reduta*, Festivalul *Țara Chioarului – Țara Bârsei*
 2013.10.25 Satu Mare, Catedrala Ortodoxă – Concert în colaborare cu *Corul Adagio*
 2013.10.26 Satu Mare, Filarmonica *Dinu Lipatti* – Concert în colaborare cu *Corul Adagio*
 2015.04.19 Brașov – Concert coral în colaborare cu Corul *I. C. Danielescu* din Ploiești

Concerte / turnee de concerte corale, susținute de Corul ASTRA în cadrul unor parteneriate de colaborare cu formații corale / federații corale din străinătate:

Parteneriat de colaborare cu Corul A.N.A. LATINA din Italia

- 2009.10.24 Latina, Italia – Festival Corale Internationale *Canti della Montagna*,
 În organizarea Ministerului Afacerilor Externe și a Ambasadei României în Italia
 2011.06.24 Brașov, Cercul Militar – *Reuniunea Corală Internațională ASTRA*
-

TURNEU de concerte în Franța – Parteneriat cu Federația Corală *À Cœur Joie*

- 2014.08.10 Hombourg-Haut, L'église Collégiale – *Au rendez-vous des chorales et chœurs*
 2014.08.12 Busigny – *Chants sacrés et polyphonies populaires roumaines*
 2014.08.15 Laval, La Basilique Notre Dame – *Œuvres sacrées et populaires*
 2014.08.16 Niort, St. Germain de Magné, *Concert du chœur de chambre ASTRA*, Roumanie
-

2014.08.19 Lourdes, Le „Crain Haut” Cité Saint Pierre – *Chants sacrés*

2014.08.21 Cavaillon, Cathédrale Saint Véran – *Musique sacrée et folklore roumain*

Parteneriat de colaborare cu Corul LICEUM din Kragujevac, Serbia (FCB)

2015.08. Serbia, Arandjelovac – The 11th International Festival of Chamber Choirs

2015.08. Serbia, Kragujevac – The 11th International Festival of Chamber Choirs

CD – *Caleidoscop coral – Coeur ASTRA* (Braşov-Ro), Direction : Ioan Oarcea, ISAC Music Production, Braşov – 28.06.2014

CD – Corul ASTRA, înregistrare din concerte, Busigny 12.08.2014, Cavaillon 21.08.2014.

DVD – *Concert a cappella*, Corul de cameră ASTRA – Dirijor: Ioan Oarcea, Lourdes, Franţa, 19.08.2014

DVD – *Turneu de concerte*, Corul de cameră ASTRA – Dirijor: Ioan Oarcea, Franţa, 2014.08.10-21

Concerte susţinute de Corul ASTRA în cadrul unor parteneriate de colaborare cu Orchestra *Jesus Guridi* a Conservatorului din Bilbao, Spania:

2012.07.08 Braşov, Biserica Evanghelică Bartolomeu, Concert vocal-simfonic

2012.07.11 Braşov, Cercul Militar, Concert vocal-simfonic

2013.07.14 Braşov, Biserica Evanghelică Bartolomeu – *Gloria* de Antonio Vivaldi

2014.07.15 Braşov, Biserica Evanghelică Bartolomeu – *Messe brève* de Leo Delibes

2015.07.11 Cristian, Biserica Evanghelică, Festival de Muzică – Concert vocal-simfonic

2015.07.13 Braşov, Aula Universităţii Transilvania – Concert vocal-simfonic

2016.07.10 Braşov, Bis.Ev.Bartolomeu, TransilvaniaCorFest – *Concert de Gavriil* Musicescu

CD – *Desde Brasov para todos* – Ludwig van Beethoven, *Fantasia para piano, coro y orquesta, op. 80*; G. F. Haendel, *Aleluia* (Messia) – Corul ASTRA, Director: Ioan Oarcea; Orquesta Jesus Guridi (Bilbao, Spania), Director: Radu Hamzea; Sociedad Coral de Bilbao, 2015.

Concerte susţinute de Corul ASTRA în cadrul unor medalioane de comemorare

2011.03.18 Braşov, Biserica Greco-Catolică – *In memoriam Marin Constantin*

DVD – *IN MEMORIAM Marin CONSTANTIN*, Corul de cameră ASTRA – Dirijor: Ioan Oarcea, Biserica Greco-Catolică, Braşov, 18.02.2011.

Concertele anuale de Colinde susţinute de Corul ASTRA

2008.12.13 Ghimbav, Braşov – Concerte de Colinde
 2009.12.16 Braşov, Ghimbav – Concerte de Colinde
 2010.12.21 Braşov – Concerte de Colinde – ASTRA 25 de ani de COLINDE
 2011.12.12 Braşov – Concerte de Colinde
 2012.12.19 Braşov – Concerte de Colinde
 2013.12.14 Braşov, Făgăraş – Concerte de Colinde – concert de caritate
 2014.12.11 Braşov, Bucureşti Biblioteca Naţională – concerte de caritate
 2015.12.10 Braşov – Concerte de Colinde

CD – Colinde – Corul ASTRA, Braşov, Dirijor : Ioan Oarcea, *ISAC Music Production, Braşov – 20.12.2008*

DVD – *COLINDE*, Corul de cameră ASTRA – Dirijor: Ioan Oarcea, Colegiul Naţional *Andrei Şaguna*, Braşov, 20.12.2011.

DVD – *COLINDE*, Corul de cameră ASTRA – Dirijor: Ioan Oarcea, Biserica Ortodoxă, Piaţa Sfatului, Braşov, 18.12.2011.

CD – *COLINDE* – Corul de cameră ASTRA, Dirijor: Ioan Oarcea, Colegiul Naţional *Andrei Şaguna*, Braşov, 2014, 2015

Concerte *a cappella* şi vocal-simfonice ale Corului ASTRA, desfăşurate în cadrul Festivalului Coral Internaţional *Transilvania CorFest*, ediţiile 2013, 2015 şi 2016

2013.07.09 Braşov, Biserica Ortodoxă – *TransilvaniaCorFest*, Concert de muzică religioasă
 2013.07.12 Braşov, Aula Universităţii – *TransilvaniaCorFest*, Concert coral *a cappella*
 2015.07.16 Braşov, Biserica Ortodoxă – *TransilvaniaCorFest*, Concert de muzică religioasă
 2016.07.10 Braşov, Bis. Ev. Bartolomeu – *TransilvaniaCorFest*, Concert de G. Musicescu
 2016.07.14 Braşov, Cristian – *Transilvania CorFest*, Concert coral *a cappella*

Ateliere masterclass şi concerte, susţinute ca dirijor titular, în România şi Franţa

2008 Braşov, Corul ASTRA – Dirijor titular, Atelier MASTERCLASS, Muzica corală
 08.17–24 românească: Coruri din Franţa: *A travers chant, Croqu'Notes, Fa, la, la*
 2013 Braşov, Facultatea de Muzică – Festival Coral Internaţional *Transilvania*
 07.07–14 *CorFest* Dirijor titular, Atelier MASTERCLASS, Gloria de Antonio Vivaldi
 2013 Braşov, Biserica Evanghelică Bartolomeu – *Transilvania CorFest*, CONCERT
 07.14 MASTERCLASS vocal-simfonic, *Gloria* de Antonio Vivaldi
 2013 Franţa, La Rochelle – *Les Automnales* – Federaţia Corală À Cœur Joie

-
- 09.21–30 Dirijor titular, Atelier MASTERCLASS, Créations chorales roumaines
2013 Franța, La Rochelle, À Cœur Joie, France – *Les Automnales*, 30ème anniversaire
09.21 – 29 CONCERT Atelier MASTERCLASS, Direction – Ioan Oarcea
2015 Brașov, Facultatea de Muzică – Festival Coral Internațional *Transilvania*
07.13–19 *CorFest* Dirijor titular, Atelier MASTERCLASS, *Rezonanțe latino-americane*
2015 Brașov, Aula Universității Transilvania – Festival Coral *Transilvania CorFest*,
07.10 – 18 Concert Atelier MASTERCLASS, *Rezonanțe latino-americane*

Activitatea interpretativă din concertul coral propriu-zis ca și activitatea din atelierele masterclass, prin forța de inducție sincretică a mesajului poetic și muzical, creează o stare de trăire irațională a mesajului partiturii cu puternice filiații și valori formative, manifestându-se ca forma concretă, cea mai eficientă de comunicare și formare a competențelor de operare și înțelegere a limbajului muzical.

Modul surprinzător cum se reflectă și se percepe mesajul muzical al concertului se poate reliefa prin impresiile scrise și comentariile publicului. Muzicologa Daniela Caraman Fotea, prezentă la concertele Festivalului de Muzică de la Cristian din luna iulie 2015, insera în limbaj literar impresiile concertului, astfel:

„Primă prezență de mare atractivitate – Corala ASTRA, formație cu impresionantă tradiție istorică, ...concertele susținute în întreaga Europă, în Canada, repertoriul vast *a capella*, vocal simfonic (dar și colinde), sunt o permanentă carte de vizită onorantă pentru oricare scenă de prestigiu, gazdă a coralei. Având la ”cârmă” muzicieni absolut speciali – dirijorul Ioan Oarcea, profesor, dr. (gestica sa blândă dar foarte expresivă cheamă și găsește performanța), pe Lucian Nireșteanu, dirijor adjunct, pianist, conferențiar univ. dr., pe Constantin Banu, dirijor secund, au prezentat în deschiderea concertului un florilegiu de lucrări *a capella*, cu tematică adecvată momentului, locului.

”Și muzica are templele ei...” Jul 20th, 2015 Daniela Caraman Fotea

Fiecare concert are o semnificație specială, deosebită, cu momente de trăire afectivă inedite, unele imprevizibile și cu o mare încărcătură a mesajului comunicării muzicale. Aceste realități excepționale sunt greu de anticipat, pentru că, instrumentul coral, vocile umane în îngemănarea lor vocală și spirituală generează o trăire corală în ansamblul ei cu valențe nebănuite. Într-un concert se creează și se promovează o cantitate uriașă de evenimente sonore și variații interpretative necodificate grafic în partitură, ca efect al unor decodificări

personale, existente în subconștient, interpretate conjunctural sau alese instinctiv dintr-un număr aleatoriu de posibilități, și multiplicare prin trăirea colectivă a ansamblului.

Un rol deosebit în realizarea unui concert cu o semnificație specială îl are publicul, care prin feed-back-ul energetic, de vibrație și înțelegere a mesajului, potențează expresia interpretării. O influență determinantă asupra calității interpretării corale, asupra echilibrului psihic și muzical al coriștilor și implicit asupra mesajului transmis publicului o are dirijorul, prin prezența sa scenică distinctă și fermă, dar expresivă, care inspiră siguranță și încredere și care transmite acea vibrație de sensibilitate care generează interpretativ o nouă creație. Un rol deosebit în realizarea unui concert de excepție îl are și spațiul ambiental în care se desfășoară, adecvat tipului de repertoriu abordat. Aș nominaliza concertele religioase din 2014, desfășurate sub deviza *Valori spirituale ale creației corale românești*, în spațiul ambiental al mănăstirilor din Moldova, ca și cele din turneul din Franța din spațiul monumental al catedralelor. Încărcătura expresiei muzicale a fiecărei lucrări interpretate a fost potențată cu cea a spațiului spiritual în care respirația și vocea fiecărui interpret vibra într-o nuanță a reculegerii și profunzimii mesajului transmis.

Activitatea dirijorală dă satisfacție spirituală prin trăirile personale și cele pe care le transmiți și le percepi în vibrația coriștilor și a publicului. Voi continua să explorez noi valențe expresive ale creației corale, prin concerte susținute în diverse forme de manifestare, pentru a oferi iubitorilor muzicii corale vibrația de trăire divină a compozitorilor.

Complementar, ca activitate de cercetare științifică mi-am propus să valorific multiplele înregistrări audio și video din dorința de a transmite atât coriștilor interpreți cât și iubitorilor artei corale acele momente de trăire muzicală care ne-au adus atâta bucurie interpretându-le.

Experiența dirijorală, ca manifestare interpretativă dar și managerială, îmi dă posibilitatea să împărtășesc viitorilor doctoranzi acele „secrete” profesionale care dau consistență și valoare interpretării expresive și asigură o comunicare pozitivă, creativă colectivului coral.

.
. .
. .
. .
. .

3.3. Creația vocal-simfonică, în concerte și ateliere masterclass

3.3.1. Dramaturgia sincretică a creației și interpretării vocal-simfonice

Abordarea repertoriului vocal-simfonic este o provocare îndrăzneată, pe care, ca dirijor, mi-am asumat-o în anul 1994 prin abordarea oratoriului MESIA de Georg Friedrich Händel. A fost o inițiativă pornită din dorința de a participa la concertul mondial pentru *Hospice CASA SPERANȚEI*, organizat de fundația Româno-Britanică purtând același nume și având ca scop ajutorarea bolnavilor de cancer în fază terminală. A fost o probă de curaj și reușită deplină a concertului desfășurat în colaborare cu Orchestra simfonică a Filarmonicii din Brașov și Corul *Vox Humana* din Sf. Gheorghe, Dirijor, Zsolt Szilagy. Realizarea profesională a concertului a însemnat o deschidere spre marea performanță și integrarea corului în activități sociale, prin concerte de caritate, care au continuat să se desfășoare până în prezent. Colaborarea prin schimburi culturale cu formații corale cu o bogată experiență concertistică, din Franța și Elveția, precum și contactul cu dirijori de prestigiu – Marcel Corneloup, André Ducret, Alberto Grau și alții – au fost momente de puternică maturizare profesională. Invitația primită de a contribui ca și cor pilot la susținerea concertelor în cadrul Festivalului Oratoriului *Musique en Morvan* de la Autun, Franța, a constituit certificarea valorii interpretative la nivelul exigenței profesionale a marilor manifestări corale mondiale. Cele trei lucrări de amplă dimensiune interpretate în cadrul festivalului de la Autun au fost: *Requiem* și *Te Deum* de Hector Berlioz și *Simfonia Psalmilor* de Igor Stravinski.

Pregătirea pentru concert a unei creații vocal-simfonice presupune parcurgerea progresivă a unui proces de durată, pornind de la analiza aprofundată a construcției structural-formale a creației, continuând cu studierea ei cu ansamblul coral și finalizând cu repetițiile de ansamblu – cor, orchestră și soliști. Modalitățile de pregătire și analiză documentară precum și strategiile de abordare a unei creații vocal-simfonice în vederea prezentării sale în concert se reflectă și în următoarele studii și cărți de specialitate:

Studii publicate în Buletinul Universității *Transilvania* din Brașov:

Oarcea, I.: *Mass in C Major by Franz Schubert* – Jurnal BDI: Performance landmarks – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol. 6 (55) No. 2 – 2013 Series VIII – Performing Arts, ISSN 2344-200X (PRINT) ISSN-L 2344-200X (Online), ISSN 2344-2018 (CD-ROM) • EBSCO, CEOOL

Oarcea, I.: *Vocal-symphonic composition in choir workshops* – Bulletin of the Transilvania University of Braşov, Vol 5(54) No. 1 – 2012, Series VIII – ART, SPORT, ISSN 2066-7728 (Print) ISSN 2066-7736 (CD-ROM). EBSCO

Articole publicate în Newsletter, Universitatea *Transilvania* din Braşov:

Oarcea, I.: Închiderea stagiunii de concerte a Universităţii Transilvania – *Fantezia pentru pian, cor și orchestră de Ludwig van Beethoven*, în Newsletter nr. 40, VIII.2015, Universitatea Transilvania din Braşov

Cărţi de specialitate:

Oarcea, I.: *Cântarea corală, modalitate specifică de exprimare socio-culturală*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2010, ISBN 978-973-1910-73-4

Oarcea, I.: *Reflecţii asupra Simfoniei a VII-a de Anton Bruckner*, Editura Universităţii Transilvania, Braşov, 2011, ISBN 978-973-598-973-6

Gândirea sincretică a creaţiei și interpretării vocal-simfonice sintetizează într-un tot unitar trei elemente, cu implicații semantice complementare în planul expresivității și arhitecturii muzicale: *corul, soliștii și orchestra*. Sincretismul convergent în planul dramaturgiei și construcției facturii muzicale creează spații de complementarism între cele trei componente atât în ceea ce privește interpretarea sincronică și diacronică propriu-zisă, cât mai ales în crearea planurilor dinamice orizontale și verticale, cu rol determinant în formarea imaginii expresive a întregii lucrări. Înțelegerea rolului și funcției fiecărui grup component al interpretării în decodificarea limbajului creației, duce la conștientizarea faptului că fiecare viziune interpretativă individuală, printr-o cumulare sincretică echilibrată, trebuie subordonată concepției de ansamblu. Dozajul dinamico-expresiv al vocilor, culoarea timbrală omogenă, realizarea momentelor de culminație sau profunzime expresivă interioară trebuie să aibă caracter unitar și omogen. Maturitatea interpretativă și simțul valorii artistice a unui interpret – solist, corist sau instrumentist – presupune conștientizarea faptului că totul trebuie integrat viziunii compozitorului și concepției interpretative a dirijorului.

Responsabilitatea realizării unei interpretări vocal-simfonice la nivelul exigenței profesionale este în primul rând a dirijorului, prin capacitatea de a coordona și valoriza la potențial maxim întreg ansamblul vocal-instrumental.

Trecerea de la o interpretare superficială, afectivă, obținută prin repetări obsedante bazate pe imitație mecanică, spre o interpretare profesională, creativă, presupune existența unei culturi muzicale în rândul coriștilor prin care aceștia pot să înțeleagă și să dea sens conținutului mesajului pe care compozitorul a dorit să-l exprime prin creația sa.

Realizarea optimă a concertelor vocal-simfonice ale Corului de cameră ASTRA, a fost posibilă datorită capacității coriștilor să facă o lectură solfegistică profesională a partiturii și să susțină muzical o țesătură vocală capabilă să se impună alături de sonoritatea unei orchestre simfonice. Maturitatea ansamblului, care cuprinde coriști cu o experiență corală bogată, majoritatea între 15 și 25 de ani de activitate corală, s-a realizat datorită calităților native dar și a implicării afective și educației muzicale asimilate de-a lungul anilor. Mai puțin de 25% dintre coriștii din Astra au studii de specialitate muzicală, dar o educație muzicală corală, continuă și perseverentă constituie o școală a cântului profesional, realizată uneori la nivelul formațiilor profesioniste. Studiul metodic, prin solfegierea și analiza tuturor detaliilor inserate în textul partiturii, audițiile individuale de specialitate, experiența din repetiții și concerte, sesiunile masterclass, colaborarea cu un număr mare de dirijori, parteneriatele corale, participările la festivaluri – au constituit momente de cultură muzicală, individuală și colectivă, cu efecte asupra creșterii calității și capacității interpretative a ansamblului.

Fără teoretizări muzicologice, printr-un limbaj verbal accesibil înțelegerii tuturor, comentând fiecare fragment în parte, încercând să dăm sens expresiv fiecărei fraze, în contextul viziunii stilistice a compozitorului, am reușit să transmit coriștilor acel fir roșu al viziunii interpretative și să transfer în trăirile fiecărui corist sensibilitatea și energia muzicală pe care compozitorul, prin intermediul creației, a dorit s-o transmită publicului receptor. Faptul că am reușit să induc în conștiința coriștilor viziunea interpretativă a lucrărilor vocal-simfonice abordate, a fost și este o experiență care confirmă disponibilitatea coriștilor care nu au o pregătire muzicală profesională, dar au capacitatea, prin dotare nativă și experiență de cânt, intelectuală și muzicală, să pătrundă în spațiul mesajului de fond al creației și să trăiască momentul interpretării la un nivel profesional.

Provocările muzicale și de natură social-umană au constituit, atât pentru mine, ca dirijor cât și pentru coriști, adevărate momente de maturizare muzicală și îndeosebi de relaționare umană, printr-o înțelegere mai profundă a psihologiei grupurilor sociale. De aceea, consider activitatea corală ca o școală a culturii muzicale de ansamblu dar și modalitatea cea mai eficientă a „sudării” sociale pozitive a colectivelor umane, atât în planul comunității naționale dar și internaționale.

În perioada 2008 – 2016, ca dirijor al Corului ASTRA, am susținut 23 de concerte, în care au fost interpretate 13 lucrări vocal-simfonice: Cantata 147 de Johann Sebastian Bach, Aleluia de Georg Friedrich Händel, Gloria de Antonio Vivaldi, Requiem de Wolfgang Amadeus

Mozart, Fantezia pentru pian, cor și orchestră de *Ludwig van Beethoven*, *Messe G-Dur de Franz Schubert*, *Messe d-moll de Anton Bruckner*, *Requiem de Giuseppe Verdi*, *Messe brève de Leo Delibes*, *Requiem de Gabriel Fauré*, *Carmina Burana de Carl Orff*, *Psalmul 42 de Felix Mendelssohn-Bartholdy*, *Concert religios nr. 1 de Gavriil Musicescu*.

Cele mai multe concerte au avut loc în colaborare cu *Orchestra simfonică a Filarmonicii din Brașov*, dar au fost și concerte acompaniate de *Orquesta JESÚS GURIDI* del Conservatorio de la Sociedad Coral de Bilbao din Spania, *Neckarsulm Musikschule Orchestra* din Germania, *Imperial College Sinfonietta* din Londra, *Orchestra Consort* a Academiei de Muzică din Bruxelles, *Orchestra Facultății de Muzică* sau *Orchestra Operei* din Brașov.

Majoritatea lucrărilor vocal-simfonice au fost interpretate exclusiv de coriștii din ASTRA, iar celelalte s-au cântat în colaborare cu alte coruri din țară și străinătate.

- 2008.05.02 Neckarsulm, Germania, Stadtische Musikschule – *Messe G-Dur* de Fr Schubert
 2008.05.12 Brașov, Neckarsulm Musikschule Orchestra – *Messe G-Dur* de Franz Schubert
 2008.05.13 Bușteni, Neckarsulm Musikschule Orchestra – *Messe G-Dur* de Franz Schubert
 2008.09.12 Brașov, Imperial College Sinfonietta, Londra – *Messe G-Dur* de Franz Schubert
 2009.10.15 Brașov, Biserica Neagră Orchestra Filarmonicii – *Messe d-moll* de A. Bruckner
 2010.04.01 Brașov, Biserica Neagră, Orchestra Filarmonicii, *Requiem* de Gabriel Fauré
 2010.06.17 Brașov, *775 de ani*, Orchestra Filarmonicii – *Carmina Burana* de Carl Orff
 2011.05.19 Brașov, Orchestra Filarmonicii – *Psalmul 42* de F. Mendelssohn-Bartholdy
 2011.10.16 Brașov, Biserica Neagră, Orgă – *Psalmul 42* de Felix Mendelssohn-Bartholdy
 2012.04.12 Brașov, Biserica Neagră, Orchestra Filarmonicii – *Requiem* de W.A. Mozart
 2012.07.08 Brașov, B. Ev. Bartolomeu, Orchestra Jesus Guridi – *Cantata 147* de J. S. Bach
 2012.07.11 Brașov, Cercul Militar Orchestra Jesus Guridi – *Aleluia* de G. Fr. Händel
 2012.11.22 Belgia, Bruxelles, Orchestra Academica Consort – *Requiem* de W. A. Mozart
 2013.05.02 Brașov, Biserica Neagră, Orchestra Filarmonicii – *Requiem* de Giuseppe Verdi
 2013.07.07 Brașov, *Transilvania CorFest* – Masterclass, *Gloria* de Antonio Vivaldi
 2013.07.14 Brașov, B. Ev. Bartolomeu Orchestra Jesus Guridi – *Gloria* de A. Vivaldi
 2014.04.17 Brașov, Sala Patria, Orchestra Filarmonicii – *Requiem* de W. A. Mozart
 2014.07.15 Brașov, Orchestra Jesus Guridi – *Messe brève* de Leo Delibes
 2015.04.04 Cristian, Festival, Orchestra Camerata Neustadt – *Messe brève* de Leo Delibes
 2015.07.11 Cristian, Festival, Orchestra Jesus Guridi – Fantezia în Do de L. van Beethoven
 2015.07.13 Brașov, Aula, Orchestra Jesus Guridi – Fantezia în Do de L. van Beethoven

2016.01.29 Braşov, Sala Patria, Orchestra Facultăţii – *Requiem* de W. A. Mozart

2016.03.25 Braşov, Biserica Romano-catolică, Orchestra Operei – *Requiem* de W. A. Mozart

2016.07.10 Braşov, TransilvaniaCorFest, Orchestra Jesus Guridi – *Concert de G. Musicescu*

Discografie – Concerte vocal-simfonice (selectiv)

CD – *Desde Brasov para todos* – Ludwig van Beethoven, *Fantasia para piano, coro y orquesta*, op. 80; G. F. Haendel, *Aleluia (Messia)* – Corul ASTRA, Director: Ioan Oarcea; Orquesta Jesus Guridi (Bilbao, Spania), Director: Radu Hamzea; Sociedad Coral de Bilbao, 2015.

CD – *Missa în SOL* – Franz Schubert; Corul ASTRA – Dirijor : Ioan Oarcea, Corul TRANSILVANIA – Dirijor : Gheorghe Popa, Orchestra Simfonică de tineret din Neckarsulm, Germania – Dirijor : Ioan Oarcea, *ISAC Music Production, Braşov – 12.05.2008*

DVD – *Fantezia în do de L. van Beethoven*, Corul de cameră ASTRA – Dirijor: Ioan Oarcea, Orchestra Jesus Guridi – Dirijor: Radu Hamzea; Pian – Botond Szöcs; Aula Universităţii Transilvania, Braşov, 13.07.2015.

DVD – *Requiem, K 626* – Wolfgang Amadeus MOZART, Coeur *ASTRA* (Braşov-Ro) – Direction : Ioan Oarcea; *Sammartini chœur & consort*, Académie de Musique, Bruxelles – Direction : Marian Mitea; Cathédrale de Bruxelles, 21.11.2012

DVD – *Requiem, K 626* – Wolfgang Amadeus MOZART, Corul de cameră *ASTRA* – Dirijor : Ioan Oarcea; Corul *Gheorghe Dima* – Dirijor: Ciprian Țuțu; Biserica Neagră, Braşov, 21.11.2012

DVD – *Requiem* – Gabriel FAURE, Orchestra Filarmonicii din Braşov – Dirijor: Florentin Mihăescu; Corul de cameră ASTRA – Dirijor: Ioan Oarcea. Biserica Neagră, Braşov – 01.04.2010

3.3.2. Rezonanțe expresive ale creației vocal-simfonice în conștiința coriștilor

Comparativ cu interpretarea miniaturilor corale *a cappella*, dramaturgia complexă, sincretică, a lucrărilor vocal-simfonice produce o impresie puternică asupra coristului și îl determină să se implice altfel în descifrarea și interpretarea propriu-zisă. În ciuda dificultăților de studiu, care impune coriștilor un efort suplimentar și o implicare exigentă în perioada de pregătire din repetiții, abordarea creațiilor muzicale vocal-simfonice reprezintă, pentru coriștii din Astra, o preferință repertorială primordială, care le oferă momente de trăire cu totul speciale, pentru că bogăția profundă a dramaturgiei creației captivează și motivează implicarea lor emoțională și volitivă. Fiecare realizare concertistică a avut o importanță deosebită în

creșterea calitativă a interpretării vocal-simfonice, dar experiența dobândită în cele trei sesiuni masterclass din cadrul Festivalului Oratoriului de la Autun, a contribuit la maturizarea gândirii stilistice și a vocalității dramaturgiei interpretative raportată fiecărei creații abordate. Așa se explică faptul că în ultimii 20 de ani cele mai multe concerte vocal-simfonice susținute în cadrul stagiunilor de concerte ale orchestrei simfonice a Filarmonicii din Brașov au fost realizate cu participarea Corului Astra.

Invitațiile de parteneriat și colaborare internațională au dus la realizarea de concerte vocal-simfonice în și cu participarea unor formații corale și orchestrale din: Franța, Belgia, Elveția, Anglia, Spania și Germania.

Până în prezent, Corul ASTRA a susținut 80 de concerte vocal-simfonice în care a interpretat 45 lucrări *vocal-simfonice* de anvergură, din creația compozitorilor: Johann Sebastian Bach, Ludwig van Beethoven, Vincenzo Bellini, Hector Berlioz, Leonard Bernstein, Georges Bizet, Anton Bruckner, Giacomo Carissimi, Marc-Antoine Charpentier, Leo Delibes, Antonin Dvorak, Maurice Duruflé, Gabriel Fauré, Cesar Franck, Charles Gounod, Georg Friedrich Händel, Johann Lukas Hedwig, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Wolfgang Amadeus Mozart, Carl Orff, Norbert Ott, Giacomo Puccini, Paul Richter, Franz Schubert, Igor Stravinski, Giuseppe Verdi, Antonio Vivaldi, etc.

Fiecare apariție scenică și fiecare concert reprezintă o stare de vibrație unică, pentru că postura de interpret reprezintă o identificare cu mesajul creației transmis publicului. Fiecare concert este unic, dar există și concerte cu semnificații speciale, care au o conotație specifică în conștiința coriștilor interpreți. Dintre toate concerte susținute de Corul ASTRA, au fost câteva cu totul speciale: Oratoriul *Messia* de Georg Friedrich Händel, în cadrul concertelor mondiale *Voci pentru Hospice*, susținute la Brașov; *Jephte (Historia di Jephte)* de Giacomo Carissimi, la Muzeul *George Enescu* din București; *Requiem* și *Te Deum* de Hector Berlioz, precum și *Simfonia Psalmilor* de Igor Stravinsky, în Festivalul Oratoriului, de la Autun și Vezelay; *Requiem* de Wolfgang Amadeus Mozart, de la Bruxelles; concertele de la Biserica Neagră cu lucrări de: Bach, Bruckner, Duruflé, Händel, Hedwig, Mozart, Cesar Franck, Mendelssohn-Bartholdy, Paul Richter; concertul de la Satu Mare, cu *Requiem* de Fauré; concertul cu *Stabat Mater* de Antonin Dvorak, în colaborare cu un cor japonez; concertele cu *Messa di Gloria* de Giacomo Puccini, de la Parohia Romano-catolică din Brașov și Filarmonica de Stat din Arad; concertele cu *Psalmul 42* de Felix Mendelssohn-Bartholdy de la Catedrala Americană din Paris și Biserica Neagră din Brașov; concertul cu *Chichester*

Psalms de Leonard Bernstein și *Te Deum* de Georges Bizet, în colaborare cu Kammerchor Schaffhausen din Elveția; concertele cu *Dixit Dominus* de Händel și *Magnificat* de Bach, de la Biserica Neagră și Ateneul Român din București, în colaborare cu Corul Sammartini din Bruxelles; concertele cu *Messe G-Dur* de Franz Schubert și Neckarsulm Musikschule Orchestra, din Germania și Brașov; concertele cu Orquesta *Jesus Guridi* del Conservatorio de la Sociedad Coral de Bilbao din Spania de la Biserica Evanghelică din Bartolomeu și Cristian; precum și concertele de la Aula Magna a Universității Transilvania din Brașov.

Revelarea stilului interpretativ asupra marilor creații ale literaturii muzicale este posibil datorită confluentei fericite dintre coriști, dirijorul de cor și dirijorul de orchestră. Fiecare creație vocal-simfonică se reflectă diferit în conștiința coristului sau dirijorului de cor, de aceea experiența acumulată prin interpretare și colaborarea cu dirijori de prestigiu au creat în conștiința și memoria coriștilor rezonanțe expresive profunde. Corul Astra a avut șansa colaborării concertistice cu dirijori de orchestră admirabili: Petre Sbârcea, Florentin Mihăescu, Ovidiu Dan Chirilă, Cornel Dumbrăveanu (Olanda), Marcel Corneloup, Jean-Paul Penin (Franța), Alberto Grau (Venezuela), Daisuke Soga (Japonia), Jean-Pierre Guindon (Canada), Guido Helbling (Elveția), Octav Calleya (Spania).

În interpretarea unei creații vocal-simfonice dirijorii de cor și orchestră pot aduce elemente inedite privind maniera stilistică specifică epocii dar și compozitorului: viziunea asupra tempourilor și planurilor dinamice, modul personal de sincronizare a ansamblului coral în concepția vocal-simfonică a lucrării, claritatea sugestivă a gestului dirijoral în conducerea vocilor din pasajele de factură polifonică, precum și capacitatea empatică de comunicare dintre dirijor și ansamblu. Există colaborări agreabile cu dirijorii de orchestră dar au fost și situații când maniera dirijorală a creat dificultăți de interpretare coriștilor. În mod admirabil coriștii au răspuns pozitiv și profesional tuturor solicitărilor dirijorilor de orchestră.

Un concert în care știința și sensibilitatea dirijorului aduce în fata interpreților imaginea inedită, surprinzătoare a creației interpretate, se poate evalua prin sentimentul de plăcere și satisfacție care se poate citi în expresia feței coristilor și se poate simți în emoția plină de vibrație și sensibilitate a vocii fiecărui interpret. Seriozitatea studiului, într-o atmosferă de calm și echilibru psihic, implicarea vocală și trăirea intensă a fiecărei repetiții, cu inteligență și eficiență maximă, dă satisfacție interpreților.

Întâlnirile fericite cu maeștrii artei dirijorale sunt întotdeauna o revelație, prin discreția profundă a interpretării și vibrația comunicării cu ansamblul. Tot atât de adevărat este și

faptul că nivelul de exigență tehnică, expresivă și mai ales de participare afectivă a corului și orchestrei sunt determinante. O stare de trăire și expresie muzicală de maximă intensitate se poate realiza numai prin convergența trăirilor de excepție a tuturor interpreților. Am avut șansa colaborării cu ansambluri orchestrale și instrumentiști de o ținută profesională remarcabilă și așa evidenția aici, orchestrele simfonice din: Brașov, Satu Mare, Arad, Bilbao – Spania, Dijon – Franța, Bruxelles – Belgia și Neckarsulm – Germania.

O prezentare amplă și detaliată a subiectului se poate regăsi în:

Oarcea, I.: *Cântarea corală, modalitate specifică de exprimare socio-culturală*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2010, ISBN 978-973-1910-73-4

Înțelegerea structurală și expresivă a construcției simfonice, instrumentale, a unei creații vocal-simfonice, precum și a rolului și manierei de abordare a orchestrei într-un acompaniament vocal-simfonic a fost devansată prin studiile de analize și forme pe care le-am realizat asupra creației simfonice bruckneriene. Finalitatea demersului se regăsește în cartea destinată analizei de formă a *Simfoniei a VII-a* de Anton Bruckner. Demersul studiului efectuat mi-a fost de un real folos în realizarea tuturor concertelor vocal-simfonice, atât ca dirijor de cor, cât și ca dirijor de orchestră.

Oarcea, I.: *Reflecții asupra Simfoniei a VII-a de Anton Bruckner*, Editura Universității Transilvania, Brașov, 2011, ISBN 978-973-598-973-6

O provocare muzicală dar și umană a fost pregătirea și susținerea concertelor vocal-simfonice din cadrul festivalurilor corale, naționale și internaționale, cu participarea mai multor formații corale, uneori din spații culturale dintre cele mai diferite. Realizarea acestor momente de cultură interpretativă presupune atât o pregătire anticipată, minuțioasă, a textului partiturii, cât și una metodologică, a studiului efectiv cu formația corală.

Două studii de specialitate, publicate în Buletinul Universității Transilvania, seria Arte, tratează problematica pregătirii și susținerii concertelor vocal-simfonice; un articol se referă la analiza partiturii *Misa în Do Major* de Franz Schubert și al doilea articol la abordarea creației vocal-simfonice în cadrul atelierelor corale.

Oarcea, I.: *Mass in C Major by Franz Schubert* – Jurnal BDI: Performance landmarks – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol. 6 (55) No. 2 – 2013 Series VIII – Performing Arts, ISSN 2344-200X (PRINT) ISSN-L 2344-200X (Online), ISSN 2344-2018 (CD-ROM) • EBSCO, CEOOL

Oarcea, I.: *Vocal-symphonic composition in choir workshops* – Bulletin of the Transilvania University of Braşov, Vol 5(54) No. 1 – 2012, Series VIII – ART, SPORTISSN 2066-7728 (Print) ISSN 2066-7736 (CD-ROM). EBSCO

Fără a repeta conţinutul celor două articole-studii, care detaliază problematica specială pusă în discuţie, în spaţiul prezentei lucrări doresc să punctez doar ideile directoare ale studiilor.

3.3.3. Metodologia abordării creaţiei vocal-simfonice în atelierele corale

Festivalurile muzicale, concepute ca o săptămână de cânt coral, cu ateliere masterclass, concerte, serate corale, conferinţe şi activităţi turistice au devenit deja o practică obişnuită, şi în România. La Braşov se organizează, începând din anul 1996, Festivalul Coral Internaţional *TRANSILVANIA CorFest*, o manifestare muzicală de amplă vibraţie artistică, organizată în consens cu cele din *Federaţia Corală Internaţională À Cœur Joie (ACJ-I)*, *Europa Cantat (EC)* şi *Federaţia Internaţională pentru Muzică Corală (FIMC)*. Festivalul a devenit o activitate emblematică pentru învăţământul universitar braşovean şi studenţii Facultăţii de Muzică din Braşov, datorită posibilităţilor oferite acestora de a-şi îmbogăţi cultura muzicală profesională. După modelul festivalului de la Braşov, la Satu Mare se organizează Festivalul Coral Internaţional SAMFEST, în colaborare cu Filarmonica de Stat *Dinu Lipatti*.

În festivalurile corale internaţionale, corişti din diverse formaţii corale se reunesc în cadrul unui atelier masterclass cu scopul pregătirii unui concert tematic. În acest sens, în fiecare ediţie a festivalurilor corale internaţionale de la Braşov şi Satu Mare a existat un atelier coral în care s-a studiat şi prezentat în concert cel puţin o lucrare vocal-simfonică: *Les Choristes* (muzică de film) de C. Barratier / B. Coulais, *Missa Tertia* de Bardos Lajos, *Fantezia pentru pian, cor şi orchestră, op. 80* de Ludwig van Beethoven, *Salve Regina* de Vincenzo Bellini, *Te Deum* de Georges Bizet, *Messe brève* de Leo Delibes, *Jephte (Historia di Jephte)* de Giacomo Carissimi, *Misa în Re Major* de Antonin Dvorak, *Requiem* de Gabriel Fauré, *Messe Aux Chapelles* de Charles Gounod, *Oratoriul Messiah (Haleluja)* de Georg Friedrich Händel, *Cantata păcii* de Bernard Lallement, *Der 42. Psalm* de Felix Mendelssohn-Bartholdy, *Mission* de Ennio Moricone, *Requiem* (selecţiuni) de Wolfgang Amadeus Mozart, *Concert nr. 1* de Gavriil Musicescu, *Bonzo Nuni Mu Zulu* de Norbert Ott, *Rebus* de Norbert Ott, *Messe C-Dur, op. 48* de Franz Schubert, *Misa în Sol Major* de Franz Schubert, *Gloria in D, RV 589* de Antonio Vivaldi – o listă impresionantă, care onorează, având în vedere numărul

mic al edițiilor desfășurate. Dintre aceste lucrări, unele au fost prezentate în primă audiție absolută: *Bonzo Nuni Mu Zulu* și *Rebus* de Norbert Ott.

Abordarea unei creații vocal-simfonice, într-un atelier masterclass este un demers dificil datorită timpului scurt în care se impune pregătirea concertului, cinci – șase zile de studiu. Posibilitatea formării unui ansamblu coral omogen și învățarea unui repertoriu de o exigență profesională presupune existența unor coriști cu posibilități vocale certe și a unui dirijor cu experiență pedagogică. Reușita realizării concertului este determinată de măiestria și virtuțile manageriale ale dirijorului, în organizarea impecabilă a tuturor momentelor manifestării, precum și de reacția feed-back a coriștilor la toate solicitările dirijorului.

Pentru a evidenția cât mai clar momentele concrete ale pregătirii unui repertoriu în cadrul atelierelor masterclass, am să descriu, într-o formă sintetică, maniera de studiu abordată în cadrul Festivalului coral internațional SAMFEST, prin parcurgerea cu atenție și exigență maximă a fiecărei etape de lucru, în studierea lucrării *Requiem* de Gabriel Fauré. Exemplificarea detaliată a secvențelor desfășurării masterclass-ului se găsește inserată în:

Oarcea, I.: *Vocal-symphonic composition in choir workshops* – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol 5(54) No. 1 – 2012, Series VIII – ART, SPORTISSN 2066-7728 (Print) ISSN 2066-7736 (CD-ROM). EBSCO

În sinteză, încercând să nu mă repet, voi puncta momentele importante care se impun dirijorului și ansamblului, pentru reușita obiectivelor propuse:

- organizarea studiului, planificarea repetițiilor, de ansamblu și pe partide; fiecare repetiție a avut cinci secțiuni de studiu, derulate în următoarea succesiune: vocalize, aprofundarea părților accesibile, studierea părților dificile, aprofundarea fragmentelor de dificultate medie, reluarea părților dificile și repetarea tuturor fragmentelor studiate;
- analiza anticipată a resurselor muzicale și de expresie ale corului atelierului: potențialul vocal al coriștilor, individual și de ansamblu; echilibrul partidelor vocale; gradul de cunoaștere a tehnicii solfegiului; receptivitatea și implicarea afectivă;
- realizarea consecventă a exercițiilor de pregătire fizică și tehnică vocală (vocalizele), pentru formarea culturii vocale omogene a ansamblului în vederea realizării unei interpretări expresive a lucrării abordate;
- identificarea dificultăților tehnice în studiu, cu efect în realizarea expresivă a partiturii; s-a acordat prioritate studierii pasajelor dificile din paginile 2, 6, 15, 20, 41, 45. Fiecare

exemplu nominalizat prezintă un anumit tip de dificultate, care a presupus abordarea unei metodologii de lucru specifice. Modalitățile concrete de rezolvare și depășire a dificultăților în studiu sunt detaliate în articolul nominalizat.

Principiile fundamentale care asigură eficiența studiului partiturii se referă la: atmosfera destinsă, pozitivă, de lucru, comunicarea empatică dintre dirijor și coriști, colaborarea permanentă cu profesorul de pian, acompaniator, stabilirea și respectarea cu strictețe a elementelor de frazare și respirație ale partiturii, asimilarea corectă a textului partiturii, ca intonație, ritm, expresie dinamică și tempo, prin corectarea permanentă a greșelilor.

Realizarea consecventă a tuturor principiilor enunțate mai sus au dus la asimilarea conștientă și expresivă a tuturor detaliilor de interpretare a textului partiturii, în plan individual și colectiv, prin pătrunderea în semnificația stilistică a creației fauréene.

Realizarea repetiției generale cu orchestra, corul și soliștii, într-o singură ședință de lucru s-a dovedit suficientă, datorită atenției și disciplinei acordate studiului în repetițiile anterioare, precum și a profesionalismului soliștilor și instrumentiștilor.

Realizarea concertului a confirmat acumulările valorice din repetiții, printr-o interpretare corectă și expresivă, cu o participare afectivă excelentă a tuturor interpreților.

CD – *Requiem* – Gabriel Fauré, Corul Festivalului *SAMFEST* și Orchestra Filarmonică din Satu Mare, Dirijor: Ioan Oarcea; *Isac Production, CD audio, stereo DDD – 20.08.2003*

Privind retrospectiv la realizarea concertelor vocal-simfonice în atelierelor masterclass din cadrul festivalurilor corale, apreciez că identificarea și aplicarea celor mai adecvate metode pentru depășirea dificultăților întâlnite în realizarea proiectului este una dintre situațiile cele mai provocatoare. În situația când dirijorul constată că posibilitățile interpretative ale ansamblului nu se ridică la nivelul așteptărilor sale, prin faptul că întâmpină dificultăți în realizarea expresivă a piesei aflate în studiu, pentru finalizarea concertului este imperios necesară găsirea celor mai rapide și adecvate soluții. De aceea, angajarea într-un proiect masterclass cu producție concertistică implică măsuri anticipate de precauție din partea dirijorului, vizând potențialul muzical al ansamblurilor participante la proiect. Dincolo de calitatea vocală și expresiv-muzicală a interpreților, o importanță deosebită o are calitatea umană a participanților, care se manifestă prin implicarea lor volitivă și afectivă, printr-o disponibilitate deschisă spre efort și un program de repetiții suplimentare.

Susținerea unui atelier masterclass de anvergură, finalizat printr-un concert bine realizat, reprezintă o bogăție culturală pentru interpreți și public.

3.3.4. Repere interpretative în *Mass C-Dur* de Franz Schubert

Creația vocal-simfonică a lui Franz Schubert cuprinde un repertoriu agreat și preferat pentru disponibilitățile muzicale și de studiu, accesibile unor tipuri de formații corale diverse. Dintre compozițiile sale, *Misa în Do Major* (Opus 48 D 452) și *Misa în Sol Major* (D 167) au fost creațiile studiate și prezentate într-o suită de concerte, în țară și străinătate. Pregătirea anticipată a celor două mise a presupus o documentare specială, urmată de o analiză detaliată a partiturii. Conținutul studiului dedicat *Misei în DO* a constituit subiectul articolului:

Oarcea, I.: *Mass in C Major by Franz Schubert* – Jurnal BDI: Performance landmarks – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol. 6 (55) No. 2 – 2013 Series VIII – Performing Arts, ISSN 2344-200X (PRINT) ISSN-L 2344-200X (Online), ISSN 2344-2018 (CD-ROM) • EBSCO, CEOOL

Pe baza analizei, expuse în detaliu în conținutul articolului, în prezenta lucrare voi prezenta doar ideile principale, vizând structura formală și caracteristicile stilistice ale creației lui Schubert, cu referire la creația analizată. Fragmentele citate sunt preluate din textul studiului.

- Orice abordare interpretativă trebuie să pornească de la cunoașterea contextului istorico-stilistic în care a trăit și a compus compozitorul. Activitatea muzicală a lui Schubert, desfășurată ca și corist în biserica sa parohială din cartierul vienez Lichtenthal, a constituit perioada de asimilare și conștientizare a demersului spiritual, liturgic și a structurii formale muzicale a genului misei. Așa cum am afirmat pe parcursul prezentei lucrări, experiența muzicală practică din diverse spații culturale, printre care și biserica, au o influență modelatoare asupra formării profesionale muzicale. Ca și la Bruckner, mai târziu, „educația și practica muzicală consecventă și continuă din spațiul muzicii religioase au conturat profilul și coordonatele definatorii ale viitorului muzician, pentru că măreția compozitorului se naște din știința pătrunderii formelor și profunzimea trăirilor din timpul fiecărei liturghii duminicale”.
- o atenție specială se acordă pregătirii vocale anticipate a ansamblului coral, în vederea depășirii dificultăților de intonație, datorită registrului predominant înalt în care evoluează vocile corale, îndeosebi sopranel;

-
- în definirea trăsăturilor preliminare de abordare interpretativă a *Misei C Dur* – se evidențiază originalitatea lucrării; sub aspect formal, prin respectarea tradiției clasice, iar ca și expresivitate stilistică, printr-un ”lirism de esență romantică”;
 - elemente de structură formală și gândire interpretativă – este secțiunea în care sunt analizate elementele componente ale limbajului muzical: tematica melodică, tratarea armonică a tematicii muzicale, ritmica muzicală, într-o sincronizare consonantă cu cea a textului poetic, factura muzicală omofonică și polifonică, orchestrația, ... cu evoluții specifice fiecărei secțiuni formale;
 - o atenție specială a studiului este acordată stratificării planurilor dinamice, în concordanță directă cu evoluția și intervențiile muzicale ale soliștilor, corului și orchestrei;
 - se fac referiri privitoare la maniera interpretativă vizând concepția stilistică a realizării dirijorale, care trebuie să dea „profundime și încărcătură spirituală expresiei muzicale”.
 - exemplele muzicale analizate fac referință la evoluții specifice ale discursului muzical și manierei componistice a lucrării, iar analiza formală capătă și semnificații expresive – de la momente de un lirism angelic la cele de un puternic dramatism;
 - înțelegerea structurii formale, clasice, în care fiecare articulație structurală – celule motivice, motive tematice și fraze – contribuie la realizarea expresiei muzicale specifice și originale creației schubertiene;
 - cantabilitatea melodică poate fi definită ca fiind cel mai reprezentativ element al creației schubertiene ca și a prezentei lucrări; efect potențat și prin aducerea în planul interpretării a celui de-al doilea *Benedictus* (D 961), de o debordantă expresie romantică;
 - analiza structurală a misei este urmată de o analiză metodologică privind dificultățile și metodele de studiu abordate în vederea realizării expresive a interpretării. Precizările fac referințe la: țesătura înaltă a registrelor, intonația în pasajele cromatice, sincronizarea structurilor ritmice și a ansamblurilor, realizarea etajată a planurilor dinamice, evoluția agogică mobilă cu rol expresiv, omogenitatea timbrală în partide corale și de ansamblu;
 - o atenție specială se acordă inteligibilității textului poetic și interpretării personalizate, funcționale, a fiecărei părți a misei.

În finalul studiului sunt prezentate caracteristicile stilistice dominante care definesc personalitatea muzicală a lui Schubert, cu referințe privind stilul interpretativ specific *Misei D-Dur*. Într-o enumerare sintetică, acestea sunt:

- în creația lui Schubert rolul primordial îl ocupă frumusețea intrinsecă și claritatea tematicii melodice comparată uneori doar cu creația lui Mozart;
- dacă „arta contrapunctului nu a fost punctul forte al compozitorului, în schimb măiestria științei sale armonice a fost genială” și îndeosebi „abilitatea tehnicii modulației pe spații mici și la tonalități îndepărtate, într-un joc al tonalităților unic și caracteristic, care dă culoare și dinamism construcției dramaturgiei muzicale”;
- „în planul arhitecturii muzicale, Schubert s-a exprimat convingător în spațiul formelor miniaturale, având ca model structural *liedul*, gen în care creația sa a excelat” ;
- „din păcate elaborarea formelor mari pe tipologia componistică a liedului nu a dus la rezultatele scontate, densitatea țesăturii, intensitatea lirismului, echilibrul tensiunii muzicale neatingând cotele grandorii formeii; în planul realizării geniale a formelor miniaturale putem găsi o asemănare cu creația lui Edvard Grieg”.

La fel ca și în cazul lui Mozart sau Pergolesi, Schubert a trăit prea puțin pentru a transmite posterității, prin creație, întreaga dimensiune a talentului său.

Realizarea în concert a *Misei C-Dur* a oferit momente de satisfacție interpreților și publicului, prin cantabilitatea cursivă a demersului muzical, iar contribuția omogenă și profesională a soliștilor, corului și orchestrei a pus în evidență caracterul muzicii lui Schubert.

Toate fragmentele citate sunt preluate din articolul *Mass in C Major by Franz Schubert* – publicat în Bulletin of the Transilvania University of Brașov.

.
. .
. .
. .
. .
. .

3.3.5. Proiecte vocal-simfonice în studiu

ARTHUR HONEGGER – Le Roi David (Regele David)

Psalm simfonic, după drama lui RENE MORAX

DVD – *Regele David* – Arthur Honegger (Psalm simfonic), Proiect ARCC-ACJ-I, Liceul de Artă *Sabin Drăgoi* din Arad 29.04.2004.

Concertul vocal-simfonic susținut în data de 29 aprilie 2014, la Filarmonica de Stat din Arad, cu *Psalmul David* de Arthur Honegger, a reprezentat finalizarea cu succes unui proiect cultural internațional, la inițiativa *Asociației Române de Cânt Coral* și *Federației Corale Franceze A Coeur Joie (ACJ-F)*, în colaborare Liceul de Artă *Sabin Drăgoi* și Orchestra Filarmonicii de Stat din Arad, finalizat printr-un concert memorabil. La realizarea proiectului și-au dat concursul formații din cadrul *Asociației Române de Cânt Coral* – corurile Liceelor de Artă din Arad, Bacău, Satu Mare, Reșița – și un cor din Voivodina.

Ca și coordonator de proiect am beneficiat de colaborarea excelentă a unui colectiv format din: Thierry Thiebaut – dirijor, președintele *A Coeur Joie* Franța, Prof. Silvia Demian – director, Liceul de Artă *Sabin Drăgoi* din Arad, Prof. Dorin Frandeuș – dirijor și director al Filarmonicii de Stat din Arad, precum și dirijorii de coruri: Prof. Crina Brad (Arad), Prof. Gheorghe Gozar (Bacău), Prof. Ecaterina Țuțuraș (Satu Mare), Prof. Cornel Todea (Reșița).

Proiectul a fost posibil datorită materialului de orchestră primit cadou de la Mézières (Elveția), locul unde s-a născut propriu-zis creația și unde a avut loc primul concert, în renumitul Théâtre de Mézières. Există o relație personală de colaborare cu Federația Corală ACJ Suisse și una de prietenie cu Corul din Mézières, reprezentat de André Denys.

Analiza partiturii, anticipată concertului mi-a relevat originalitatea unei lucrări, scrisă la solicitarea Teatrului din Mézières – o localitate mica aflata la 30 Km N de Lausanne – și destinată unei asociații muzicale de amatori din Suisse-Romande.

Alegerea compozitorului Arthur Honegger s-a făcut la îndemnul lui Igor Stravinsky, care în acea perioadă locuia la Vevey, lângă Lausanne, pe malul lacului Lemman.

Premiera a avut loc la Théâtre de Mézières în anul 1921. Iată câteva reflecții asupra premierei, redactate de însuși Renée Morax: „... Le Roi David avait été montée uniquement par des jeunes gens, étudiants, rythmiciennes, chanteurs, de Lausanne, de Moudon et Mezières. Ils rivalisaient de gaité et d’ardeur. Rarement pièce plus difficile fut monttée avec une pareille allégresse”.

P.1 Introduction – Introducere (pag. 1 – 4)A – 3/4, MM 100, *Assez animé*Flaut piccolo, Flaut 1, Oboi, Clarinet Sib 1, 2, Fagot, Corn Fa, Trompeta Do 1, 2,
Trombon, Timbales/Timpani, Grande caisse/Toba mare, ContrabasB – 3/4, MM 56, *Beaucoup plus calme*

Flaut 1, Flaut 2, Oboi, Clarinet Sib 1, 2, Corn Fa, Pian, Contrabas

RECITATOR

Era pe vremea când Dumnezeu vorbea poporului Israel prin gura profetilor.

IEHOVA – YHWH era numele lui Dumnezeu nepronunțat de evrei, se folosea doar scris.

În vremea aceea, Duhul lui Dumnezeu și-a întors fața de la împăratul Saul și i-a vorbit proorocului Samuel : “Scoală-te, umple-ți cornul cu untdelemn și du-te; te voi trimite la Isai, Betleemitul, căci pe unul din fiii lui Mi l-am ales ca împărat.” Samuel a făcut ce zisese Domnul și s-a suit la Betleem, unde David, păstorul, cânta, păscându-și turma.

P. 2 Cantique du berger David – Cântecul păstorului David (pag. 5 – 6)2/4 – MM 54, *Calme, sans lenteur*

Flaut 1, 2, Fagot

Solo Alto (Copil 13 –15 ani)

Harmonium

CÂNTAREA lui David – Contraalto Solo

Fig. 1 – Contraalto Solo

Andantino. $\text{♩} = 54.$

Contraalto Solo.

LE-ter - nel est mon ber - ger. Je ne suis que son a - gneau. Con - duis -
moi par tes sen - tiers au val - lon des frai - ches eaux.

Domnul este Păstorul meu,

Eu sunt doar mielul Său.

Condu-mă pe cărările Tale

În vâlceaua apelor răcoroase.

Domnul este stâncă mea

Si pășunea mea verde și înflorită

El este umbra smochinului

Sub soarele amiezii.

Domnul este adăpostul meu

Când trăsnetul bubuie în cer.

Domnul este prietenul meu.

Eu te iubesc și te binecuvintez

Tu ești Domnul.

RECITATOR

Și Samuel l-a ales pe David dintre frații lui.

A luat cornul cu untdelemn și l-a uns.

David era cu păr bălai, cu ochi frumoși și față frumoasă.

Și Duhul Domnului a rămas peste el.

P. 3 Psalm : Loué soit le Seigneur – Lăudat fie Domnul (pag. 7 – 11)

A – Cor la unison

4/4, MM 84, *Rythmique*

Fagot, Corn Fa, Trompeta 1, 2,

Contrabas

COR la unison (S, A, T, B)

Versuri : Clément Marot

Lăudat fie Domnul, plin de glorie.

Dumnezeu cel viu, autorul victoriei mele ;

Prin care eu văd ofensele mele răzbunate.

Prin care sub conducerea mea popoarele sunt puse la locul lor.

Când cei mari se ridică împotriva mea,

Măinile Sale puternice mă ridică deasupra lor.

Orgolioși, încurcă planul prin care, pentru a mă pierde, ei urzeau împotriva mea

Fig. 2 Lăudat fie Domnul – Cor la unison

Coro una voce.

Tempo giusto. $\text{♩} = 84.$

f marcato

Lou-é soit le Seigneur plein de gloi-re, Le Dieu vivant, l'auteur de ma vic-

toi-re, Par qui je vois mes outra-ges vengés, Par qui sous moi les peu-ples sont ran-

B – 4/4, Fanfare / Fanfara

Corn Fa, Trompeta 1, 2, Timbales/Timpani La

RECITATOR

Iată, în Valea terebinților, Saul a adunat oștile lui Israel împotriva Filistenilor.

Fig. 3 – Fanfare / Fanfară

C – Entrée de Goliath / Intrarea lui Goliat4/4, MM 60, *Rythmique***RECITATOR**

Și uriașul Goliat a înfruntat oștirea.

Fig. 4 – Fanfare / Fanfară, Trombon

RECITATOR

Dar David, cu praștia lui, l-a omorât pe Filistean.

Și Ionatan, fiul lui Saul, a făcut legământ cu el.

Pe când veneau ei, la întoarcerea lui David de la omorârea Filisteanului,

fiicele lui Israel cântau și jucau înaintea oștirii, scoțând strigăte mari de bucurie.

P. 4 Chant de victoire – Cântecul victoriei (pag. 11)2/4, MM 126, *Vif***Recitator**

Tymbales/Timpani (prima dată – 1, a doua oară – 2)

Cor – S,A,T,B

Contrabas

Se repetă după nr. 5

CORUL

Trăiască David, învingătorul filistenilor.

Domnul l-a ales; Domnul îl susține.

Saul omora cu miile și David cu zecile de mii.

Fig. 5 – Trăiască David – Cor

Vivace. $\text{♩} = 126$.

Vi-ve Da-vid, vain-queur des Phi-lis-tins. L'E-ter-nel l'a choi-si,
 Vi-ve Da-vid, vain-queur des Phi-lis-tins. L'E-ter-nel l'a choi-si,
 Vi-ve Da-vid, vain-queur des Phi-lis-tins. L'E-ter-nel l'a choi-si,
 Vi-ve Da-vid, vain-queur des Phi-lis-tins. L'E-ter-nel l'a choi-si,
 L'E-ter-nel le sou-tient, Seul tu-a ses mille et Da-vid ses dix mille.
 L'E-ter-nel le sou-tient, Seul tu-a ses mille et Da-vid ses dix mille.
 L'E-ter-nel le sou-tient, Seul tu-a ses mille et Da-vid ses dix mille.
 L'E-ter-nel le sou-tient, Seul tu-a ses mille et Da-vid ses dix mille.

P. 5 Cortège – Cortegiu (pag. 12 – 14)

12/8, MM 96, *Modérement animé*

Trompeta 1, 2 Do

14/4, MM 96, *Modérement animé*

Corn Fa, Trombon, Pian, Contrabas

Fig. 6 – Fanfare / Fanfară (se repetă nr. 4)

Andante. $\text{♩} = 96$.

p *p* 2 Trompettes.

RECITATOR

În casa împăratului, David a întâlnit-o pe Mical, cea care i-a fost promisă, iar Ionatan se bucura din pricina iubirii lor.

Dar inima lui Saul era chinuită de gelozie și de bănuială.

Saul era bătrân, David era tânăr, iar inima poporului era alături de el.

Într-o zi, David cânta din harfă și Saul a vrut să-l prionească cu sulița de perete, ca să-l omoare.

P. 6 Psalm : Ne crains rien – Nu te teme de nimic (pag. 15 – 20)*Tranquille*

12/8 Flaut piccolo, Flaut, Oboi, Clarinet Sib 1, 2, Fagot, Corn Fa (bouche/surdină)

4/4 Solo Tenor – *Assez libre et recite tranquille*

12/8 Solo Tenor

Pian

Vite 3/4

A tempo, Rit. 4/4 apoi 12/8

Tranquille, Decrescendo 12/8, 4/4

Fig. 7 – Solo Tenor

Solo TENOR – Psalmul lui David

Nu te teme, ci puneți încrederea în Domnul.

Pentru ce să-Mi spui: fugi cum fuge pasărea cerului spre munți ?

Ps. 11:1 Cum puteți să-mi spuneți: „Fugi în munții voștri, ca o pasăre?”

Ceată răutăcioasă, arcul său și săgeata sa va șuiera

Căci el a tras în umbră asupra nevinovatului cu inima dreaptă.

Nu te teme de nimic și pune credința ta în Dumnezeu.

RECITATOR

El (David) fugi la prooroci și fericirea tinereții lui se ofili în arșița pustiei; căci spunea “adio” pentru totdeauna lui Ionatan, pe care îl iubea ca pe fratele lui.

P. 7 Psalm: Ah ! si j'avais des ailles de colombe – Ah ! dacă aş avea aripi de porumbel

(pag. 21 – 27)

12/8 – MM 40, *Assez lent* – *p*Flaut 1, Solo – *Tres calme, en dehors*

Flaut 2, Oboi (Solo), Clarinet Sib (Solo), Clarinet Sib (Solo), Fagot 1 (Solo), Fagot 2, Corn Fa (bouche/surdină), Trompeta 1, 2 Do (bouche/surdină), Trombon,

Batterie, Cymbale

Solo - SopranPian – *Trés calme*

Contrabas

Fig. 8 – Solo Sopran – Psalmul lui David

Soprano Solo. *Larghetto. d=40.* *p*

Ah, si j'a - vais des ai - - les de co - lom - - be,
 Je ve - le - rais bien loin dans le dé - sert. Nan - rai - je de re - pos que dans la tom - be?
 Oà me gué - rir des maux que j'ai soufferts.

Solo SOPRAN – Psalmul lui David

Ah, dacă aş avea aripi de porumbel (Ps. 55:6)

Aş zbura departe în deşert.

N-aş avea repaus decât în mormânt ?

Unde să-mi vindec durerile de care am suferit ?

Unde voi găsi un adăpost pentru capul meu ?

Seara şi dimineaţa eu plâng şi gem.

Vântul suferinţei mele suflă în furtună

Şi poartă la Dumnezeu rugăciunea mea şi strigătele mele.

RECITATOR

Şi Saul a trimis nişte oameni să ia pe David de la Samuel.

Dar când trimişii au ajuns la Naiot, iată că David era în mijlocul adunării de prooroci, şi prooroceau.

P. 8 Cantique des Prophetes – Cântarea Profeților (pag. 28 – 30)4/4 – MM 72, *Assez lent – p, Grave*

Clarinet Sib, Clarinet bas Sib, Fagot, Gong, Batterie

Cor – T, B

Contrabas

CÂNTAREA profeților (Iov 14:1, 2)

Omul născut din femeie are puține zile de trăit.

Calea pe care trebuie să o urmeze este grea sufletului său și plină de dureri.

El se naște ca floarea, o tai și ea cade.

El trece ca o umbră și locul pe care l-ai văzut nu îl mai recunoști.

Fig. 9 – Cor

Teneri.
 Bassi.
 ♩ = 72.
 L'homme né de la femme a peu de jours à vi-vre. La route qu'il doit suivre est ardue à son â-me et pleine de dou-
 Ach, der Mensch, vom Wei-be ge-bo-ren, lebt nicht lang! Die Stra-ße, die er geht, wie so mühsam ist sie und vol-ler Trennig-
 leuzs.
 kait!
 Il naît comme la fleur. On la coupe, et le tom-be. Il passe comme une
 Auf - wächst er wie das Gras; ab-ge-mäht, es ver-wel-let. Scheu schwindend wie ein

RECITATOR

David trebuia să rățăcească în pustiu; inima lui se întărea în deznădejde, în nevoi și în lacrimi.

P. 9 Psalm : Pitié de moi, mon Dieu – Ai milă de mine, Dumnezeuul meu (pag. 3 ????)**Recitator**A – 12/8, MM 42, *Lentement*

Flaut 1, Corn englez, Clarinet Sib, Clarinet bas Sib, Corn Fa,

Solo – Tenor

Contrabas

B – 2/4, MM 96, *Robuste et rythme*

Flaut 1, Flaut 2, Oboi, Clarinet Sib, Clarinet bas Sib, Fagot, Corn Fa, Trompeta 1, 2 Do,

Trombon

Solo – Tenor

Contrabas

Fig. 10 – Solo Tenor – Psalmul lui David

Lento. $\text{♩} = 42$.

TENORE.

Pi-tié de moi, mon Dieu, pi-tié!

Je cherche un re-fuge à tes pieds. Je dors sous l'om-bre de tes ai-les

Quand fi-ni-ront ces nuits cru-el-les?

Solo TENOR – Psalmul lui David

Ai milă de mine, Dumnezeuul meu, ai milă !

Eu caut un refugiu la picioarele tale

Eu dorm la umbra aripilor tale.

Cand se vor sfârși aceste nopți crude ?

Ai milă de mine, Dumnezeuul meu, ai milă !

Inchisă este inima mea;

Eu vreau să cânt pentru Dumnezeu

O zi ! Trezeste-te, gloria mea.

Trezeste-te, lăuta mea de fildeș,

Și cântă-L pe Dumnezeu care urcă în cer !

RECITATOR

Domnul cel Veșnic l-a dat în mâinile lui David pe vrăjmașul lui,
împăratul Saul,

pe când era singur și adormit în mijlocul poporului lui, în mijlocul taberei lui.

Dar David nu și-a lovit împăratul,
unsul Domnului.

I-a luat doar sulița și ulciorul de apă de la căpățîi și a plecat.

Nimeni nu l-a văzut,

nici n-a băgat de seamă nimic,

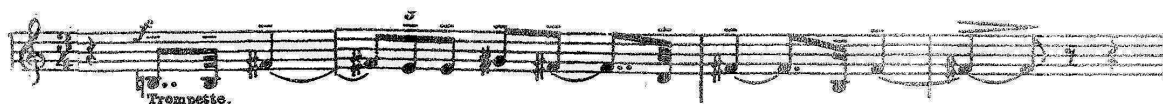
și nimeni nu s-a deșteptat,

căci Domnul îi cufundase pe toți într-un somn adânc.

P. 10 Camp de Saul – Câmpul lui Saul (pag. 37 – 38)**Recitator**3/4 – MM 60, *Un peu lourd – Calme, Silencieux*

Clarinet Sib, Clarinet bas Sib, Fagot, Corn Fa, Trompeta 1, 2 Do, Contrabas

Fig. 11 – Fanfare

RECITATOR

S-a făcut iar război între Filistenii și împăratul lui Israel..

Urcând dealurile abrupte cu carele lor grele, bărbații lui Israel erau în mare deznădejde, căci David era cu Filistenii.

În zadar poporul lui Israel cerea ajutorul Domnului oștirilor...

P. 11 Psalm: L'Eternel est ma lumière infinie – Dumnezeu este lumina mea infinită

(pag. 39 – 44)

4/4 – alla breve, MM 100, *Animé*

Clarinet Sib, Clarinet Sib, Fagot, Trompeta 1, 2, Trombon, Timbales/Timpani

Cor – S, A, T, B

Contrabas

1 – Flaut 1, Clarinet Sib, Clarinet Sib, Fagot, Corn Fa, Timbales/Timpani

Cor – S, A, T, B

Contrabas

2 – Clarinet Sib, Clarinet Sib, Fagot, Corn Fa, Trombon

Cor – S, A, T, B

Pian

3 – Oboi, Clarinet Sib, Clarinet Sib, Fagot, Corn Fa

Cor – S, A, T, B

Harmonium, Pian

Contrabas

4 – 4/4, 3/2, 4/4 = 4/2

Flaut 1, Oboi, Clarinet Sib, Clarinet Sib, Fagot, Corn Fa, Trompeta 1, 2, Trombon,
Timbale**Cor – S, A, T, B**

Harmonium, Pian

Contrabas

Fig. 12 – Cor

Tenori. L'É - ter - nel est ma lu - miè - re in-fi - ni - e - Pour -
Gott, mein Herr, du bist mein Licht in Fin-ster - nis - sen? Da

Bassi. L'É - ter - nel est ma lu - miè - re in-fi - ni - e - Pour -

COR

Dumnezeu este lumina mea infinită,
 Pentru ce să tremure inima mea ?
 Dumnezeu este zidul de apărare a vieții mele,
 De cine să-mi fie frică ?
 Cei răi în mare număr avansează pentru a devora trupul meu;
 În pădurea săbiilor și lăncilor, privirea mea a văzut clar.
 Împotriva mea se adună o armată întreagă,
 Dumnezeu rămâne ajutorul meu.
 Vocea mea îl cheamă cu putere în timpul luptei
 și inima mea nu se teme de nimic.

RECITATOR

Cuprins de deznădejde, Saul cerceta semnele în zadar, căci Domnul nu-i răspundea, nici prin vise, nici prin Urim, nici prin prooroci. (Urim și Tumim – acestea erau de nedespărțit)
 Slujitorii lui i-au zis: “Iată că în En-Dor este o femeie care cheamă morții”.
 Atunci Saul s-a schimbat, a luat alte haine, și a plecat cu doi oameni. Au ajuns la femeia aceea noaptea.
 Saul i-a zis: ”Spune-mi viitorul chemând un mort, și scoală-mi pe cine-ți voi spune”.
 Femeia a zis: “Pe cine vrei să-ți scol ?” Și el a răspuns: “Scoală-mi pe Samuel”.

P. 12 Incantation – Incantație (pag. 45 – 51)**Recitator**

A – 4/4, MM 66 *Lent en animent de plus en plus*

1 – Flaut piccolo, Flaut, Clarinet La, Clarinet bas Sib, Fagot,
 La Pythonisse (Profetesa)
 Cymbale/Talgere, Gong/Tam-Tam, Tambourin/Tamburină
 Pian

- 2 – Flaut piccolo, Clarinet La, Clarinet bas Sib, Fagot,
La Pythonisse (Profetesa) – Umbra lui Saul
 Gong/Tam-Tam, Grande caisse/Toba mare, Tambourin/Tamburină
 Pian
 Contrabas
- 3 – Flaut piccolo, Flaut, Oboi, Clarinet La, Clarinet bas Sib, Trompeta 1, 2 Do
La Pythonisse (Profetesa) – Umbra lui Saul
 Cymbale/Talgere, Gong/Tam-Tam, Tambourin/Tamburină
 Pian
- 4 – Flaut piccolo, Flaut, Oboi, Clarinet La, Clarinet bas Sib, Fagot, Corn Fa, Trompeta 1,
 2 Do, Trombon
La Pythonisse (Profetesa) – Umbra lui Saul
 Cymbale/Talgere, Gong/Tam-Tam, Grande caisse/Toba mare, Tambourin/Tamburină
 Pian
 Contrabas

Fig. 13 – Fanfare / Fanfară

Largo, poco a poco più animato. $\text{♩} = 66$.

La pythonisse. Om. Om. Par le feu et par l'eau, par la parole et par le souffle, par le regard et par l'ouïe,

The image shows a musical score for two percussion instruments. The top staff is for the Tambourin, with a dynamic marking of *pp* and a crescendo hairpin. The bottom staff is for the Cymbale and Tam-tam (baguettes de timbale), with a dynamic marking of *pp*. The score includes rhythmic notation and a fermata over the final measure.

romps le lien de ta racine, brise le sceau qui ferme l'urne. Apparais, apparais, c'est l'heure. Om. Om. Je t'appelle et

The image shows a musical score for a vocal line and piano accompaniment. The top staff is the vocal line, with a dynamic marking of *pp* and a tempo marking of $\text{♩} = 80$. The bottom staff is the piano accompaniment, with a dynamic marking of *pp*. The score includes rhythmic notation and a fermata over the final measure.

PROFETESA – (*în timpul incantației*)

Oum, oum, ...

Prin foc și prin apă, prin cuvânt și suflare, prin privire și văz,

Rupe-te din rădăcina ta, sparge legătura care închide urna.

Apari ! Apari ! Este ora,

Oum, oum, ...

Te chem, te conjur:

ieși din prăpastia neagră a Șeolului și intră în templul cu nouă porți.

Apari ! Apari !

Dă-mi sângele tău.

Adulmecă sângele, adulmecă viața, eu te smulg din pământ.

Apari ! apari ! (*Ea strigă / țipă*)

Focul mă arde, o, foc din adânc,

Intră în mine și mă străpunge până la măduvă, o, foc obscur.

Ai ! ai ! ca un fier roșu...

ieși ! ieși ! apari !

Ah ! m-ai înșelat, tu ești Saul !

UMBRA lui Samuel

Pentru ce m-ai tulburat ?

Pentru ce m-ai chemat ?

RECITATOR

Samuel i-a proorocit lui Saul că Domnul va da pe Israel în mâinile Filistenilor.

Saul a pierit, împreună cu cei trei fii ai lui, la muntele Ghilboa.

Filistenii au biruit, iar peste măreția lui Israel s-a așternut praful și țărâna.

P. 13 Marche des Philistins – Marșul filistenilor (pag. 52 – 54)

4/4 – MM 80, *Pesant et marque*

Flaut piccolo, Fagot, Corn Fa, Trompeta 1, 2 Do, Trombon

Tambour, Cymbale/Talgere, Grande caisse

Contrabas

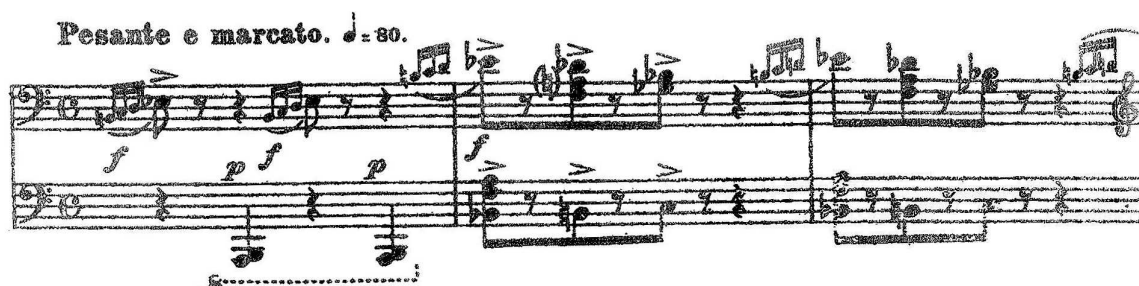
RECITATOR

Amalecitul care a adus vestea i-a adus lui David, unsul Domnului, cununa împărătească și brățara lui Saul, vrăjmașul lui.

Dar David și-a apucat hainele și le-a sfișiat,
și toți oamenii care erau lângă el au făcut același lucru.

Au jelit, au plâns și au postit, de durere pentru Saul,
pentru fiul său Ionatan,
pentru poporul Domnului,
fiindcă fuseseră tăiați de sabie.

Fig. 14 – Fanfare / Fanfară

P. 14 . Lamentations de Guilboa – Bocetul / Plângerile de la Guilboa (pag. 55 – 64)

A + 9 (4/4) A 1, 2 – MM 72, *Largement et rhapsodique*

A 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 – MM 80, *Monotone et cadence*

Flaut piccolo, Flaut 1, 2, Oboi, Clarinet Sib, Clarinet Sib, Fagot, Corn Fa (bouche),
Trompeta 1, 2 Do (bouche/surdină)
Timpani, Cymbale/Talgere, Grande caisse/Toba mare

Solo – Sopran, Alto

Cor – S, A

Pian

Contrabas

SOPRAN, ALTO

Incantație

DAVID

Ghilboa, Guilboa !

Gazela ta, Israele, a pierit pe munți.

Cum au căzut ei, cei mai puternici ai lui Israel ?

Nu vorbiți de aceasta nici cu Gath, nici pe străzile Ascalonului,
de frică, dușmanii nu-L batjocoresc pe Dumnezeu.

RECITATOR

Ghilboa, Ghilboa,

SOPRAN, ALTO –

Fala ta, Israele, zace ucisă pe dealurile tale !

Cum au căzut vitejii !

Nu spuneți lucrul acesta în Gat,

nu răspândiți vestea aceasta în ulițele Ascalonului,

ca să nu se bucure fetele Filistenilor,

ca să nu se laude fetele celor netăiați împrejur.

Munți din Ghilboa !

Nici rouă, nici ploaie să nu cadă pe voi !

Să nu fie pe voi nici câmpii care să dea pîrgă pentru darurile de mâncare !

Căci acolo au fost aruncate scuturile vitejilor, scutul lui Saul,

ca și când n-ar fi fost uns cu untdelemn.

De la sângele celor răniți, de la grăsimea celor mai voinici,

arcul lui Ionatan nu da înapoi niciodată, și sabia lui Saul nu se învârtea niciodată în vânt.

Saul și Ionatan, care s-au plăcut și s-au iubit în timpul vieții lor,

n-au fost despărțiți nici la moarte;

erau mai ușori decât vulturii, mai tari decât lei.

Cum au căzut vitejii în mijlocul luptei !

Cum a murit Ionatan pe dealurile tale !

Mă doare după tine, frate Ionatane !

Tu erai plăcerea mea;

dragostea ta pentru mine era minunată: mai pe sus de dragostea femeiască.

Cum au căzut vitejii !

Cum li s-au pierdut armele !“

BOCITOARELE

Ha, ha !

Partea a doua

3.4. Management cultural-educativ

Proiecte și parteneriate culturale

Festivalul Coral Internațional de la Brașov, *Transilvania CorFest*

3.4.1. Management cultural, instituțional și coral

Experiența managerială se dobândește atât prin participarea la cursuri de formare vizând asimilarea cunoștințelor și tehnicilor de lucru specifice precum și prin experiență practică.

Activitatea diversă și complexă pe care am desfășurat-o, în domeniul managementului cultural profesional, național și internațional, s-a manifestat prin responsabilitățile pe care le-am avut, în calitate de președinte al *Asociației Române de Cânt Coral* [ARCC] sau membru în consiliile de administrație ale asociațiilor profesionale internaționale *À Cœur Joie-Internațional*, [ACJ-I], *European Folk Culture Organisation* [EFCO]; *Forumul Coral Balcanic* [FCB] și *European Choral Association – Europa Cantat* [ECA], precum și responsabilitatea de director artistic al Festivalului Coral Internațional *Transilvania CorFest*.

O altă sursă a experienței manageriale a fost cea de membru în jurii de specialitate, naționale și internaționale: *Concursul Coral Național German*, Regensburg; *Concursul Coral Internațional* de la Preveza, Grecia; *Concursul Coral Internațional „Dragan Shuplevski”*, Skopje, Republica Macedonia; precum și cele din România: *Concursul Național de Muzică Eclezială Corală*, organizat de Patriarhia Română, sau cele organizate de M.E.C.T./M.E.N. /M.E.C.I, *Olimpiada Națională de Muzică – Studii Teoretice* și *Concursul Național Coral*. La acestea se adaugă participările în jurii regionale, județene sau locale (Anexa de lucrări / CV).

Fiecare prezență în juriu a fost o experiență profesională, dar standardul cel mai elocvent și obiectiv l-am observat în juriul german. În fiecare prestație de jurizare am ținut să promovez doar valoarea, luând poziție, de multe ori, față de subiectivismele inerente evaluării artistice. Mai mult decât atât, în concursul național coral am elaborat un caiet-program privind modul de prezentare a corurilor în concurs – model preluat, parțial, din concursul din Germania.

Participările la forumuri și simpozioane culturale internaționale, organizate de *À Cœur Joie-Internationale* în calitate de membru al consiliului de administrație: 2016, Germania, Berlin; 2015, Franța, Lyon; 2013, Franța, La Rochelle; 2012, Elveția, Yverdon; 2009, Franța, Autun; 2008, Franța, Lyon, precum și participarea la Forumul Coral Balcanic (2015, Serbia, Kragujevac) au fost sesiuni de lucru privind managementul coral / cultural internațional. Fiecare sesiune a reprezentat un schimb intercultural de valori cu valențe muzicale dar și socio-umane, continuate prin proiecte și manifestări culturale specifice.

Managementul dirijoral din cadrul cursurilor masterclass susținute au avut ca tematică predominantă promovarea creației corale românești și s-au desfășurat în trei direcții distincte:

- organizate de Asociația Corală *À Cœur Joie* din Franța și destinate unui număr impresionant de coriști și dirijori (150) din Franța, Belgia, Elveția, Canada, Anglia; *Les Automnales* – La Rochelle (2013) și Pornichet (2009);
- organizate în perioada parteneriatelor corale: din Franța, în 2014 (Hombourg-Haut, Busigny, Laval, Niort, Tarbes, Cavaillon și din România, în 2008 la Brașov (Coruri din *À Cœur Joie Lorraine*, Franța – Nancy, Busigny, Cambrai);
- organizate în cadrul Festivalului Coral International *Transilvania CorFest* – Brașov, în 2015 și 2013, sub patronajul Universității *Transilvania*.

Activitatea managerială căreia îi acord o atenție specială este cea de dirijor și organizator al tuturor concertelor și turneelor corului ASTRA. Este o activitate consecventă și continuă având ca obiectiv final interpretarea muzicii corale în concerte și manifestări artistice; o activitate la care coriștii vin de plăcere, fără avantaje materiale și fără constrângere și care în viziunea multor persoane este o utopie. Am fost întrebați, de nenumărate ori, care este câștigul nostru material ? cât câștigă coriștii ? cine ne plătește ? iar atunci când le-am răspuns că toată lumea cântă de plăcere, fără avantaje materiale, ba mai mult decât atât, toate cheltuielile materiale pe care le implică realizarea unor turnee de concerte sunt suportate de coriști, am fost priviți cu uimire și neîncredere. Am constatat cu tristețe de-a lungul anilor că pentru foarte multe persoane singurul obiectiv existențial este câștigul material. Din păcate bogăția spirituală pe care o aduce în suflet limbajul muzical, ca de altfel și limbajul altor forme de manifestare artistică, nu poate avea echivalent în nici o altă formă de recompensare. În acest sens activitatea corului Astra poate constitui un model de implicare culturală, cu efecte multiple în planul dezvoltării personale și a relațiilor socio-comunitare.

Au fost și situații în care, organizarea turneelor de concerte a avut și modalități de susținere financiară, pe bază de proiecte de finanțare și prin donații venite din partea sponsorilor, unii dintre ei fideli spectatori și susținători ai proiectelor corale – parteneriate și concerte.

Referitor la caracterul specific al managementului coral, el implică atât competențe muzicale și psiho-pedagogice cât și financiare și economice. Avantajul liderului stă în dorința și capacitatea de implicare voluntară și dezinteresată, în toate activitățile și responsabilitățile, a membrilor colectivului, iar reușita și performanța sunt condiționate de corectitudinea și sinceritatea relațiilor de comunicare dintre membrii colectivului coral și mai ales a dirijorului.

Experiența managerială am valorificat-o în grantul de cercetare științifică CNCSIS – *Integrarea tehnologiilor informaționale și de comunicație specifice învățământului la distanță într-un program de artă și cultură*, Academia de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, 2008; finanțat de Ministerul Educației și Cercetării și finalizat prin editarea cărții:

Rîpă, C., Oarcea, I., Rus, S. M. : *Administrația artistică în stil antreprenorial*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2007, ISBN 978-973-8431-86-7 (pag. 94 – 158)

O altă implicare managerială în planul vieții sociale, în folosul comunității, este aceea de membru în consiliul de administrație al Fundației Româno-Britanice *Hospice Casa Speranței*, începând din anul 1994. La ora actuală fundația are o dezvoltare la dimensiune națională, cu un institut de cercetare și mai multe unități medicale în care își găsesc alinare mii de persoane suferinde. Implicarea în proiecte privind dezvoltarea infrastructurii fundației a fost permanent susținută prin concerte de binefacere, în sprijinul bolnavilor de cancer aflați în fază terminală.

Activitatea în domeniul managementului educațional s-a desfășurat în perioada 1990-2011 în care am fost director al Liceului de Artă / Muzică din Brașov, inspector școlar de specialitate și membru al comisiei naționale de muzică din cadrul M.E.N./M.E.C.T./M.E.C.I., a fost o altă sursă a experienței manageriale, atât prin prisma managementului instituțional general cât și prin calitatea de director artistic al concursurilor și festivalurilor de specialitate, naționale și internaționale, organizate instituțional.

Experiența practică a fost complementată cu participarea la cursuri de formare profesională managerială, dintre care amintesc: *Programul de formare și conștientizare în asigurarea calității în Învățământul la Distanță (ID) Calitate în învățământul superior* – Proiect POSDRU/86/1.2/S/60720 (2011 – 2013); *Leadership și management educațional în sistem descentralizat*, Brașov, 2011; *Management modern în educație* – Sinaia, 2008;

Responsabilitatea pe care am avut-o ca director al Liceului de Artă / Muzică din Braşov, inspector şcolar de specialitate şi membru al comisiei naţionale de muzică, s-a reflectat în rezultatele obţinute în decursul timpului. Deşi activitatea managerială a vizat cele două specializări ale instituţiei, muzică şi arte plastice, datorită profilului lucrării, mă voi referi în mod special la realizările şi performanţele specializării muzică.

Activitatea managerială dintr-un liceu vocaţional, în care îşi desfăşoară activitatea, în fiecare an, sute de elevi şi profesori, este un proces complex în care se îmbină responsabilităţile de ordin administrativ cu cele conceptuale de ordin educativ şi artistic. Diferenţa dintre managementul instituţional din învăţământul general şi cel din învăţământul de specialitate constă în faptul că în învăţământul vocaţional atenţia şi distribuţia tuturor segmentelor manageriale coboară până la individ, clasa fiind spaţiul comunitar-educativ în care elevii se regăsesc doar la disciplinele de cultură generală. Mai mult decât atât, activităţile de valorificare curentă a realizărilor artistice ale elevilor prin: producţii, audiţii, recitaluri şi concerte (programate cu minuţiozitate), sunt succedate de evaluările periodice din examenele anuale de specialitate – activităţi care nu se regăsesc în învăţământul de cultură generală.

Toată această structură complexă a managementului presupune o organigramă descentralizată a responsabilităţilor, în care sunt implicaţi într-o formă sau alta toţi profesorii instituţiei. Am avut şansa de a colabora cu profesori pasionaţi şi competenţi, atât în domeniul educaţiei generale cât şi a celei de specialitate prin care s-au realizat obiective la nivel de performanţă şi care au contribuit la formarea profesională a atâtor generaţii de absolvenţi.

Destinul muzical şi profesional al tânărului aspirant la o carieră muzicală, elev sau student, stă şi în modul cum o instituţie şi profesorii ei abordează concret realizarea educaţiei şcolare. Satisfacţiile sunt cu atât mai mari cu cât procesul educativ dă naştere unor personalităţi de prestigiu. Şcoala vocaţională braşoveană a avut şi are rezultate certe, reflectate atât în domeniul creativităţii şi interpretării cât şi a pedagogiei. În anul 2009, la aniversarea a 60 de ani de activitate a Liceului de Muzică / Artă (de-a lungul anilor titulatura instituţiei a suferit dese modificări) am putut aprecia că un număr impresionant de personalităţi muzicale, care şi-au lăsat amprenta în istoria muzicii româneşti şi internaţionale, şi-au desăvârşit studiile gimnaziale şi/sau liceale în şcoala muzicală braşoveană. O prezentare detaliată a instituţiei şi evenimentelor istorice care au marcat-o, se găseşte în articolul,

Oarcea, I.: *Liceul de Muzică „Tudor Ciortea” Braşov la aniversarea a 60 de ani de activitate (1949 – 2009)* în volumul Simpozionului *Arta și știința 2010*, coordonator Petruța-Maria Măniuț, Universitatea *Transilvania*, Braşov, ISSN 1843-4959, p.183-190.

și poate fi ilustrat prin concertele aniversare inserate în,

CD – *Liceul de Muzică „Tudor Ciortea” Braşov la aniversarea a 60 de ani de activitate (1949 – 2009)*. Concerte

Prezența de excepție a școlii muzicale românești în viața internațională, a suscitât interesul și curiozitatea iubitorilor de frumos din Canada și nu numai. Un articol dedicat cântului coral și învățământului muzical în România este cel publicat în revista CHANTER:

Oarcea, I.: *L'enseignement du chant choral dans les ecoles de Roumanie*, în, CHANTER, la revue quebecoise du chant choral, vol.29 Nr.3 Quebec, Canada, 2003, p.8.

Rezultatele activității educative, în planul educației generale și de specialitate, finalizată prin realizări deosebite (unele de excepție) pe termen scurt și pe termen lung, se pot observa în lista de lucrări din actual document de abilitare și în documentele manageriale ale instituției, inserate în volume distincte, pe ani școlari:

Oarcea, I. : *Managementul instituției școlare – Liceul de Muzică „Tudor Ciortea” din Braşov*, an școlar 2010-2011 (502 pagini)

Oarcea, I. : *Managementul instituției școlare – Director, Liceul de Muzică „Tudor Ciortea” din Braşov* – 4 volume – cuprinzând managementul din perioada anilor școlari 2006-2007; 2007-2008; 2008-2009; 2009-2010.

Un eveniment recent care scoate în evidență contribuția Liceului de Artă / Muzică la formarea profesională a tinerilor muzicieni, a avut loc în cadrul Festivalului *Musica Coronensis*, când, în Aula Universității *Transilvania* a avut loc o întâlnire între șapte absolvenți ai școlii muzicale brașovene (Liceu și Facultatea de Muzică) și actuali elevi și studenți ai celor două instituții de învățământ vocațional din Braşov: Teodora Gheorghiu, soprană belcanto, cu o carieră internațională impresionantă, la *Opera din Viena* și numai, numită, de curând, „unul dintre cele mai interesante talente din lume”; Teodora Ducariu, flaut, *Universitatea de Muzică* din Lucerna, Elveția; Sabina Vîrtosu, vioară, *The Royal College of Music* din Londra, Anglia; Ioan-Dragoș Dimitriu, pian, *Universitatea de Muzică și Arte Dramatice* din Viena, Austria; Andrei Stanciu, vioară, *Academia Yehudi Menuhin* din Elveția; Valentin Șerban, vioară, *Universitatea de Muzică* din Graz, Austria; Teodor Rusu, violoncel, *Universitatea Mozarteum* din Salzburg, Austria.

Concluziile unei ascensiuni profesionale de-a dreptul admirabile, ale tinerilor muzicieni brașoveni, se găsesc inserate în articolul de mai jos:

Oarcea, I. *O carieră profesională în muzica clasică*, în Newsletter, nr. 55 / 2016, editat de Universitatea Transilvania din Brașov.

În discursul fiecăruia dintre cei șapte muzicieni, am sesizat seriozitatea unei gândiri profunde, a unei inteligențe complexe, reflectate printr-o exprimare verbală logică și cursivă, care atestă faptul că, deși sunt tineri și foarte tineri, privesc realitatea existențială cu multă maturitate. Constatarea îmi dă prilejul să reafirm faptul că, muzica este un limbaj al inteligenței și sensibilității, iar „unul dintre obiectivele educației muzicale, cu rol determinant în formarea personalității și a caracterului, este dezvoltarea multiplă și complexă a inteligenței umane”. Citatul l-am preluat din articolul:

Oarcea, I.: *Music, the language of intelligence and sensibility* – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Series VIII: Performing Arts • Vol. 7 (56) No. 2–2014, ISSN 2344-200X (Print) ISSN-L 2344-200X (Online), ISSN 2344-2018 (CD-ROM)

Rezultatele de excepție ale tinerilor muzicieni stau în seriozitatea pe care au acordat-o fiecărui moment al evoluției lor muzicale, în condițiile în care “înalta societate” a muzicii internaționale impune standarde valorice impresionante. Dar, o educație muzicală bine fundamentată, așa cum s-a promovat în școala muzicală din Brașov, poate deveni, prin studiu perseverent și cultură personală, o educație performantă, de excelență. Funcția formativă a muzicii, în realizarea performanței profesionale, o regăsim expusă detaliat în studiul:

Oarcea, I.: *The formative function of music education in achieving educational excellence*, Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol. 8 (57) – 2015 Special Issue No. 1 – 2015; Proceedings of the International Conference „The Science of Music – Excellence in Performance”, Nov. 26-27, 2015 Series VIII: Performing Arts • ISSN 2344-200X (Print) ISSN-L 2344-200X (Online), ISSN 2344-2018 (CD-ROM)

Managementul inteligenței, ca și cel al valorilor de patrimoniu cultural, presupune o înțelegere profundă a resorturilor intelectuale și de sensibilitate artistică specifice persoanelor supradotate și o coordonare managerială atipică, în consens cu aspectele de creativitate ce decurg din evoluția lor individuală. Gradul de inteligență al unei persoane, fiind rezultatul cumulării creatoare dintre inteligența cerebrală-intelectuală (IQ) și inteligența emoțională, adică trăirile afective ale inimii (EQ), în situația persoanelor supradotate nivelul inteligenței și sensibilității individuale se reflectă prin manifestări de creativitate științifică respectiv artistică și se desfășoară inovator și imprevizibil, uneori în afara sau contrar sistemului.

O concluzie pertinentă și reală decurge din cele afirmate mai sus, și anume că, aprofundarea cunoașterii rolului pe care îl are educația muzicală în formarea personalității și caracterului, prin dezvoltarea unei culturi personale, complementară celei profesionale, poate duce la o reevaluare a importanței sale în sistemul de învățământ. Gândind în planul dezvoltării macrostructurale, o societate care nu investește în cercetare și cultură va fi dependentă de alte sisteme comunitare, iar valorile sale de patrimoniu vor fi permanent diminuate.

Una din responsabilitățile profesionale dar și morale ale unui manager este valorificarea creatoare a experienței și rezultatelor foștilor elevi, precum și a profesorilor și compozitorilor a căror activitate s-a interferat cu cea educativă sau culturală, personală sau instituțională. Profesorul, compozitorul și muzicologul Constantin Catrina, absolvent al primei promoții a Liceului de Muzică din Brașov a fost puternic ancorat în viața muzicală a brașovului, inclusiv în cea managerială, având o contribuție deosebită în valorificarea creației folclorice și reevaluarea creației muzicii religioase. Este coautor al *Enciclopediei Muzicii Românești*, sub coordonarea lui Viorel Cosma și autor al compendiului *Brașovul muzical enciclopedic*.

Oarcea, I.: *Dimensiuni prioritare ale personalității Dr. Constantin Catrina – Muzica religioasă și creația folclorică*, în *Constantin Catrina – 80 de ani*, Editura Eurocarpatica Sf. Gheorghe și Editura MECATRIN, Brașov, 2013, ISBN 978-973-1814-62-9, ISBN 978-606-93135-6-5;

O altă personalitate muzicală, profesorul și compozitorul Ion Criveanu, a marcat viața culturală brașoveană prin activitatea sa didactică, la Liceul de Artă / Muzică și Facultatea de Muzică, dar și cea componistică, prin lucrări predominant corale de o deosebită sensibilitate.

Oarcea, I.: *Maestrului Ion Criveanu, cu dragoste*, în *Marilena Criveanu – A trăi muzical, Ion Criveanu, profesorul și compozitorul, Vol.1*, Brașov, 2013, ISBN 978-973-0-13681-4.

O datorie morală, o am față de memoria profesorului de Teoria muzicii, Popa Boris, cel căruia generații de absolvenți ai Liceului de Muzică din Brașov, îi datorează realizarea lor profesională, datorită competenței și exigenței manifestate la orele de clasă. Deși nu mi-a fost profesor, m-am simțit onorat atunci când după trecerea sa în neființă, soția dânsului, mi-a încredințat cele două volume personale cu solfegii și dictee în manuscris. Sper să le pot tipări în memoria unui dascăl de excepție și spre folosul profesorilor, elevilor și studenților.

Calitatea de membru al comisiei naționale de muzică m-a determinat să mă implic activ atât în proiectarea documentelor și activităților muzicale la nivel național cât și în cea de evaluare.

Oarcea, I.: *Examen de Bacalaureat, Muzică; filiera vocațională – programe, modele de teste, bareme de notare*, ISJ Brașov, 2002, Editura SIGMA, ISBN 973-649-052

Oarcea, I.: *Examen de Capacitate, Muzica, filiera vocațională – conținuturi, teste și bareme*, ISJ Brașov, 2002, Editura SIGMA, ISBN 973-649-060-2, p. 59 – 61.

Realizările și activitățile desfășurate în cadrul MEN/MECTI se găsesc inserate în CV-ul personal, iar aici doresc să precizez doar activitatea privind coordonarea și proiectarea documentelor din domeniul curriculum-ului național în specialitatea Muzică.

Oarcea, I.: *Programă școlară, Ansamblu Coral, curriculum diferențiat pentru filiera vocațională, specializarea muzică – MECTI*, nr. 5913/12.XI.2009, p. 1 – 15.

Oarcea, I.: (+ colectiv) *Programe de Educație Muzicală pentru clasele a XI-a (MEC-2001) a X-a (MEN-2000), a IX-a (MEN-1999) și V – VIII (MEN-1999)*;

După acordarea titlului de doctor în muzică, activitățile manageriale în care am fost implicat au fost următoarele: director coordonator la *Olimpiada Națională de Muzică*, etapele zonale 2007 – 2011, și *Concursul Național de Interpretare Instrumentală AULODIA – Brașov*, edițiile 2009 – 2011; **membru în juriul etapei naționale la Concursul Național Coral** : Arad – 2011, București – 2013, Oradea – 2015.

Ca și director coordonator, în cadrul Liceului de Muzică *Tudor Ciortea* din Brașov, am proiectat și realizat următoarele parteneriate educative internaționale, în colaborare cu:

- Ecole de Musique et d'Art de Ferette et de Jura Alsacien, France, 2012 – 2013.

DVD – *Voyage musical en Roumanie, Echange culturel – Liceul de Muzică Tudor Ciortea*, Brașov – Ecole de Musique de Ferrette, Franța, 2013.04.17-23.

- Ecole de Musique et d'Art de Cote d'Are, France, 2014 – 2016.
- Stadtische Musikschule, Neckarsulm, Germania – Corul Transilvania, Corul ASTRA, 2008.

Participarea elevilor și profesorilor la aceste parteneriate a avut multiple valențe în planul dezvoltării personale, muzicale și socio-comunitare. Contactul cu alte sisteme de învățământ, cunoașterea unor comunități cu alte valențe socio-umane, schimbul de valori culturale între grupurile participante la parteneriat au fost momente de îmbogățire personală reală.

Pe plan național, în 2016 am contribuit la realizarea parteneriatului cu Muzeul de Artă din Brașov, materializat cu editarea unui CD dedicat memoriei pictorului Valeriu Maximilian, profesor de arte la Colegiul *Andrei Șaguna*, în prima jumătate a secolului XX.

CD – *Valeriu Maximilian – În noaptea adâncă*, Collegium Musicum, Liceul de Muzică din Brașov – Dirijor: Ioan Oarcea; Muzeul de Artă, Brașov, 2016

În anul 2017 este în curs de realizare parteneriatul cu Muzeul *Casa Mureșenilor* dedicat compozitorului Iacob Mureșianu și finalizat printr-un concert susținut de Corul de cameră Astra și studenții clasei de canto a Facultății de Muzică, la Colegiul Național *Andrei Șaguna*.

În învățământul universitar, respectiv Facultatea de Muzică, activitatea managerială personală se manifestă prin următoarele responsabilități: coordonator al programului de studii Muzică, coordonator al centrului de cercetare din cadrul ICDT, membru în consiliul facultății și prodecan cu activitatea de cercetare științifică a facultății de Muzică, responsabilități prin care doresc să îmi aduc contribuția la buna desfășurare a procesului instructiv universitar. Realizările pe care le consider importante și doresc să le nominalizez din această postură sunt: coordonarea conferinței internaționale *Știința muzicii – Excelența în performanță* și întocmirea dosarului prin care programul de studii Muzică a obținut acreditarea în anul universitar 2016 – 2017.

Există o multitudine de indicatori și reperi care privesc buna desfășurare, cu finalizare pozitivă, a oricărei activități manageriale educative sau culturale. Capacitatea de a anticipa și coordona toate momentele și secvențele unui proces managerial se învață teoretic, dar mai ales practic și uneori se intuiește; important este ca ceea ce faci să faci cu plăcere și pasiune, fără interes și favoruri. Personal nu am considerat niciodată funcția – director, inspector, prodecan, ... – ca o favoare ci ca o responsabilitate de care depinde bunul mers al unei activități și bunăstarea celor implicați – profesori, studenți, elevi, părinți, coriști sau spectatori. Responsabilitatea de dascăl este însă și mai mare pentru că de ea depinde destinul și viitorul tinerilor care ne-au fost încredințați spre educare și formare umană și profesională.

Extrapolând și lărgind sfera de responsabilitate spre cei care conduc destinele unei comunități sociale, Eminescu spunea (citez din memorie): „Greșelile politicianilor sunt crime, căci în urmă suferă milioane de oameni nevinovați, se împiedică dezvoltarea unei țări întregi și se împiedică pentru zeci de ani înaintea viitorului ei.”

3.4.2. Proiecte și parteneriate culturale corale

Comunicarea umană prin intermediul cântării corale are un puternic impact asupra publicului, datorită mesajului concret al textului poetic și forței de sugestie a muzicii, prin care se adresează afectivității umane, iar forța de convingere a diverselor forme de manifestare

culturală promovate în viața socială internațională (concerte, festivaluri, parteneriate) a dus la estomparea și diminuarea barierelor naționale și politice, între diverse comunități ale lumii.

Ca dirijor al Corului Astra, în contextul responsabilităților pe care le am în cadrul federațiilor și asociațiilor internaționale, am organizat și susținut 47 proiecte culturale și parteneriate corale internaționale cu formații muzicale din străinătate: Anglia, Belgia, Bulgaria, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Italia, Japonia, Olanda, Serbia, Spania, Ungaria, USA, și 26 proiecte culturale și parteneriate cu formații corale din România;

ANGLIA

1. Corul *BĂRBĂTESC* din Tenby, Dirijor: Graham Stubbs
2. Corul Catedralei *St. EDMUNDSBURY*, Dirijor: James Thomas
3. *IMPERIAL College Sinfonietta* din Londra, Dirijor: Daniel Capps
4. *NORTHERN ENGLISH SINGERS*, Dirijor: Howard Layfield

BELGIA

5. *Le Madrigal du Brabant*, Bruxelles, Dirijori: Noel Minet și Françoise Robert
6. Corul *SAMMARTINI* al Academiei de Muzică, Bruxelles, Dirijor: Marian Mitea

BULGARIA

7. Corul *SANCTA SOFIA*, Dirijor: Valentin Bobevschi

CANADA

8. Corul *Bazilicii NOTRE-DAME*, Montréal, Dirijor: Jean-Pierre Guindon
9. Corul *COUP d'COEUR*, din Québec, Dirijor: François Provencher
10. Corul *NEIL MICHAUD*, din Moncton, Dirijor: Neil Michaud

DANEMARCA

11. *NIPS Holstebro Musikskole*, din Holstebro, Dirijor: Angela Marinescu

ELVEȚIA

12. Société de chant *ESPERANCE*, din Mezières, Dirijor: André Denys
13. *KAMMERCHOR* Schaffhausen, Dirijor: Guido Helbling
14. Corul *MADRIGAL du JORAT*, Lausanne, Dirijor: André Denys
15. Corul *SAINTE MICHEL*, din Fribourg, Dirijor: André Ducrét

FRANȚA

16. *Le chœur ACJ Laval*, din Laval, Dirijor: Catherine Renou
17. *Le chœur ACJ Niort*, din Niort, Présidente: Michelle Bacle
18. *Le chœur ACJ Tarbes*, din Tarbes, Dirijor: Christine Saura
19. Corul *A CAPPELLA*, din Lyon, Dirijor: Marcel Corneloup
20. Corul *AMISTA*, din Sorgues, Dirijor: Marceau Apap
21. Corul *A TRAVERS CHANT*, din Busigny, Dirijor: Mary-Jane Varès
22. Corala *CANTARES*, din Strasburg, Dirijor: Christiane Issler
23. Corul *CANTRELL*, din Lyon, Dirijor: Régine Theodoresco
24. Corul *CESAR GEOFFRAY*, din Lyon, Dirijor: Marie-Thé Mathieu
25. Grupul *CREA'DANSE*, din Tarare, Dirijor: Claire Gattet
26. Corul *CROQU'NOTES*, din Nancy, Dirijor: Madeleine Griffaton
27. Corul *FA, LA, LA*, din Cambrai, Dirijor: Marc Desbonnets
28. La chorale *FRANCO-ALLEMANDE*, din Paris, Dirijor: Bernard Lallement
29. Corul *La CARDELIN*, din Cavaillon, Dirijor: Sylvie Dumont
30. *La MAITRISE de Bourgogne*, din Autun, Dirijor: Claire Corneloup

-
31. Ensemble chorale *MUSAIQUE*, din Cavaillon, Dirijor: Gaël Florens
 32. Corul *La VILANELLE*, din Bourg en Bresse, Dirijor: Elisabeth Gouttard
 33. Le *CHOEUR D'OR*, din Hombourg Haut, Dirijor: Norbert Ott
 34. Corul *OPUS 57*, din Freyming Merlebach, Dirijor: Norbert Ott
 35. Corul *RENNAISSANCE*, din Tarare, Dirijori: Jo Gattet și Jean Dervieux
 36. *Ensemble chorale* de St. Légér sous Beuvray, Dirijor: Marcel Corneloup
 37. Corala *Les SALANGANES*, din Tours, Dirijor: Brigitte Cousin
 GERMANIA
 38. *Stadtische Musikschule Neckarsulm*, Dirijor: Jochen Hennings
 ITALIA
 39. Coro *ANA LATINA*, Dirijor: Giancarla Ardetti
 40. *Associazione Culturale Sanniti*, Direttore: Leonardo Quadrini
 JAPONIA
 41. *Osaka Symphoniker Chorus*, Dirijor: Yoshinari Tanaka
 OLANDA
 42. *The SPIRITUAL SINGERS*, Renkum, Dirijori: Jan Wilschut și Theo van Lagen
 SERBIA
 43. Corul *LICEUM*, din Kragujevac, Dirijor: Miloje Nikolić
 SPANIA
 44. Orchestra *Jesus Guridi* a Conservatorului din Bilbao, Dirijor: Radu Hamzea
 45. Corul *ALMINARES*, din Malaga, Dirijor: Jose Eugenio Vicente Tellez
 UNGARIA
 46. Corul *BARDOS LAJOS*, din Budapesta, Dirijor: Kempelen Tünde
 USA
 47. Corul *SANS*, Boston University, Dirijor: Jonathan Singleton

ROMÂNIA

48. Alba Iulia Corul *CODEX APULLUM*, Dirijor: Iosif Fiț
 49. Arad Proiect internațional *ARCC, ACJ France, Liceul de Artă din Arad*
 – Psalmul biblic *Le Roi David* de Arthur Honegger
 50. Corul *EUTHERPE*, Dirijor: Crina Brad
 51. Bacău Corul *ARMONIA*, Dirijor: Gheorghe Gozar
 52. Bistrița Corul *APPASSIONATA*, Dirijor: Francisc Mureșan
 53. Brașov Grupul vocal *ANATOLY*
 54. Corul *BACH* al Bisericii Negre, Dirijor: Stephen Schlandt
 55. Corul *ANDREI ȘAGUNA*, Dirijor: Andrada Mureșan
 56. Corul *CONCENTUS*, Dirijor: Marius Modiga
 57. Corul *CREDO*, Dirijor: Mihai Gorbonov
 58. Corul *MELOS*, Dirijor: Marilena Criveanu
 59. Corul *TRANSILVANIA*, Dirijor: Gheorghe Popa
 60. București Corul *CONSONANCE*, Dirijor: Ana Lăcrămioara Pauliuc
 61. Colegium Cantorum *Nicolae OANCEA*, Dirijor: Valentin Moraru
 62. Cluj-Napoca Corul *ANTIFONIA*, Dirijor: Constantin Rîpă
 63. Constanța Corul *VOX MARIS*, Dirijor: Boris Cobasnian
 64. Focșani Corul *PASTORALA*, Dirijor: Dumitru Săndulachi
 65. Pitești Corul *CLASIC*, Dirijor: Ioan Magdalena
 66. Ploiești Corul *IOAN CRISTU DANIELESCU*, Dirijor: Valentin Gruescu
 67. Satu Mare Corul *ADAGIO*, Dirijori: Ioan și Ileana Petrovici
-

68.	Corul <i>EXCELSIOR</i> , Dirijor: Ecaterina Țuțuraș
69.	Grupul Coral <i>GAUDEAMUS</i> , Dirijor: Claudia Popdan
70. Sf. Gheorghe	Corul <i>VOX HUMANA</i> , Dirijor: Zsolt Szilagyi
71. Sighișoara	Corul <i>VOX ANIMI</i> , Dirijor: Rodica Proteasa
72. Șomcuța Mare	Corul <i>BUCIUMENII CHIOARULUI</i> , Dirijor: Gabriela Ion
73. Zalău	Camerata <i>ACADEMICA POROLOSENSIS</i> , Dirijor: Ioan Chezan

Fiecare proiect și manifestare a avut atât valențe culturale cât și valențe socio-umane. Beneficiile și efectele pe termen mediu și lung se reflectă prin dezvoltarea în extenso a unei comunități sociale și culturale în care se implică din ce în ce mai multe persoane, din generații și profile profesionale dintre cele mai diferite.

Majoritatea concertelor corale vocal-simfonice ale corului Astra au fost realizate prin parteneriate corale, cu participarea mai multor formații corale, reunite pe baza unor obiective și afinități comune. Afișele și programele sunt documente elocvente în acest sens.

O mare parte din parteneriate au inclus colaborări cu pianiști, orchestre simfonice, dirijori și soliști din domeniul instituțiilor profesionale. Statistic, corul a colaborat cu 33 de dirijori profesioniști din: Anglia, Belgia, Canada, Elveția, Franța, Grecia, Italia, Irlanda, Japonia, Olanda, Serbia, Spania, România și Venezuela; cu 86 de soliști, în concerte *a cappella* și vocal-simfonice, din: Anglia, Belgia, Canada, Franța, Japonia, România, Ungaria, USA; și cu 14 pianiști din Belgia, Canada, Franța și România.

Experiența managerială dobândită în realizarea parteneriatelor corale se afla inserată în :

Oarcea, I.: *Choral partnerships, cultural interferences with human and social valences* – International multidisciplinary scientific conference on Social sciences and Arts, SGEM 2015, 24.08 – 02.09.2015, Congress Center, Albena Resort, Bulgaria, Conference Programme: PUBLISHERS – 3. Section Education & Educational Research; Comunication, Education and the Society – Interactions and Influences – Poz. 13; ISI Thompson;

Trebuie să precizez rolul echipei manageriale, a implicării tuturor, a respectului pentru program și pentru valorile promovate. Am avut șansa să am în coriștii din Astra parteneri siguri, serioși și dedicați. Niciodată într-un turneu, coriștii nu au preferat supermarketurile în defavoarea vizitelor la muzee, spații istorice sau zone de patrimoniu. Niciodată nu am avut probleme sau conflicte generate de interese materiale sau individuale. Și aceasta înseamnă existența unei culturi personale și comunitare puternice, precum și a unei conștiințe a valorilor personalității care dorește să se îmbogățească permanent.

3.4.2.1. Valențe culturale și socio-umane ale parteneriatelor corale

Fiecare parteneriat coral a avut o încărcătură cultural-muzicală și de comunicare socială unică. Fiecare parteneriat coral a avut valențe artistice și umane speciale și de fiecare dată am fost surprinși de bogăția spirituală pe care o poate aduce evoluția scenică a două formații corale deosebite, precum și forța de comunicare umană ce se răsfrânge asupra tuturor participanților. Am ales, spre exemplificare, două proiecte, din două spații culturale, deosebite, dar cu aceeași încărcătură artistică și umană, care au avut loc în ultimii ani: turneul de concerte din Franța (2014) și cel din Serbia (2015).

CD – Caleidoscop coral – Coeur *ASTRA* (Brașov-Ro), Direction : Ioan Oarcea, *ISAC Music Production, Brașov – 28.06.2014*. Promovat în turneul din Franța.

Turneul de concerte din Franța, din perioada 07 – 24 .08.2014, a fost realizat în cadrul unui proiect cultural internațional, în colaborare cu Asociația corală franceză *À Cœur Joie* sub deviza tematică : *Interferențe corale româno-franceze cu valențe socio-culturale; interferența valorilor de patrimoniu ale culturii corale românești cu cele ale culturii franceze specifice diverselor comunități regionale: alsacian, normand, breton, basc, provençal.*

În turneul de concerte din Franța corul Astra a colaborat cu nouă formații corale franceze, a fost prezent în șase comunități socio-culturale distincte din: Hombourg-Haut, Busigny, Bohain, Laval-Magné, Niort, Tarbes-Lourdes, Cavaillon și a susținut 10 concerte.

Valențe muzicale: În concertele și recitalurile Corului ASTRA, susținute individual sau în colaborare cu corurile partenere, patrimoniul muzical al creației corale românești au fost o revelație pentru spectatori și toate sălile de concert au fost pline.

Valențe sociale: Întâlnirile dintre coriștii români și cei francezi, precum și cu oficialitățile franceze s-au realizat într-o deschidere de comunicare umană plină de sensibilitate și încărcătură emoțională. Pentru foarte mulți întâlnirea cu mesagerii artei corale românești a fost un prilej de a cunoaște adevărata față a românilor, în condițiile existenței unei campanii de denigrare pe plan internațional.

Detalierea desfășurării proiectului internațional din Franța se găsește inserată în articolul:

Oarcea, I.: *Multicultural interferences, choral, international* – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, • Proceedings of the International Conference „The Science of Music – Excellence in Performance”, November 22–24, 2016 Brasov, Romania Vol. 9 (58) Series VIII Special Issue No. 2 – 2016; ISSN 2344-200X, ISSN-L 2344-200X, (p. 219)

Parteneriatul cultural cu Corul LICEUM din Kragujevac, Serbia realizat în vara anului 2015, prin participarea corului din Serbia la Festivalul Coral Internațional *Transilvania CorFest* de la Brașov și participarea Corului ASTRA la *Festivalul Coral Internațional de la Kragujevac*, Serbia.

Valențe muzicale: Corul din Serbia a avut o prestație interpretativă excelentă, realizată de un cor tânăr, plin de sensibilitate, disponibilitate și forță expresivă. Maniera de cânt specifică vocalității slave, cu un timbru rotund, bogat în armonice și cu o amplitudine dinamică impresionantă, a pus în evidență îndeosebi creația corală ortodoxă sârbă.

Corul ASTRA în prestația sa din Serbia, unde a interpretat un repertoriu eclectic sub deviza *Choral Harmonies – Choral Polychromies*, a fost apreciat pentru expresia largă a culorilor timbrale, suplețea tempo-urilor și afectivitatea emoției transmisă prin creațiile interpretate. Expresia muzicală complementară a celor două coruri s-a amplificat prin schimbul de dirijori și realizarea unor ateliere masterclass în care fiecare cor a luat contact cu creația corală interpretată de corul partener și totodată cu o altă manieră dirijorală. În Serbia, coriștii prezenți la festival și care aparțineau corurilor din Bulgaria, Grecia, Republica Macedonia, România, Serbia, Slovenia și Turcia, au participat la un masterclass în care au descoperit vibrația emoțională a creației corale din Serbia.

Valențe umane: În condițiile existenței, încă, a unei situații sensibile în balcani, mesagerii artei corale sârbe ne-au dezvăluit spiritul unui popor plin de sensibilitate, în care valorile umane ale demnității și respectului reciproc sunt trăite cu sfințenie. Prietenia sinceră dintre români și sârbi se manifestă încă printr-o corespondență bilaterală abundentă.

În plan academic relațiile de colaborare dintre Facultatea de Muzică din Brașov și Facultatea de Muzică din Belgrad se manifestă prin prezența a doi profesori universitari din Belgrad în comitetul științific al conferinței *Știința muzicii*, organizată la Brașov.

Cele două turnee și parteneriate corale, din Franța și din Serbia, două spații culturale europene și totuși cu valențe socio-culturale și politice distincte, au scos în evidență faptul că valorile de patrimoniu cultural sunt în esența lor într-o consonanță perfectă și prin intermediul limbajului muzical coral se poate realiza o comunicare umană excelentă.

Ca sinteză a beneficiilor și deschiderilor pe care le poate realiza comunitatea corală mondială, doresc să evidențiez faptul că prin schimburile corale între formații corale din spații culturale

și comunități administrative și socio-politice distincte se poate schimba percepția umană și politică despre țări și popoare. Imaginea creată în spațiul mass-media și cel politic despre o țară și implicit locuitorii săi este, de foarte multe ori, deformată. În urma întâlnirii dintre coriștii din Astra și persoane care nu au vizitat niciodată România și nu au cunoscut adevărata factură de personalitate și caracter a românilor, aceștia au rămas surprinși de diferența de imagine existentă între percepția denaturată și concepțiile proprii ambigue asupra românilor, formate pe baza unor surse de informare subiective sau incomplete și realitatea concretă. Interpolând această idee la nivel mondial, pe baza experienței contactelor avute și noi am rămas la fel de surprinși de bogăția sufletească și deschiderile umane ale persoanelor întâlnite și aici aș evidenția relația de comunicare deosebită resimțită în Serbia. Cele 47 de parteneriate culturale, sunt mărturia concretă a existenței unei comuniuni de idei și sensibilitate pe care am trăit-o împreună. Mai mult decât atât, în cadrul festivalurilor și reuniunilor corale internaționale, am avut șansa să comunicăm și să colaborăm în concerte cu formații corale din alte spații culturale față de care nu eram implicați în colaborări directe: Venezuela, Țara bascilor, Ucraina, Filipine, Argentina, Africa, ... Una dintre cele mai recente revelații a fost cea din Serbia, unde a existat o comunicare excelentă cu coriștii din Turcia.

Rolul pe care cultura, în general, și manifestările corale, în mod special, îl pot avea în promovarea valorilor umane pe plan internațional, cu efect în configurarea unei percepții reale asupra comunităților naționale, se regăsește detaliat în articolul de mai jos:

Oarcea, I.: *Means and aims in the approach of non-verbal communication in music* – Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Vol.6 (55) No.1 – 2013 Series VIII – Performing Arts, ISSN 2344-200X (Print) ISSN-L 2344-200X (Online), ISSN 2344-2018 (CD-ROM), EBSCO, CEOOL

Relevarea virtuților socio-umane ale limbajului coral, a fost imboldul motivațional prin care obiectivele Corului Astra s-au îndreptat exclusiv spre parteneriate corale, în care coriștii comunică într-o stare de vibrație comună. Pornind de la experiențe concrete, cu efect negativ, am evitat concursurile, care pot da naștere la conflicte, orgolii și lipsa comunicării umane.

Cunoașterea reală și complexă a unei țări nu se poate realiza decât prin contactul direct cu spațiul său geografic, istoric și cultural. În acest sens, schimburile culturale între coruri ne-au permis să descoperim lumea mirifică, geografică și istorică a atâtor țări și regiuni din Europa și Canada. Bugetul personal al coriștilor – și aici mă refer atât la români cât și la străini – nu le-ar fi permis să viziteze atâtea regiuni ale globului dacă nu ar fi existat facilitățile de ordin

financiar oferite de comun acord. Majoritatea schimburilor s-au realizat în familii, acolo unde se poate cunoaște sufletul unei națiuni, în spațiul genetic al comunității umane – familia. Sunt sute de exemple pe care le-am trăit personal, sau pe care le-au trăit coriștii români și străini, în care s-au legat prietenii permanente în urma perteneriatelor realizate. Spațiul temporal și emoțional al unui concert nu este suficient, trebuie să existe comunicarea directă.

3.4.3. Festivalul Coral Internațional de la Brașov – *Transilvania CorFest*

Informațiile inserate în prezentul capitol și textele citate, ca prezentare a manifestării, sunt preluate din pliantele program ale festivalului.

Festivalul Coral Internațional de la Brașov, este conceput ca o săptămâna de cânt coral, cu ateliere de studiu masterclass, concerte, serate corale, conferințe și activități turistice. Promovat la Brașov, prima ediție a avut loc în anul 1996, urmată apoi de încă șase ediții – 1999, 2002, 2005, 2013, 2015, 2016.

Ca director fondator și organizator al tuturor edițiilor, am dorit ca festivalul „să ofere iubitorilor de artă un loc de întâlnire în jurul muzicii corale și a tradițiilor muzicale ale diferitelor culturi naționale, în scopul înțelegerii și apropierii între popoare”. Festivalul își propune, integrarea culturii corale românești în circuitul valorilor culturii universale și promovarea Universității *Transilvania* ca centru universitar multicultural internațional.

Festivalul se adresează tuturor iubitorilor artei corale, coriști amatori și profesioniști, studenți ai facultăților de muzică, elevi, compozitori, dirijori și muzicologi, români și străini. În plan profesional festivalul își propune creșterea calității interpretative a corurilor și dirijorilor, iar în plan educativ, festivalul este o modalitate practică de perfecționare profesională și managerială. Festivalul este totodată un spațiu al comunicării socio-culturale care duce la configurarea unor noi proiecte și parteneriate culturale.

O privire statistică este suficientă pentru a demonstra amploarea pe care a cunoscut-o această formă de manifestare a muzicii corale, pe parcursul celor șase ediții care au avut loc:

Ediția 1996 – 4 ateliere, 15 coruri, 22 dirijori, 34 concerte

Ediția 1999 – 7 ateliere, 16 coruri, 24 dirijori, 49 concerte

Ediția 2002 – 12 ateliere, 25 coruri, 50 dirijori, 70 concerte

Ediția 2005 – 12 ateliere, 21 coruri, 34 dirijori, 50 concerte,

Ediția 2013 – 6 ateliere, 13 coruri, 17 dirijori, 26 concerte

Ediția 2015 – 9 ateliere, 19 ansambluri, 32 dirijori, 37 concerte

Ediția 2016 – 2 ateliere: canto și dirijat coral

Detalii suplimentare se regăsesc în arhiva destinată fiecărei ediții, precum și în următoarele documente publicate:

Oarcea, I. : *Festivalul Coral Internațional de la Brașov*, în, *Jurnal Coral "a cappella"*, București, Anul II Nr.1 / 2003, p. 49 – 54.

Oarcea, I. : *Festivalul coral internațional de la Brașov*, în volumul *Portretele muzicii românești*, editor Petruța-Maria Măniuț, Universitatea „Transilvania”, Brașov, 2008, ISBN 1843-2891, p. 67 – 78.

Oarcea, I. : *Cântarea corală, modalitate specifică de exprimare socio-culturală*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2010, ISBN 978-973-1910-73-4 (p.61–68)

Oarcea, I. : *Festivalul Coral Internațional Transilvania CorFest*, Brașov, 13-18 iulie 2015, Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Muzică. 84 pag.

Pentru a ilustra dimensiunea și diversitatea manifestărilor precum și a participanților la festival am să inserez câteva date semnificative, din ediția 2015, extrase din raportul final al festivalului care a fost prezentat participanților și susținătorilor financiari.

Festivalul a fost un proiect cultural internațional, finanțat de Consiliul Local și Primăria Municipiului Brașov și organizat de Universitatea *Transilvania* din Brașov, Facultatea de Muzică în colaborare cu *Asociația Română de Cânt Coral*, *Federația Corală Internațională À Cœur Joie*, Liceul de Muzică *Tudor Ciortea* și Inspectoratul Școlar al Județului Brașov

Transilvania CorFest – Festival Coral Internațional, Ediția a VI-a, 13 – 18.07.2015 – Contract de finanțare nr. 104129 din 12.12.2014 în valoare de 25.792 lei, întocmit cu Primăria Municipiului Brașov, Consiliul Local, Cod web. E3A8, Aprobat cu 89 puncte Nr. 20314/2015

Bucurându-se de o recunoaștere internațională, la actuala ediție a festivalului au participat 19 formații corale și instrumentale, din țară și străinătate – Franța, Republica Moldova, Serbia și Spania – cu un efectiv de 463 coriști, dirijori și soliști. În cadrul celor 9 ateliere repertoriul abordat a cuprins 36 lucrări *a cappella* și două lucrări vocal-simfonice, una din creația clasică-romantică și una experimentală, contemporană. Din cele 37 de concerte susținute, 28 au fost concerte individuale ale formațiilor prezente iar 9 au fost concerte ale atelierelor.

Desfășurarea atelierelor și a concertelor a avut loc în: Facultatea de Muzică, Aula Magna a Universității Transilvania, Centrul Multicultural, Liceul de Muzică *Tudor Ciortea*, Colegiul Național *Andrei Șaguna*, Liceul Teoretic *Andrei Mureșanu*, Biserica Ortodoxă *Sfânta Adormire-Cetate*, Parohia Ortodoxă *Sf. Treime-Cetate*, Biserica Greco-catolică *Sf. Petru*.

Toate concertele s-au bucurat de aprecierea publicului, impresionând prin varietatea și dificultatea repertoriului abordat, dar mai ales prin originalitatea și calitatea excepțională a interpretării. Nivelul artistic deosebit al festivalului se poate observa și din CV-urile formațiilor și dirijorilor, precum și a repertoriilor susținute, dar mai ales din capacitatea coriștilor de a pregăti în cadrul atelierelor un repertoriu nou, învățat în 5 – 6 zile de repetiții; concertele atelierelor fiind adevărate demonstrații de expresivitate interpretativă.

Interesul manifestat față de activitățile festivalului s-a observat și în spațiul virtual face-book unde impactul postărilor din săptămâna desfășurării atelierelor și concertelor a fost 6849 iar al interacțiunilor de 581 contacte – situație statistică menținută mult timp și postfestival.

Pentru participanții la festival din alte zone ale țării cât și pentru străinii prezenți la festival, impresia lăsată de comunitatea brașoveană a fost excelentă, iar Municipiul Brașov s-a impus ca o adevărată Capitală Europeană a Culturii.

3.4.3.1. ATELIERE corale – REPERTORII

Program de studiu: zilnic între orele 9h00 – 12h30 și 15h00 – 16h45

ATELIERE MASTERCLASS

Atelier nr. 1. Poveste despre tineri

Dirijori : Mădălina Rucsanda și Iuliana Porcos

Music-hall care prezintă întâmplări petrecute într-o clasă de liceu. Muzica, scenariul, coregrafia, proiecțiile contribuie la realizarea unui spectacol complex și atractiv.

Atelier nr. 2. Coruri pe voci egale

Dirijor : Andrada Mureșan

Programul a cuprins un repertoriu eclectic din creația corală românească și universală:

Can you hear – Bob Chilcott; Ileana – Ian Tausinger; Împreună – Ion Criveanu;

Sing Joy – Mac Huff; Vois sur ton chemin – Bruno Coulais

Atelier nr. 3. Notația, ehurile și diastematica muzicii bizantine

Dirijor : Preot Profesor Nicolae Popescu

Repertoriul abordat a constituit o introducere în cântul și ethosul muzicii bizantine:

La Vecernia mare, glasul al VIII-lea – după Anton Pann; *Deschizând Tu mâna Ta* – Dimitrie Suceveanu și Ion Popescu-Pasărea; *Mărimurile, glasul I* – Anonim; *Mărturisiți-vă Domnului, glasul V* – de Anton Pann; *Lumină lină, glasul II* – Anonim; *Pentru Tine, Doamne, glasul V* – de Chiril Popescu

Atelier nr. 4. Bijuterii ale creației corale românești – cor mixt

Dirijori : Marius Modiga, Ciprian Cucu

Repertoriul a cuprins creații reprezentative din creația corală românească, religioasă și laică: *Cuvine-se cu adevărat* – Șerban Marcu; *Doină și Horă cu strigături* – Nicolae Lungu; *Jieneasca* – Gheorghe Șoima; *Zamfira* – Gheorghe Danga; *Tatăl nostru* – Vladimir Ciolac

Atelier nr. 5. Rezonanțe corale latino-americane – cor mixt

Dirijor : Ioan Oarcea

Repertoriul abordat a cuprins creații corale de inspirație folclorică, latino-americană:

A que florezca mi pueblo – Arr. Vivian Tabbush; *Dulce Jesus mio* – Anonim, sec. XVIII; *Plantita de alheli* – Anonim; *Rosa amarela* – Heitor Villa-Lobos; *Tonada* – Harm. Nestor Zadoff.

Atelier nr. 6. Creația corală sârbă de inspirație religioasă și folclorică – cor mixt

Dirijor: Miloje Nikolić Serbia

Repertoriul abordat a cuprins creații reprezentative pentru cultura corală sârbă :

Akatist Bogorodici, odlomak – Stevan Stojanović Mokranjac (1856–1914) [*Akathistos to the Holy Virgin* – excerpts] * *Radujnja, nevjesto* [*Rejoice, O Bride Unwedded*] * *Aliluja* [*Alleluia*] * *Kondak, Vozbranoj vojvodje* [*Kontakion, O Victorious Leader*] ; *Jesenske noći* – Josip Slavenski (1896 – 1955) iz ciklusa *Šest narodnih* [*Autumn Nights* – from the cycle *Six Folk Songs*] ; *Muha i komarac* – Miloje Milojević (1884 – 1946) [*The Fly and a Mosquito*] ; *Oj, Moravo* – Ivan Marković ; *Otče naš* – Josif Marinković (1851 – 1931) iz Liturgije Sv. Jovana Zlatoustog [*Our Father* – from: *The Liturgy of St. John Chrisostomos*] ; *Svjati Bože (iz Opela)* – Stevan Hristić (1885 – 1958) [*Holy God* – from *Orthodox Requiem*] ; *Tebe pojem* – Stevan Stojanović

Mokranjac (1856 – 1914) iz Liturgije Sv. Jovana Zlatoustog [*We Praise Thee – from: The Liturgy of St. John Chrisostomos*]

Atelier nr. 7. MISA în Sol Major de Franz Schubert *Atelier vocal-simfonic*

Orchestra simfonică a Facultății de Muzică din Brașov

Dirijor : Ciprian Țuțu

O lucrare de patrimoniu a creației vocal-simfonice.

Atelier nr. 8. Bonzo Nuni Mu Zulu de Norbert Ott *Atelier vocal-simfonic*

Orchestra simfonică a Facultății de Muzică din Brașov

Dirijor : Norbert Ott Franța

Lucrarea reprezintă o creație contemporană, construită pe teme de referință ale muzicii africane. Premieră mondială sub conducerea compozitorului.

Atelier nr. 9. Tehnica orchestrală în lucrări de referință ale clasicismului

Orchestra *Jesus Guridi* de la Sociedad Coral Bilbao, Spania

Dirijor : Radu Hamzea Spania

Repertoriul a cuprins creații orchestrale, concertante și vocal-simfonice:

George Enescu – *Preludiu la unison*; Antonio Vivaldi – *Laudamus te* (Duet din GLORIA) Solo : Angela Gibă și Orsolya Lovenberger ; Mauro Giuliani – *Concert în La Major*, Solist Chitară: Leonardo Alonso; Felix Mendelssohn-Bartholdy – *Simfonia a V-a, "Reformată"*; Ludwig van Beethoven – *Fantezia pentru pian, cor și orchestră, op.80*, Solist Pian: Botond Szöcs, Corul de cameră ASTRA – Dirijor Ioan Oarcea; Georg Friedrich Haendel – *Aleluia*, Corul de cameră ASTRA – Dirijor Ioan Oarcea

3.4.3.2. CONCERTE

LUNI – 13.07.2015

ora 19.00 AULA *Sergiu Chiriacescu* a Universității *TRANSILVANIA*

Deschiderea festivă – Concert Vocal–Simfonic

Stagiunea de concerte a Universității *TRANSILVANIA* – Facultatea de Muzică

Soliști: Szöcs Botond – Pian; Leonardo Alonso – Chitară;

Angela Gibă – Soprano; Lovenberger Orsolya – Mezzo-soprano

Orchestra *Jesus Guridi* de la Sociedad Coral de Bilbao, Spania – Dirijor, Radu Hamzea

Corul de cameră ASTRA din Brașov – Dirijor, Ioan Oarcea

MARTI – 14.07.2015

ora 17.00 Biserica Ortodoxă Română „Sf. Treime” – Cetate, Braşov

Corul ECCLESIA din Dorna Candrenilor – Dirijor, Pr. Doroftiese Gabriel Gheorghişă

Corul CONCENTUS din Braşov – Dirijor, Marius Modiga

Corul GHEORGHE DIMA, al Facultăţii de Muzică din Braşov – Dirijor, Ciprian Țuțu

ora 18.00 CORESI Shopping Resort

Corul Academic de cameră LICEUM din Kragujevac, Serbia – Dirijor: Miloje Nikolić

ora 20.00 Liceul de Muzică „Tudor Ciortea” din Braşov – Sala festivă

Interferențe vocal-instrumentale

Grupul coral VALURILE DUNĂRII din Brăila – Dirijor: Marius Mugur Anghelescu

MIERCURI – 15.07.2015

ora 16.30 Biserica Greco-catolică „Sf. Petru”, Str. Zizinului, Braşov

Grupul coral VALURILE DUNĂRII din Brăila – Dirijor, Marius Mugur Anghelescu

Corul VOX ANIMI din Sighișoara – Dirijor, Rodica Proteasa

Corul ANCHE MUSICA din Ploiești – Dirijor, Amalia Secrețianu

Corul GEORGE ENESCU din Bălți, Republica Moldova – Dirijor, Ana Cușcenco

ora 20.00 AULA *Sergiu Chiriacescu* a Universității *TRANSILVANIA*

Corul VOX ANIMI din Sighișoara – Dirijor, Rodica Proteasa

Corul ANDREI ȘAGUNA, din Braşov – Dirijor, Andrada Mureșan

Corul ECCLESIA din Dorna Candrenilor – Dirijor, Pr. Doroftiese Gabriel Gheorghişă

Corul CONCENTUS din Braşov – Dirijor, Marius Modiga

Corul GHEORGHE DIMA, al Facultăţii de Muzică din Braşov – Dirijor, Ciprian Țuțu

JOI – 16.07.2015

ora 17.00 Biserica Ortodoxă Română „Adormirea Maicii Domnului” – Cetate

Corul A TRAVERS CHANTS din Busigny, Franța – Dirijor, Mary-Jane Varès

Corul de cameră ASTRA din Braşov – Dirijor, Ioan Oarcea

Corul Academic de cameră LICEUM din Kragujevac, Serbia – Dirijor, Nikolić

ora 20.00 AULA *Sergiu Chiriacescu* a Universității *TRANSILVANIA*

Corul A TRAVERS CHANTS din Busigny, Franța – Dirijor, Mary-Jane Varès

Corul GEORGE ENESCU din Bălți, Republica Moldova – Dirijor, Ana Cușcenco

Corul Academic de cameră LICEUM din Kragujevac, Serbia – Dirijor, Miloje Nikolić

Corul APPASSIONATO din Târgoviște – Dirijor, Florin Emil Nicolae Badea

VINERI – 17.07.2015

ora 18.00 CORESI Shopping Resort

Corul GEORGE ENESCU din Bălți, Republica Moldova – Dirijor, Ana Cușenco

ora 20.00 AULA *Sergiu Chiriacescu* a Universității *TRANSILVANIA*

Corul ANCHE MUSICA din Ploiești – Dirijor, Amalia Secrețianu

CONCERTUL ATELIERELOR

A4. Bijuterii ale creației corale românești – Dirijor, Marius Modiga

A1. Poveste despre tineri – Dirijori, Mădălina Rucsanda, Iuliana Porcos

A7. Misa în SOL de Franz Schubert – Dirijor, Ciprian Țuțu

A8. Bonso Nuni Mu Zulu de Norbert Ott – Dirijor, Norbert Ott

SÂMBĂTĂ – 18.07.2015

ora 18.00 Biserica Ortodoxă Română „Adormirea Maicii Domnului” – Cetate

CONCERTUL ATELIERELOR CORALE

A3. Notația, ehurile și diastematica muzicii bizantine – Dirijor, Preot Nicolae Popescu

Concertele corurilor participante

Corul PASTORALA din Focșani – Dirijor, Dumitru Săndulachi

Corul Ioan Cristu DANIELESCU din Ploiești – Dirijor, Valentin Gruescu

ora 20.00 AULA *Sergiu Chiriacescu* a Universității *TRANSILVANIA*

CONCERTUL ATELIERELOR CORALE

A5. Rezonanțe corale latino-americe – Dirijor, Ioan Oarcea, Cristina Puia

A2. Coruri pe voci egale – Dirijor, Andrada Mureșan

A6. Creația corală sârbă de inspirație folclorică – Dirijor, Miloje Nikolić

Corul PASTORALA din Focșani – Dirijor, Dumitru Săndulachi

Recital – Cvintetul ANATOLY

ÎNCHIDEREA FESTIVĂ a FESTIVALULUI

4. Concluzii cu privire la relevanța și originalitatea contribuțiilor personale

Prin raportare la cele patru direcții specifice ale domeniului de interes profesional, relevanța și originalitatea contribuțiilor personale, poate fi sintetizată astfel:

4.1. Contribuții la dezvoltarea activității didactice și educației muzicale

Abordarea didactică personală ca profesor de educație muzicală a avut ca preocupare de fond valorificarea creativă a cântecului, ca expresie fundamentală a limbajului muzical – modalitate de comunicare cu valențe umane, care promovează, cu rol formativ, valori estetice fundamentale și se adresează preponderent afectivității. Relevante și impresionante sunt culegerile repertoriale, precum și interpretările realizate de diferite ansambluri corale.

O educație muzicală bazată pe stimularea creativității, realizată prin practică interpretativă, vocală sau instrumentală, are un rol stimulator și determinant în realizarea performanței școlare și a dezvoltării personalității și caracterului. De o importanță specială consider activitatea de formare a culturii vocale a sute de coriști, ținând seama de calitățile și defectele fiecărei voci. Relevantă în acest sens consider a fi eficiența educativă a suporturilor de curs, studiilor de cercetare și cărților publicate.

În primii 10 ani de activitate didactică, ca profesor de educație muzicală la Școala Generală din Budila am experimentat cu rezultate excelente virtuțile muzicii în stimularea și prevenirea dezangajării și abandonului școlar, prin formarea muzicală a peste 100 de instrumentiști; iar în ultimii 20 de ani ca profesor și director la Liceul de Artă/Muzică am avut o contribuție importantă în formarea și promovarea excelenței școlare.

Ca profesor de dirijat relevante consider a fi rezultatele profesionale ale foștilor studenți, care își desfășoară activitatea ca profesori și dirijori apreciați pentru rezultatele obținute; o mare parte dintre ei activează ca profesori în instituțiile de învățământ vocațional sau își continuă pregătirea în alte forme de învățământ.

Contribuția originală prin care mi-am desfășurat activitatea ca profesor de educație muzicală, teoria muzicii, dirijat coral sau cea de manager s-a manifestat atât în planul expresivității interpretative precum și a abilităților psiho-pedagogice de inter-relaționare.

4.2. Contribuții la promovarea culturii corale românești

Repertoriile corale de la cursul de Dirijat coral cuprind cele mai reprezentative creații corale românești, promovate și în concertele susținute. Totodată, participarea interpretativă la concertele, proiecte educative, parteneriate, ateliere masterclass interactive, desfășurate pe plan național și internațional reprezintă manifestări socio-culturale unice în care s-au promovat un număr impresionant de creații din patrimoniul culturii muzicale corale românești.

Prezența ca dirijor în manifestări artistice naționale și internaționale a contribuit la promovarea creației corale și a culturii românești, prin concertele și atelierele masterclass. Cele 47 de parteneriate corale coordonate, precum și sutele de concertele susținute pe plan internațional, au scos în evidență originalitatea valorilor de patrimoniu ale culturii românești în interferența lor consonantă cu alte culturi, din spațiul european sau extraeuropean, precum și faptul că, prin intermediul limbajului muzical se poate realiza o comunicare umană excelentă care poate schimba percepția umană și politică despre țări și popoare.

Performanțele corului Astra sunt impresionante prin acuratețea și expresivitatea interpretării, diversitatea și complexitatea repertoriului abordat și mai ales prin impactul muzical și social pe care îl are în viața corală națională și internațională. Relevante sunt cele peste 500 de concertele *a cappella* și cele 80 de concertele în care s-au interpretat 45 creații vocal-simfonice, precum și înregistrările pe CD și DVD care atestă calitățile interpretative ale corului.

4.3. Contribuții relevante în managementul cultural, instituțional și coral

Realizările manageriale ca director al liceului de artă / muzică, inspector școlar și membru în comisia națională de muzică se reflectă în proiectele, programele, festivalurile și concursurile coordonate ca director, sau evaluate ca membru în juriu, precum și în documentele cu relevanță națională la elaborarea cărora mi-am adus contribuția.

În activitatea personală ca manager al Liceului de Artă și/sau inspector școlar am pus permanent în centrul preocupărilor de fond realizarea unei educații pluridisciplinare prin îmbinarea sincretică a studiului disciplinelor de cultură generală cu cele de specialitate. În planul formării personale rezultatele excelente, performante la nivel național și internațional

au fost rezultatul stimulării creativității personale a profesorilor și elevilor, prin promovarea democratică și obiectivă a excelenței în performanță.

Contribuții relevante și originale în domeniul managementului cultural sunt manifestările culturale – festivaluri, concursuri, parteneriate și reuniuni corale, ateliere masterclass – coordonate din postura de dirijor, președinte al *Asociației Române de Cânt Coral* și membru în consiliile de administrație a asociațiilor corale internaționale.

Organizarea din poziția de director coordonator a Festivalului Coral Internațional de la Brașov, *Transilvania CorFest*, este o realizare de excepție cu rezonanță internațională.

Responsabilitățile manageriale asumate în cadrul Facultății de Muzică se reflectă prin realizările obținute.

4.4. Contribuții la creșterea calității și vizibilității instituționale

Prin manifestările organizate și rezultatele obținute, vizibilitatea instituțional-educativă și cultural-interpretativă a învățământului vocațional și culturii comunitare brașovene a avut o ascensiune valorică semnificativă.

Activitățile educative și culturale cu deschidere internațională – concerte, festivaluri, proiecte și parteneriate – au reprezentat tot atâtea momente de promovare instituțională cu efecte în proiectarea și realizarea a noi manifestări atât în domeniul activităților cultural-educative precum și cel al cercetării științifice.

Festivalul Coral Internațional *Transilvania CorFest* a oferit tuturor participanților un cadru de socializare corală de excepție, promovând Universitatea *Transilvania* din Brașov ca un spațiu cultural internațional, iar impresia lăsată de comunitatea brașoveană participanților la manifestările culturale organizate a fost excelentă.

B.2. PLANURI DE EVOLUȚIE A CARIEREI ACADEMICE

Realizări științifice și profesionale

Obiective prioritare, direcții de orientare

Evoluția carierei personale nu poate fi decât un proces dinamic de continuare a direcțiilor și orientărilor reflectate în activitatea anterioară, cu acumulări valorice create focalizate pe domenii de interes personal și profesional. Experiența dobândită în activitatea didactică, de cercetare și mai ales cea de interpretare a muzicii corale constituie fondul de cunoștințe și deprinderi care să asigure o coordonare academică a viitorilor studenți, aflați în diverse nivele de pregătire profesională: licență, masterat sau doctorat. Doresc să continui activitatea de coordonare a lucrărilor științifice promovate de studenți în sesiunile de comunicare științifică și a celor de finalizare a studiilor de licență și masterat. Obținerea atestatului de abilitare și recunoașterea capacității de îndrumare a lucrărilor de doctorat ca obiectiv imediat al demersului personal îmi oferă posibilitatea dezvoltării profesionale prin implicarea personală în dezvoltarea unor teme de cercetare promovate de viitorii doctoranzi, și, în același timp să contribuie prin experiența profesională proprie la lărgirea sferei de cunoaștere a acestora.

Implicarea în competițiile universitare de proiecte și granturi de cercetare științifică, în calitate de director/coordonator sau membru al echipei de cercetare, reprezintă o deschidere spre demersuri complementare activității didactice.

Coordonarea sesiunii de comunicări științifice, *Știința muzicii – Excelența în performanță*, constituie un alt obiectiv al activității profesionale.

În afara activității de îndrumare a studenților, contribuția personală la dezvoltarea fondului bibliografic de documentare și formare profesională a viitorilor muzicieni, la toate nivelurile de pregătire, se va materializa prin editarea unor lucrări atât în domeniul educației muzicale vocaționale, cât și a dirijatului coral.

În sinteză, evoluția personală a carierei academice, ca profesor și coordonator de doctorat, vizează direcții de abordare, formare și dezvoltare complexă, în următoarele domenii de activitate: activitatea didactică, activitatea de cercetare, activitatea interpretativă, dirijorală și activitatea managerială.

1. ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Formarea profesională a unui dirijor cu personalitate interpretativă presupune însumarea unor valențe complexe de natură muzicală, pedagogică, psihologică și managerială. În acest sens, obiectivul primordial al demersului didactic va urmări, pe parcursul tuturor activităților desfășurate formarea și dezvoltarea integrală a acestor virtuți și competențe, care trebuie să se regăsească în personalitatea și manifestările viitorului muzician dirijor.

Pregătirea pentru viața profesională a muzicianului-dirijor presupune dezvoltarea capacității creative a acestuia de a se adapta celor mai diverse tipuri de situații, atât la nivel muzical cât și social, pentru că, probabilitatea ca în activitatea viitorului profesor să existe formații și interpreți la nivelul exigențelor profesionale din facultate sunt minime.

În perioada studiilor masterale și de doctorat, studenții vor fi coordonați în abordarea interpretativă a unor creații complexe, de amplă dimensiune, vocal-simfonice, sau specifice tehnicii componistice contemporane. Formarea capacității de abordare interpretativă a unor creații corale din cele mai diverse arii stilistice, este dezideratul final al pregătirii absolventului studiilor de master sau doctorat.

2. ACTIVITATEA DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ ȘI PROFESIONALĂ

O instituție universitară de profil muzical este asemenea unui laborator în care se dezvoltă și se promovează valorile artei muzicale autentice și de perspectivă.

2.1. Coordonarea activității de cercetare din cadrul Facultății de Muzică

Conform responsabilităților care decurg din funcția de Prodecan cu cercetarea, direcțiile de coordonare vizează manifestările și proiectele de cercetare și creație artistică din: Institutul de Cercetare și Dezvoltare Tehnologică (ICDT) și Conferința Internațională *Știința muzicii*.

- a) Centrul de cercetare *Știința muzicii – Excelență în interpretarea muzicală*, din cadrul Institutului de Cercetare și Dezvoltare Tehnologică (ICDT)

Obiectivele și direcțiile de cercetare din cadrul ICDT sunt precizate în documentele facultății și vizează proiectarea, evaluarea și promovarea rezultatelor activităților desfășurate pe plan național și internațional, prin forme de manifestare specifice specializării muzică.

Un proiect cu efecte benefice în planul dezvoltării profesionale și al deschiderii spre viața culturală internațională, pe care doresc să îl implementez în cadrul laboratorului din ICDDT, este indexarea creației corale românești în baza de date a programului *MUSICA International*. Poziția de membru al consiliului de administrație al Asociației Corale Internaționale, ACJ, îmi facilitează prezența în bordul de conducere al programului *MUSICA Internațional*, care este un proiect oficial al *Federației Internaționale pentru Muzică Corală*, vizând indexarea repertorială a pieselor corale din toată lumea într-o bancă de date, multilingvistică, unică. În urma prezenței la Facultatea de Muzică din Brașov a Dr. Jean Sturm de la Universitatea din Strasbourg, director executiv al programului *Musica International*, oportunitatea implementării proiectului în România, sub egida Universității *Transilvania*, este realizabilă. Proiectul organizării unei sesiuni de formare *Musica* la Universitatea din Brașov, în cadrul ICDDT, are ca obiectiv realizarea unei întâlniri de lucru a tuturor celor interesați, care, în timpul unei săptămâni de lucru, vor învăța cum să utilizeze cât mai eficient banca de date și totodată cum să introducă în baza de date noi piese corale, îmbogățindu-și astfel propriile cunoștințe personale despre creația corală.

Proiectul se adresează beneficiarilor interesați, preponderent din centrele universitare din România, dar și din țările din Europa centrală și de Sud-Est. O echipă *Musica* va fi prezentă la Brașov pentru a asigura atât buna funcționare a bazei informatice cât și pentru a învăța participanții la sesiune cum să utilizeze banca de date într-o modalitate cât mai optimă.

Percepția internațională a proiectului și schimbul de valori culturale duce la realizarea unei activități benefice și pasionante, pe baza unui repertoriu coral divers, din toată lumea.

b) Conferința Internațională *Știința muzicii – Excelență în performanță*

Profilul conferinței este detaliat în programul de promovare și integrarea conferinței în rândul manifestărilor științifice internaționale cu o cotație valorică, științifică, în BDI și ISI Thompson, constituie un alt obiectiv al activității profesionale.

Pentru buna desfășurare a activităților didactice la cursuri, seminarii și laboratoare, și pentru valorificarea rezultatelor manifestărilor artistice desfășurate în cadrul facultății – recitaluri, concerte, spectacole multimedia, ... ca proiecte de viitor am în vedere:

- preluarea, dotarea la standarde profesionale și utilizarea eficientă a Studioului de înregistrări, din cadrul spațiului acordat facultății în Complexul Memorandumului;

- dotarea la parametrii profesionali a laboratorului *Științele muzicii*, pentru asigurarea condițiilor optime de desfășurare a activităților didactice care necesită aparatură de redare muzicală (audio și video) precum și tehnică de calcul.

2.2. Coordonarea activității de cercetare științifică a studenților – Practica artistică

Redactarea unui articol de muzicologie, original și personal, pe baza unui studiu de cercetare tematică aprofundată este un demers științific ce presupune cunoștințe și tehnici de analiză muzicologică, informare bibliografică obiectivă și o redactare finală originală, coerentă și bine structurată, care să ofere claritate și veridicitate tuturor afirmațiilor inserate. Realizarea unei cercetări eficiente impune stabilirea și respectarea reperelor atingerii obiectivelor și standardelor de calitate ale conținutului și imaginii scrise a textelor elaborate.

Practica artistică, dirijorală și vocal-interpretativă a studenților, ca modalitate de formare profesională, vizează stăpânirea tehnicii dirijorale și formarea capacității de comunicare și coordonare a unui ansamblu. Pentru dezvoltarea profesională individuală, studenții vor fi încurajați să participe ca interpreți și formatori de ansambluri de muzică de cameră și corale, sau să activeze în formații consacrate din aria lor comunitară sau de activitate.

2.3. Seratele muzicale ale Facultății de Muzică – critica muzicală

Unul din domeniile cercetării muzicale, cu impact asupra formării unor judecăți de valoare privind calitatea interpretativă a unor manifestări artistice este *critica muzicală*. Stabilirea unor criterii analitice și standarde de evaluare a nivelului calitativ al unei interpretări sau a unei creații muzicale, reprezintă o școală a formării unei gândiri analitice profesionale.

Seratele muzicale ale Facultății de Muzică pot reprezenta o formă de manifestare a creativității în domeniul interpretării și criticii muzicale în care evoluează atât studenți cât și profesori ai facultății. În cadrul seratelor se pot prezenta și analiza atât lucrările de muzicologie ale profesorilor, apărute la diverse edituri, cât și creațiile personale ale acestora.

2.4. Cultura vocală individuală și colectivă – modalități și procedee de formare și dezvoltare a auzului și culturii vocale

Una dintre problemele fundamentale cu care se confruntă oricare dirijor, este problema intonației juste și capacitatea interpretului de a susține vocal un discurs intonațional printr-o frazare corectă și expresivă, de aceea, formarea vocii individuale și corale este elementul

primordial în dezvoltarea unei culturi corale profesionale. Cum realizăm cultura vocală, care sunt tehnicile de lucru, care sunt dificultățile de realizare, care sunt variantele posibile în abordarea studiului ? – sunt întrebări care au o sumedenie de răspunsuri posibile; diversitatea infinită a construcției anatomo-fiziologice și de relaționare expresivă a ființei umane dă naștere la o sumedenie de modalități și tehnici de omogenizare intonațională, ritmică și expresivă, iar omogenizarea intonațională este tot atât de dificilă ca și omogenizarea și armonizarea socială. În acest sens am în vedere aprofundarea practică a culturii vocale, vizând două direcții ale interpretării corale: dezvoltarea auzului, cu implicații majore în tehnica citirii partiturilor și cultivarea vocii individuale, cu implicații asupra acurateții și omogenității intonației de ansamblu.

În capitolul 3.1.1., care trata *Rolul disciplinei Dirijat cor în sistemul de învățământ și viața social-culturală*, atrăgeam atenția asupra dificultăților întâmpinate de absolvenții liceelor vocaționale și studenții facultății de muzică, în lectura solfegistică a partiturilor muzicale. Pe baza experienței didactice și a metodelor deja utilizate, în vederea remedierii situației semnalate am în curs de pregătire editarea a două cărți, una dedicată învățării noțiunilor de *Teoria muzicii prin exerciții practice* și alta privind *Educarea auzului muzical și solfegiului*, tot prin exerciții practice, studii prin care se fundamentează unul dintre elementele de bază ale limbajului muzical, conștientizarea înălțimii sunetului muzical.

2.5. Direcții de cercetare întreprinse în aria muzicologiei, vizând stilistica interpretării corale – cursul de *Stilistică dirijorală*

Caracterul empiric și uniform al viziunii interpretative corale este stadiul primar în care dirijorii reușesc doar realizarea de interpretări corecte fără a oferi versiuni stilistice în consens cu viziunea epocii, genului sau compozitorului, iar modelele de practică interpretativă existente la nivel național nu acoperă întreaga gamă de versiuni stilistice abordabile.

Culorile timbrale, sonoritatea vocalelor, modul de gradare a planurilor dinamice, caracterul și evoluția tempoului și agogicii, modul de atac al sunetelor în atac și grav, sunt elemente de personalizare și identificare stilistică. Dacă creația unui compozitor are în sine diferențe de viziune și gândire conceptuală și implicit interpretativă, cu atât mai mult se impune o gândire diferențiată a interpretării lucrărilor din epoci stilistice diferite. Nuanțele specifice de cunoaștere și individualizare sunt subtile, dar elementele de fond sunt determinante.

Dificultatea identificării variantei stilistice autentice se naște din lipsa modelelor de interpretare originale, mai ales a creațiilor din epoci stilistice și istorice îndepărtate. Riscurile deformării stilistice sunt mari și frecvent întâlnite în interpretările curente, de aceea analiza elementelor de conținut ale tematicii și scriiturii creației interpretate trebuie să ofere soluțiile autentice de interpretare, vizând toți parametrii limbajului muzical.

2.6. Antologia muzicii corale românești – compozitori, creații și interpreți

Este o temă de cercetare muzicologică de maximă importanță culturală națională, cu deschidere internațională. La nivel național catalogarea și publicarea creației corale românești nu are dimensiunea unei antologii reprezentative. Realizarea unui proiect de o asemenea anvergură presupune o documentare amplă și implicarea unui colectiv de muzicieni care să asigure o bază de informare și redactare la nivel național.

Istoria culturii corale trebuie să marcheze, într-o formă sintetică și contribuția corurilor școlare și profesionale la formarea culturii muzicale a comunității din care fac parte, iar realizarea și editarea de micro-monografii ale dirijorilor și formațiilor corale din România, reprezintă o bază de date pentru fondul de patrimoniu al muzicii corale românești. La ora actuală creația corală românească este puțin reprezentată în editurile și bibliotecile internaționale, iar punerea la dispoziția dirijorilor români și străini a unui fond de patrimoniu a creației corale românești este un obiectiv care merită toată atenția.

La întâlnirea de la Kragujevac din 2015 am constatat că în Serbia această problemă este deja rezolvată, creația tuturor compozitorilor sârbi se află indexată și imprimată pe CD și DVD

3. ACTIVITATEA INTERPRETATIVĂ, DIRIJORALĂ

3.1. Creații corale a cappella și vocal-simfonice, în concerte și ateliere masterclass

Finalitatea expresiv-interpretativă a unei creații în concert este produsul activității desfășurate de dirijor în urma studierii partiturii cu formația corală. În tot acest demers de re-creare interpretativă, activitatea dirijorului este un amestec de cunoștințe, tehnici de lucru, intuiție și orientare după maniera interpretativă a unor mari maeștri.

Experiența dirijorală personală și colaborările pe care le-am avut de-a lungul anilor cu dirijori de orchestră, de cor și compozitori mi-au relevat faptul că, în interpretarea muzicală a unei

creații nu există un adevăr unic și infailibil, există doar maniere și orientări stilistice realizate într-o diversitate de forme. Cu toate libertățile și licențele interpretative personale adevărul creației autentice de valoare are limitele ei de variabilitate, integrate semanticii limbajului scris și a coordonatelor stilistice specifice epocii și creatorului; apropierea de adevărul creației autentice este apanajul măiestriei dirijorului interpret.

În afara concertelor curente, *a cappella*, pentru programele de concerte vocal-simfonice am în vedere reluarea unor lucrări din repertoriul corului iar ca proiect nou este realizarea concertului cu Psalmul biblic *Regele David* de Arthur Honegger

3.2. Ateliere corale masterclass, cu promovarea prioritara a creației corale românești

Promovarea creației corale românești în atelierele masterclass este modalitatea cea mai sigură a evidențierii patrimoniului componistic național precum și a expresiei specifice culturii muzicale vocale românești; originalitatea creației unei culturi comunitare fiind elementul de diversitate și îmbogățire spirituală în cadrul policromiei culturii universale.

Direcțiile pe care le am în vedere privind cercetarea didactică se referă la ateliere masterclass de promovare a creației corale românești religioase și laice din diferite epoci stilistice: clasicii muzicii corale românești, compozitori din a doua parte a secolului XX, compozitori contemporani și ateliere masterclass dedicate tematic creației unui singur compozitor.

Participarea studenților facultății de muzică la festivaluri și concursuri naționale și internaționale precum și la ateliere masterclass este o condiție obligatorie a deschiderii lor spre universul interpretării originale și o necesitate a formării și dezvoltării personale, atât în latura creativității interpretative, ca și corist cât și în cea managerială, ca dirijor.

4. MANAGEMENT CULTURAL

4.1. Festivalul Coral Internațional de la Brașov, *Transilvania CorFest*,

Integrarea festivalului în circuitul manifestărilor internaționale este deja realizată prin intermediul *Asociației Române de Cânt Coral*, care face parte din structurile corale asociative internaționale. Cele șapte ediții ale Festivalului Coral Internațional de la Brașov, au demonstrat nu numai capacitatea Brașovului de a organiza o manifestare internațională de anvergură, dar și interesul iubitorilor artei corale din țară și străinătate de a veni la Brașov.

Realizarea ediției din 2018 a Festivalului Coral Internațional *Transilvania CorFest*, aflat sub patronajul Universității Transilvania, este în curs de pregătire și promovare.

În urma întâlnirii avute în cadrul consiliului de administrație a *Forumului Coral Balcanic* – Kragujevac, Serbia, 16 – 21 august 2015, se dorește ca Universitatea din Brașov să devină centru de coordonare și dezvoltare a culturii corale între țările membre ale forumului. Este un proiect generos cu efecte benefice atât în plan cultural cât și al comunicării regionale, iar una din preocupările forumului se referă la realizarea unei antologii corale a țărilor balcanice.

Reactivarea Concursului Coral *Gheorghe DIMA*, ca parte integrantă a Festivalului Coral Internațional *Transilvania CorFest* este un alt deziderat al Facultății de Muzică.

După modelul festivalurilor internaționale, Facultatea de Muzică poate aborda implicarea sa într-o manifestare de o asemenea anvergură ca modalitate de educație practică a studenților în vederea pregătirii lor profesionale, printr-o deschidere culturală la nivel internațional.

4.2. Parteneriate culturale cu instituții și formații naționale și internaționale

Parteneriate și proiecte culturale posibil de implementat în cadrul Facultății de Muzică:

- cu instituțiile educative și culturale profesioniste din Brașov: Liceul de Muzică *Tudor Ciortea*, Filarmonica Brașov, Opera Brașov, Muzeul de Artă, Muzeul *Casa Mureșenilor* și Centrul Cultural REDUTA – ca beneficiari ai programelor de studiu ale facultății;
- cu formațiile corale din Brașov – în care există potențiali studenți ai Facultății de Muzică;
- cu formații și instituții culturale naționale – Licee de Artă / Muzică și Facultăți de Muzică, Muzeu, ..., în vederea realizării unor manifestări culturale de anvergură;
- cu facultăți similare care fac parte din *Association Européenne des Conservatoires*, din Bruxelles; asociație din care face parte și Facultatea de Muzică din Brașov;
- cu formații muzicale corale și instrumentale, instituții culturale, profesori, studenți, compozitori, muzicologi și dirijori din străinătate.

În acord cu planul strategic 2016-2020 și strategia de internaționalizare, Universitatea TRANSILVANIA din Brașov oferă anual prin *Fellowship Program* burse rezidențiale pentru tineri cercetători performanți și personalități cu experiență recunoscută internațional, prin două programe: *Transilvania Fellowship for Young Researchers* și *Transilvania Fellowship for Visiting Professors*. Beneficiind de oportunitatea unui asemenea program pentru activitățile didactice și de cercetare vom propune spre implementare proiecte vizând realizarea celor două programe și în Facultatea de Muzică.

Orice schimb informațional sau parteneriat cultural are beneficii pe termen lung asupra tuturor participanților, atât în sfera profesional-muzicală cât și a relațiilor socio-umane.

4.3. Activități muzicale promovate și susținute la Centrul Multicultural – conferințe, medalioane componistice și recitaluri muzicale comentate

Arii tematice posibile:

- Profile componistice – dedicate profesorilor Facultății de Muzică;
- Noutăți editoriale – promovarea volumelor publicate de profesorii Facultății de Muzică;
- Premiile Festivalului-Concurs *George Enescu* – Sebastian Androne, compozitor contemporan, absolvent al Liceului de Muzică *Tudor Ciortea* din Brașov;
- Tineri violoniști brașoveni în Concursul *George Enescu* – Radu Ropotan, Andrei Stanciu, Valentin Șerban;
- Tineri compozitori contemporani – Șerban Marcu, absolvent al Liceului de Muzică *Tudor Ciortea* din Brașov;
- Ștafeta generațiilor – invitați elevii Liceului de Muzică *Tudor Ciortea*;
- Recitaluri tematice – concerte de educație muzicală;
- Profil componistic – dedicat promovării creației compozitorilor mai puțin cunoscuți, dar cu o poziție distinctă în istoria muzicii. Spre exemplu, *Theodore Gouvy* (1819 – 1898), este un compozitor franco-german, cu o creație apreciată în spațiul alsacian. Interesant este că între mostenitorii compozitorului și cei ai familiei artistului plastic Hans Mattis Teutsch există o filiație genetică, necunoscută iubitorilor de cultură din Brașov.

Acestea sunt doar câteva obiective prioritare și direcții de orientare referitoare la dezvoltarea carierei universitare, prin prisma activității didactice, interpretative și de cercetare științifică. Fiecare proiect în sine presupune o încărcătură logistică aparte, iar reușita realizării lui depinde atât de factorul implicării umane cât și al investiției financiare.

Deschiderea culturală și susținerea financiară de care Facultatea de Muzică a beneficiat permanent din partea conducerii universității, atât în investiții privind dotarea materială cu aparatură și instrumente, sau în realizarea festivalului *Transilvania CorFest* și a stagiunii de concerte, îmi dă certitudinea implementării cu succes a proiectelor viitoare, pentru că acestea reprezintă o emblemă a culturii didactice, artistice și socio-comunitare promovate de Universitatea Transilvania din Brașov.

BIBLIOGRAFIE

1. ALEXANDER, Jeffrey & SEIDMAN, Steven – *Cultură și societate: dezbateri contemporane*, Institutul European, Iași, 2001.
2. ALEXANDRA, Liana – *Componistica muzicală – un inefabil demers între fantezie și rigoare*. Universitatea de Muzică, București, 1999.
3. ALEXANDRESCU, Dragoș – *Ghidul dirijorului de cor bisericesc*. Editura Sfântul Gheorghe-Vechi, București, 1998.
4. ALEXANDRESCU, Romeo – *Gabriel Fauré*. Editura Muzicală, București, 1968.
5. ANDONE, George Ștefan – *Varia mathematica*. Editura Tineretului – Lyceum, București, 1969.
6. ANGI, Ștefan – *Prelegeri de Estetică muzicală*. Editura Universității din Oradea, 2004; Vol. I Tom 1,2, Vol. II Tom 1, 2.
7. BANCIU, Gabriel – *Gen, Opus, Formă*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, 2010.
8. BANCIU, Gabriel – *Introducere în estetica retoricii muzicale*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, 2006.
9. BANCIU, Gabriel – *Semnificația estetică a programatismului muzical*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, 2006.
10. BĂLAN, George – *Muzica și lumea ideilor*. Editura Muzicală, București, 1973.
11. BENTOIU, Pascal – *Imagine și sens*. Editura Muzicală, București, 1973.
12. BERLIOZ, Hector – *În lumea cântului*. Editura Muzicală, București, 1982.
13. BERNSTEIN, Leonard – *Cum să înțelegem muzica – concerte pentru tineret*. Editura Muzicală, București, 1982.
14. BLAGA, Lucian – *Trilogia culturii*. Fundația pentru literatură și artă, București, 1944.
15. BOGA, Irina – *Barocul englez, comportament sau temperament*. Editura Muzicală, București, 2011.

-
16. BONDREA, Aurelian – *Sociologia culturii*. Editura Fundației României de mâine, București, 1993.
 17. BOTEZ, Dumitru D. – *Tratat de cânt și dirijat coral*. Consiliul Culturii, București, Vol. I 1982, Vol. II 1985.
 18. BORNAC, Raluca – *Sociologia muzicii vocale*. Editura Adana, Piatra-Neamț, 1998.
 19. BRÎNDUȘ, Nicolae – *Interferențe*. Editura Muzicală, București, 1984.
 20. BRUMARU, Ada – *Arta interpretativă și spiritul contemporan*. în, Studii de muzicologie, vol. VII, București, 1971.
 21. BUCIU, Dan – *Elemente de scriitură modală*. Editura Muzicală, București, 1981.
 22. BUCIU, Dan – *Mic tratat de scriitură modală*. Editura Muzicală GRAFOART, București, 2013.
 23. BUGEANU, Constantin – *Fenomenologia muzicii*. în, Dicționar de termeni muzicali, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984.
 24. BUGEANU, Constantin – *Perspectivile creatoare ale actului dirijoral*. în, Revista Muzica, nr. 9 și nr. 10, București, 1987.
 25. BUGHICI, Dumitru – *Dictionar de forme și genuri muzicale*. Editura Muzicală, București, 1978.
 26. CAILLARD, Philippe – *La direction du chœur*. Edition Philippe Caillard, Paris, Vol.I 1994, Vol. II A, B, 1996.
 27. CALOS, Steliana – *Arta vocală și evoluția spirituală*. Antet XX Press, București.
 28. CANDE, Roland de – *Dictionnaire de Musique*. Microcosme / Seuil, Paris, 1994.
 29. CATRINA, Constantin – *Brașovul enciclopedic. Muzicienii noștri, predecesori și contemporani*. Editura MeCatrin, Brașov, 2014.
 30. CEGOLEA, Gabriela – *Vox mentis*. Editura Europa Nova & Editura Armonia. București, 1995.
 31. COMES, Liviu – *Lumea polifoniei*, Editura Muzicală, București, 1984.
 32. COMES, Liviu, ROTARU, Doina – *Tratat de contrapunct vocal și instrumental*. Editura Muzicală, București, 1986.

-
33. COMIȘEL, Emilia – *Folclorul copiilor*. Editura Muzicală, București, 1982.
 34. CONSTANTINESCU, Grigore – *Madrigal sau magia sunetelor*. Editura Didactică și Pedagogică RA, București, 1995.
 35. CONSTANTIN, Marin, SAVA, Iosif – *Constelația Madrigal*. Editura Muzicală, București, 1988.
 36. CONSTANTINESCU, Grigore – *Lecturi cu ... muzică*. Editura Muzicală, București, 2003.
 37. CORNELOUP, Marcel et BURGARD, Michel – *César Geoffroy, par ses textes*. Edition A Cœur Joie, Lyon.
 38. COSMA, Octavian Lazăr – *Hronicul muzicii românești*. Editura Muzicală, București, Vol. IV 1976, Vol. V 1983, Vol. VI 1984, Vol. VII 1986, Vol. VIII 1988.
 39. COSMA, Viorel – *Enciclopedia muzicii românești*. Editura ARC 2000, București, Vol. 1AB, 2005, Vol. 2B, 2007
 40. COSMA, Viorel – *Muzicieni din România, Lexicon biobibliografic*. Editura Muzicală, București, Vol. I 1989, Vol. II 1999, Vol. III 2001, Vol. IV 2001, Vol.V 2002, Vol.VI 2003.
 41. COSTINESCU, Lucia – *Modele analitice în stilistica muzicală*. în, Akademos, Nr.2^a/1997, Universitatea de Muzică, București.
 42. CSIRE, Iosif – *Educația muzicală din perspectiva creativității*. Universitatea de Muzică, București, 1998.
 43. DANIELOU, Alain – *Sémantique musicale*. Hermann, Paris, 1978.
 44. DENIZEAU, Gérard – *Să înțelegem și să identificăm genurile muzicale*. Editura Larousse Bordas / Editura Meridiane, Tours, 2000.
 45. DONOSE, Vasile – *Imaginarul real*. Editura Muzicală, București, 1990.
 46. DONOSE, Vasile – *Sinteze estetice*. Editura Muzicală, București, 1988.
 47. DRÂMBĂ, Ovidiu – *Istoria literaturii universale*. Vol. II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970.
 48. DUMITRESCU, Alexandru – *Sociologia evenimentului muzical*. în, Akademos, Nr.2a/1997, Universitatea de Muzică, București.
-

-
49. DUȚICĂ, Gheorghe – *Orizonturi componistice*. Editura Muzicală, București, 2016.
 50. DUȚICĂ, Gheorghe – *Universul gândirii polimodale*. Editura Junimea, Iași, 2004.
 51. EISIKOVITS, Max – *Polifonia vocală a Renașterii*. Editura Muzicală, București, 1980.
 52. FAURÉ, Gabriel – *Messe de Requiem, Opus 48*. versiunea 1893, J. HAMELLE & C. Editeurs, Paris, 1994.
 53. FAURÉ, Gabriel – *Messe de Requiem, Opus 48*. versiunea 1900, Edition Peters, Leipzig, 1977.
 54. FIRCA, Clemansa-Liliana – *Modernitate și avangardă în muzica ante și interbelică a secolului XX*. Editura Fundației Culturale Române, București, 2002.
 55. FIRCA, Clemansa-Liliana, FIRCA, Gheorghe – *Texte și concepte în cercetarea sociologică muzicală actual*. în, Studii de muzicologie, vol. XII, București, 1976.
 56. FIRCA, Gheorghe – *Reflexe ale memoriei*. Editura Univers Enciclopedic, București, 1999.
 57. FURTWÄNGLER, Wilhelm – *Carnets 1924 – 1954 suivis d’écrits fragmentaires*. Georg Editeur SA. Genève, 1995.
 58. GARDNER, Howard – *Inteligențe multiple. Noi orizonturi*. Editura Sigma, București, 2006.
 59. GARLOCK, Frank, WOETZEL, Kurt – *Muzica în echilibru*. Editura Făclia, Editura Universității Emanuel, Oradea, 2006.
 60. GÂSCĂ, Nicolae – *Arta dirijorală*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982.
 61. GEOLDEȘ, Avram – *Corul de cameră*. Editura Universității din Oradea, 2000.
 62. GHENEA, Cristian – *Rolul social-educativ al muzicii*. în, Studii de muzicologie, vol. VII, București, 1971.
 63. GIULEANU, Victor – *Melodica bizantină*. Editura Muzicală, București, 1981.
 64. GIULEANU, Victor – *Tratat de Teoria muzicii*. Editura Muzicală, București, 1986.
 65. GOIAN, Gheorghe – *Curs de istoria muzicii universale*. Tipografia Universității din Timișoara, 1973.

-
66. GOLEA, Antoine – *Muzica din noaptea timpurilor până în zorile noi. Vol. I, II*, Editura Muzicală, București, 1987.
67. GOLEMAN, Daniel – *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche, București, 2001.
68. GOODMAN, Norman – *Introducere în sociologie*. Editura Lider, București, 1992.
69. GROZA, Cornel – *Tandemul Dirijor-Cor, sau năzuința spre performanță*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, 2006.
70. GROZA, Cornel – *Ansamblul vocal-sinfonic. Repere*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, 2006.
71. HAKIM Naji, DUFOURCET Marie-Bernadette – *Anthologie musicale pour l’analyse de la forme*. Edition COMBRE, Paris, 1995.
72. HONEGGER, Arthur – *Sînt compozitor*. Editura Muzicală, București, 1966.
73. IACOB, Hilda – *Aspecte stilistice în creația vocală, corală și vocal-sinfonică a lui Sigismund Toduță*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, 2002.
74. ILIUȚ, Vasile – *O carte a stilurilor muzicale*. Academia de Muzică, București, Vol. I 1996.
75. ILIUȚ, Vasile – *De la Wagner la contemporani, Vol. III, Muzica secolului al XX-lea*. Editura Muzicală, București, 1997.
76. ILIUȚ, Vasile – *De la Wagner la contemporani, Vol. IV, Culturi muzicale naționale omogene în prima jumătate a secolului al XX-lea*. Editura Muzicală, București, 1998.
77. ILIUȚ, Vasile – *De la Wagner la contemporani, Vol. V, Culturi muzicale naționale eterogene în secolul XX*. Editura Muzicală, București, 2001.
78. IONESCU, Constantin – *Educație muzicală*. Editura Muzicală, București, 1986.
79. IONESCU, Constantin – *Istoria psihologiei muzicale*. Vol. I, Editura Muzicală, București, 1982.
80. IORGULESCU, Adrian – *Timpul muzical, materie și metaforă*. Editura Muzicală, București, 1987.
81. IORGULESCU, Adrian – *Timpul și comunicarea muzicală*. Editura Muzicală, București, 1991.
-

-
82. KENDALL, Alan – *Cronica muzicii clasice*. Editura Aquila, 2007.
83. LAMBOLEY, Denis – *Respiră corect și vei fi sănătos*. Editura Teora, București, 2001.
84. MUNTEANU, Ion – *La pupitrul vietii. Octav Calleya*, Editura SimArt, Craiova, 2009.
85. MUȘAT, Gheorghe – *Amintirile mele despre Erich Bergel*. Editura RISOPRINT, Cluj-Napoca, 2007.
86. NATTIEZ, Jean-Jacques – *Fondements d'une sémiologie de la musique*. Union Générale d'éditions, Paris, 1975.
87. NEDELCUȚ, Nelida – *Semiografia pianistică în creația românească a secolului XX*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică "Gheorghe Dima", Cluj-Napoca, 2003.
88. NEDELCUȚ, Nelida, ANDRIEȘ, Diana Elena – *Repere orientative în elaborarea proiectelor*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică "Gheorghe Dima", Cluj-Napoca, 2007.
89. NEMESCU, Octavian – *Capacitățile semantice ale muzicii*. Editura Muzicală, București, 1983.
90. NICULESCU, Ștefan – *Reflecții despre muzică*. Editura Muzicală, București, 1980.
91. OARCEA, Ioan – *Cântarea corală*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică "Gheorghe Dima", Cluj-Napoca, 2010
92. PARA, Ciprian – *Concepția interpretativă în demersul dirijoral*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică "Gheorghe Dima", Cluj-Napoca, 2015.
93. PARA, Ciprian – *Relația dirijorului cu ansamblul muzical*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică "Gheorghe Dima", Cluj-Napoca, 2015.
94. PASCU, George, BOȚOCAN, Melania – *Carte de Istorie a muzicii*. Editura Vasiliana '98, Iași, 2012.
95. PAȘCANU, Alexandru – *Armonia*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982.
96. PERNON, Gérard – *Dictionnaire de la musique*. Ouest-France, Paris.
97. POPESCU-MIHĂIEȘTI, Alexandru – *Efectul pulsațiilor afective și estetice ale interpretului asupra auditoriului*. în Akademos Nr. 6/1998, Universitatea de Muzică, București.
-

-
98. POPOVICI, Doru – *Muzica corală românească*. Editura Muzicală, București, 1966.
99. PREDĂ-SCHIMEK, Haiganuș – *Formă și melodie între clasicism și romantism*. Editura Muzicală, București, 2003.
100. RAPIN, Jean Jacques – *A la découverte de la musique*. Editions Payot, Lausanne, 1970.
101. RĂDULESCU, Alexandru, SAVA, Iosif – *Dirijori români – Șase decenii pe estrada Ateneului*. Editura Muzicală, București, 1985.
102. RĂZVAN, Constantin – *Fascinația muzicii*. Editura Ecran Magazin, Brașov, 1998.
103. RÎPĂ, Constantin, OARCEA, Ioan, RUS, Sabin Mircea – *Administrație artistică în stil antreprenorial*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, 2007.
104. ROMÂNĂ, Ion, VULPE, Damian – *Dirijorul de cor și cântul coral*. Universitatea din Timișoara, Vol. I, 1971.
105. ROMÂNĂ, Ion – *Dirijorul de cor și cântul coral*. Universitatea din Timișoara, Vol. II, 1973.
106. SANDU-DEDIU, Valentina – *Muzica românească între 1944 – 2000*. Editura Muzicală, București, 2002.
87. SANDU-DEDIU, Valentina – *Studii de stilistică și retorică muzicală*. Universitatea de Muzică, București, 1999.
88. SACHS, Oliver – *Muzicofilia*. Editura Humanitas, București, 2009.
89. SCHWAB, Yvan – *René Morax, un theatre pour le peuple*, Editions Musée Alexis Forel, Morges, 2003.
90. SCHONBERG, Harold – *Viețile marilor compozitori*. Editura Lider, București, 1997.
91. SCHUBERT Franz – *Messe C-Dur, für Soli, Chor, Orchester und Orgel, Opus 48 D 452*, Edition Breitkopf & Härtel, Wiesbaden, Nr. 4866.
92. SCURTULESCU, Dan, SCURTULESCU, Felicia – *Calea transcendențială a muzicii*. Editura Ararat, București, 2000.
93. STOIANOV, Carmen Antoaneta – *Repere în neoclasicismul românesc*. Editura Fundației România de mâine, București, 2000.
-

-
94. STRAVINSKI, Igor – *Poetica muzicală*, Editura Muzicală, București, 1967.
87. SURLAȘIU, Lucian, EMANDI, Dimitrie – *Noțiuni fundamentale de Teoria muzicii*. Universitatea din Timișoara, Vol. I, 1970, Vol. II, 1971.
88. ȘTEFĂNESCU, Ioana – *O istorie a muzicii universale*. Editura Fundației Culturale Române, București, Vol.I 1995, Vol.II 1996, Vol.III 1998, Vol. IV 2002.
89. TEODORESCU-CIOCÂNEA, Livia – *Tratat de Forme si Analize muzicale*. Editura Muzicală GRAFOART, București, 2014.
90. TIMARU, Valentin – *Analiza muzicală între conștiința de gen și conștiința de formă*. Editura Universității din Oradea, 2003.
91. TIMARU, Valentin – *Ansamblul muzical și arta scriiturii ...* Editura Institutului Biblic „Emanuel” din Oradea, 1999.
92. TIMARU, Valentin – *Morfologia și structura formei muzicale*. Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca
93. TIMARU, Valentin – *Stilistică muzicală*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, Vol. 1, 2A, 2B, 2014.
94. TOMESCU, Vasile – *Muzica românească în istoria culturii universale*. Editura Muzicală, București, 1991.
95. TOMESCU, Vasile – *Muzica renașterii în spațiul cultural românesc*. Editura Muzicală, București, Vol. I, 2006, Vol. II, 2007.
96. TOMESCU, Vasile – *Muzica secolului luminilor în spațiul cultural românesc*. Editura Muzicală, București, 2008.
97. ȚĂRANU, Cornel – *Enescu în conștiința prezentului*, Editura pentru literatură, Cluj, 1969.
98. ȚIPLEA-TEMEȘ, Bianca, RÎPĂ, Constantin – *Antifonia in extenso*. Editura MediaMusica, Academia de Muzică “Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, 1999.
99. USCĂTESCU, Consuela Rubio de – *Arta cântului*. Editura Muzicală, București, 1989.
100. VANCEA, Zeno – *Creația muzicală românească*. Editura Muzicală, București, Vol. I, 1968, Vol. II, 1978.
101. VEUTHEY, Michel – *Les secrets du cœur*. Editions Musicales HUG, Lausanne,
-

-
- 1992.
102. VIERU, Anatol – *Cuvinte despre sunete*. Cartea Românească, București, 1994.
103. VIGNAL, Marc – *Dictionnaire de la Musique*. Larousse, Paris, 2005.
104. VOICULESCU, Dan – *Fuga în creația lui Johann Sebastian Bach*. Editura Muzicală, București, 2000.
105. WILLEMS, Edgar – *La valeur humaine de l'éducation musicale*. Editions „Pro Musica”, Bienne, Suisse, 1975.
106. ZECHERU, Vasile – *Management în cultură*. Editura Litera Internațional, București, 2002
107. * * * *Arta viitorului*, Editura Meridiane, București, 1979.
108. * * * *Cultură și societate – dezbateri contemporane*, Institutul European, Iași, 2001.
109. * * * *Dicționar de mari muzicieni – Larousse*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000.
110. * * * *Dicționar de psihologie socială*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981.
111. * * * *Dicționar de termeni muzicali*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984.
112. * * * *Encyclopédie des Grands Maîtres de la musique*, Le livre de Paris-Hachette et Salvat Sae, 1989 – *Vol. I La musique baroque et préromantique; Vol. II La musique romantique; Vol. III Opéra et le romantisme; Vol. IV Les musiques nationale; Vol. V La musique du XX-e siècle, Instruments, Interprètes, Orchestres*,
113. * * * *Terminorum musicae index septem linguis redactus*, Akademiai Kiado Budapest, Barenreiter Kassel, Basel, Tours, London, 1978.
114. * * * *The Larousse Encyclopedia of Music*, Edition Chancellor Press, London, 1996.
115. Actualitatea Muzicala, Revista Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, Nr. 9 / 2005 Pavlenco, Camelia – *Capitala corală a României*
- BULLETIN A Cœur Joie SUISSE,
116. Nr. 49 / 2000, *Un concert a ne pas manquer*

-
117. Nr. 56 / 2002 Christiane Vuichard, *Un atelier for*mi*da*ble* ; Jean-Marc Poulin,
Grand succès du Festival de Braşov
118. Nr. 59 / 2003 René Falquet, *2e Stage de direction Chœur et Instruments a Bacău* ;
119. Nr. 63 / 2005 *Braşov, Roumanie – 4ème Festival Choral International*
CHANT CHORAL Magazine – Revue d’A Cœur Joie France,
120. Nr. 44 / 1993 Marcel Corneloup, *Le chant choral et l’enseignement musical en Roumanie*
121. Nr. 61 / 1998 * * * *Choralies – Vaison la Romaine*
122. Nr. 62 / 1998 Julien Dubois, *Le Parlement Européen des Jeunes Musiciens*
123. Nr. 64 / 1998 * * * *Festival Choral International de Braşov*
CHANTER – La revue Québécoise du chant chorale,
124. Nr. 1 / 1999, André Dumont, *A Cœur Joie International* ; Ioan Oarcea, *Une association chorale A Cœur Joie en Roumanie*
125. Nr. 3 / 2003, Ioan Oarcea, *L’enseignement du chant choral dans les écoles de Roumanie*
CHOEUR Magazine, Fédération Chorale Wallonie-Bruxelles,
126. Nr. 50/2000, Paul Sartiaux, *La musique en Roumanie * Week-end de musique roumaine avec Ioan Oarcea* ;
127. Nr. 52 / 2000 *A propos de la semaine chantante roumaine.*
128. JURNAL CORAL „a cappella” – Editura Fundaţiei SOUND, Bucureşti, Nr. 1 / 2003
Ioan Oarcea, *Festivalul Coral Internaţional de la Braşov, ediţia a II-a, 2002*;
L’EDUCATION MUSICALE – revue mensuelle (France)
129. Nr. 86 / 1962 S. Lorin, *La culture musicale dans les classes terminales*
130. Nr. 146 / 1968 Mme Decailot, *Pour une nouvelle conscience de la musique*
131. Nr. 149 / 1968 Angélique Fulin, *Un projet a l’étude : Vacances et musique*
132. Nr. 150 / 1968 – Jacques Chailley, *Valeur éducative de la formation musicale*
133. Nr. 161 / 1969 – Mme Dautremer, *Panorama de la vie musicale en Roumanie*
-

-
134. Nr. 173 / 1970 Suzanne Decailot, *Musique et sociologie*
135. Nr. 245 / 1978 Yves Hucher, *Musique, langage universel, musique mon amie*
136. Nr. 347 / 1988 – Elisabeth Guy-Kummer, *Chant et chant choral*
137. Nr. 356 / 1989 – Max Noubel – *La musique au collège*
138. Nr. 392 / 1992 Francis Couste, *Education musicale et chant choral*
139. Nr. 406 / 1994 Jean-Pierre Dambricourt, *Sociologie et l'enseignement de la musique*
140. Nr. 413 / 1994 Alain Schillinger, *De la musique a l'éducation musicale*
- POLYPHONIES – Revue de chant choral d'A Cœur Joie International
141. Nr. 2 / 2003 Marcel Corneloup, *Pourquoi A Cœur Joie a passé ce siècle, * Le chœur et la chanson d'aujourd'hui*
142. Nr. 3 / 2003 Marcel Corneloup, *Musique en Morvan * Xavier Lacroix, Les vingt printemps des Automnales ;*
143. Nr. 5 / 2004 Rhoda Scott, *Le Gospel répond à un besoin * André Dumont, Le monde choral est devenu international * Journée internationale du chant chorale * Les Automnales a la Rochelle, des journées magiques*
144. Nr. 6 / 2005 Thierry Thiébaud, *A Cœur Joie, un autre regard sur le chant choral*
145. * * * *Transilvania CorFest* – Caiete program : 1996, 1999, 2002, 2005, 2013, 2015
146. * * * *Autun* – Festivalul Oratoriului, Caiete program – 1996, 2000, 2003;
147. * * * *Vaison la Romaine* – *CHORALIES, Festival Coral Internațional*, Caiete program – 1995, 1998, 2004, 2007
148. Școala EDU – Vela, Adriana – *Nu există materie ! doar energie condensată*, Nr. din Martie-Aprilie-Mai, 2012. [p. 15]

Webografie

149. *** (2014). *Cum stăți cu gândurile ? 3 descoperiri ale fizicii cuantice, cu impact major asupra vieții* <http://www.stiinta.info>, accesat 25.09.2014